HƏZRƏTİ ƏLİ (Ə) BARƏDƏ 110 HƏDİS

Həzrəti Ayətullah Lütfulla
SAFI GÜLPAYQANI

Çevirən:
ƏLƏDDİN MƏLİKOV

بسم الله الرحمن الرحیم

HƏZRƏTİ ƏLİ (Ə) BARƏDƏ ١١٠ HƏDİS

:Müəllif

Safi Gülpayqani

:Çap nəşriyyat

əl–Mustafa (s) Beynəlxalq Tərcümə və Nəşr mərkəzi

:Digital nəşriyyat

İsfəhan Qaimiyyə adına komputer araşdırmalar mərkəzi

Mündəricat

HƏZRƏTİ ƏLİ (Ə) BARƏDƏ ١١٠ HƏDİS

KİTAB HAQQINDA

KİTABıN ADI: HƏZRƏTİ ƏLİ (Ə) BARƏDƏ ١١٠ HƏDİS

MÜƏLLİF: Həzrəti Ayətullah – Üzma Safi Gülpayqani

Çevirən: Ələddin Məlikov

Redaktor: E. Rəhimli

Naşir: Beynəlxalq əl-Mustafa(s) Nəşr və Tərcümə Mərkəzi

ÇAPXANA: Tövhid, Qum

Çap tarixi: ٢٠١١

Çap növbəsi: Birinci

Tiraj: ١٠٠٠

:Satış mərkəzi

İran, Qum, Şühəda meydanı, Höccətiyyə prospekti, Beynəlxalq əl-Mustafa(s) Nəşr və Tərcümə Mərkəzi. Telfaks: +٩٨ ٢٥١ ٧٧٣٠٥١٧

İran, Qum, Məhəmməd Əmin (s) prospekti, Caməətül-ülumun kənarı, Beynəlxalq əl-Mustafa(s) Nəşr və Tərcümə Mərkəzinin satış şöbəsi

Tel/Faks: +٩٨٢٥١ ٢١٣٣١٠٦ / +٩٨٢٥١ ٢١٣٣١۴۶

www.miup.ir

www.eshop.miup.ir

E-mail: admin@miup.ir

İŞARƏ

بسم الله الرحمن الرحيم

BİSMİLLAHİR-RƏHMANİR-RƏHİM

TƏDQİQAT ŞÖBƏSİ

səh:٢

(HƏZRƏTİ ƏLİ (Ə

BARƏDƏ ۱۱۰ HƏDİS

Həzrəti Ayətullah – üzma

SAFİ GİLPAYQANİ

:ÇEVIRəN

ƏLƏDDİN MƏLİKOV

səh:۳

NAŞİRDƏN

Hər hansı inkişaf mərhələsini keçən elmi-tədqiqi bir iş ilkin olaraq yazıçının ilham zəmisinə səpdiyi sorğu-suallarla başlayıb, müəyyən zamanda verdiyi səmərə ilə yekunlaşır. Əlbəttə, bu işin sonu yox, yeni-yeni fəaliyyətlər üçün ümid və təşəbbüs deməkdir. Belə ki, əldə olunan hər bir səmərəli qazancın məhsuldarlığı həmişə onun artımı üçün şərait yaradır. Demək, zaman keçdikcə elm, bilik, hünər əhli onun .toxumlarını becərib-yetişdirir, daim elm və mədəniyyətin cərəyanını təmin edir

Fasilə və hüdudları həddən artıq azaldan son müasir zamanımız coşqun tufan kimi, maraqlanan hər şəxsin qarşısına qalaq-qalaq məlumatı sovurub gətirir, mədəniyyətin yeni bir mərhələsinə qapı açır. Hər halda onun normal inkişafında, şübhəsiz, düzgün .təsəvvür və istiqamət həlledici rola malikdir

Beynəlxalq əl-Mustəfa (s) Universiteti ümumdünyəvi rolu, dini hövzələr arasında xüsusi yeri və yetdik kadr imkanına malik olduğunu nəzərə alaraq, artıq, elmi təhqiqat və tədqiqatlar üçün geniş şərait yaratmağı qarşısına qəti məqsəd qoymuşdur. Bununla əlaqədar Beynəlxalq əl-Mustəfa (s) Universitetinin tədqiqat şöbəsi fundamental proqramın təşkili, mövcud avadanlığın düzgün təmini və dini sahələrdə araşdırma aparmaq istəyənlərin cəlb olunmasını özünün ən mühüm vəzifələrindən bilir. Ümid edirik ki, elmi-təhqiqi işlərə qarşı maraq və

dirçəlişlərə zəmin yaratmaq və potensial imkanları inkişaf etdirməklə dünyanın hər bir guşəsində dini mədəniyyətin çiçəklənməsinin şahidi olaq!

Beynəlxalq əl-Mustafa(s)

Nəşr və Tərcümə Mərkəzi

səh:۶

MÜNDƏRİCAT

GİRİŞ

İŞARƏ

O böyük şəxsiyyətin haqqında söz demək və yazmaq, fikir və söz aləmindən üstündür. O şəxsiyyətin məqamı o qədər böyük və ucadır ki, onu sözlə açıqlamaq olmur. Allahın hidayəti olmadan bu işə qovuşmaq mümkün deyil.

Peyğəmbərdən (s) imam Əli (ə)- a olan rəvayətdə gəlmişdir.

Ey Əli! Allah və məndən başqa heç bir kəs səni olduqun kimi tanımır.(١)

O həzrətin müxtəlif xislətlərini olan səxavətini və varlığını o şəxs dərk edib vəsf edə bilər ki, o həzrətdən yüksək və yaxud o həzrətlə bir məqamda olsun. Məruf sözdə olduğu kimi "Muərrif (tanıdan) lazımdır ki, müərrəfdən (tanıdılandan) üstün olmalıdır" Yerlərə bağlı olan insan, göylər aləminə bağlı olan insan haqqında nə deyə bilər, o şəxsin haqında ki, "fəzilətləri saya- hesaba gəlmir"?(٢)

Bunun üçün də Allahın rəsulu (s) buyurur: "Əgər meşələr hamısı qələm ola və dəryalar mürəkkəb, mələklər hesab aparan, insanlar isə onu yazan, Əli ibn Əbu Talibin (ə) fəzilətlərini hesablaya bilməzlər."(٣)

Buna görə də şübhəsiz ki, Əli (ə)- ı tanımaq üçün ən gözəl mənbə Quran və Allah rəsulunun (s) mənalı və şirin kəlamlarıdır.

səh:١١

١- [١] . Biharul- ənvar, cild ۵, səh ٨۴.

٢- [٢] . Fəraidül- səmteyn, cild ١, səh ١٩, Kifayətüt- talib, cild ١, səh ١٨.

٣- [٣] . Biharul- ənvar, cild ٣۶, səh ١٩٧.

Deyilənlərə diqqət yetirdikdə, bir çox alimlər buna üstünlük verirlər ki, Əmirəl möminin Əli (ə) simasının Peyğəmbərin (s) hədislərində axtarsınlar və görsünlər ki, o həzrətin .müəllimi və mürəbbisi onu necə tanıtdırıb və vəsf etmişdir

İmam Əmirəl möminin Əli (ə) fəzilət, xislət və alicənablığına nəzər salıb o həzrətin (ə) sonsuz dəryalar qədər olan fəzilətlərini Peyğəmbər əkrəmin (s) dilindən və əhli- sünnə mənbələrindən istifadə edən böyük tanınmış alimlərdən biri , Ayətullah- əl- uzma hacı .şeyx Lütfüllah Safi Gülpayqanidir

?NƏ ÜÇÜN BU KİTABI TƏRCÜMƏ ETDİM

Çünki bu cür qiymətli kitabların tərcümə edilməsi, ərəb dilində olan mənbələrdən istifadə edə bilməyən şiələr üçün faydalı olacaqdır; çünki onların əqidə, inam və etibarının möhkəmlənməsinə səbəb olmuş və canlarına nur, qəlblərinə səfa, fikirlərinə aydınlıq və özlərinə də məlumat bağışlayacaq. Bu qələm sahibi pərhizkarların ağası olan Əmirəl- möminin Əli (ə)- a olan eşq və məhəbbəti sayəsində, özünə vəzifə bilərək və Allahdan kömək diləyərək bu kitabın tərcüməsinə başlamışdır ki, iman bacı və qardaşlar ərəb dilindən kifayət qədər bəhrələnə bilmədikləri zaman onun .tərcüməsindən bəhrələnsinlər

BU ƏSƏRDƏ GÖRDÜYÜMÜZ İŞLƏR

Müqəddimənin tərcüməsindən əlavə, kitabda gətirilmiş hədislər başlıqlar kitabın .mətnindəki hədislərin mənbəsi və mündəricat əlavə olunmuşdur

Müəllifin istifadə etdiyi mənbələri vərəqənin sonunda gətirdik. Bəzi yerlərdə isə mətnin açıqlanmasını mətndə və ya səhifənin aşağısında () işarə daxilində izah verdik; bəzi .yerlərdə isə müstəqil olaraq hədislərin aşağısında açıqlamışıq

Ümidvarıq, bizim bu kiçik xidmətlərimiz, həzrət Bəqiyyətullah imam Zaman (əccəlləllahu Taala fərəcəhuş- şərif)– in əzəməti sayəsində qəbul olsun, hörmətli müəllif, tərcüməçi və nəşriyyat Allah taalanın o sonsuz rəhmətinə nail olub o həzrətin .vəlisinin inayətindən bəhrələnsinlər

.İnşaalah

MÜƏLLİFİN GİRİŞİ

?Mədh və uca məqamı Qurani kərimdə gəlmiş şəxsiyyətin mədhində nə demək olar

Alimlər, həkimlər, ariflər və övliyanın Allah rəsulunun qardaşı, Fatimeyi Zəhranın həyat yoldaşı, camaatın ən çox biləni, Allahı tanımaqda və ibadətdə Peyğəmbəri əkrəmdən (s) sonra ən uca şəxsiyyətin barəsində mənalı sükutları onun məqamını anlatmaqda, məhd etməkdən, fəzilətlərini deməkdən, məqamını bəyan etməkdən, müxtəlif .səhnələrdə əzəmətli iştirakını, aşkar möcüzələrini bəyan etməkdən də anladıcıdır

Buna görə də hamı üçün ən yaxşısı budur ki, o müqəddəs şəxsin əzəməti, fəziləti və .məqamı barəsində danışmağa aciz olmalarını etiraf etsinlər

:Peyğəmbəri əkrəm (s) o böyük şəxsiyyətin barəsində onun özünə belə buyurur

".Əgər insanlar yazıçı və pərilər müh asib olalar sənin fəzilətini yaza bilməzlər"

Əmirəl- möminin (ə) elə bir şəxsiyyətdir ki, mütəal Allah onun üçün saya gəlməyən fəzilətlər qərar vermişdir. O elə bir şəxsiyyətdir ki, Sübhan Allah merac gecəsində öz (Peyğəmbəri ilə o həzrətin dilruba səslə danışmışdı.(۱

Əl mənaqib, Xarəzmi, səh ۳۷, Əl məqtəl, ۴۲. Nəcəf çapı, Yənabiül- məvəddət, səh . [۱] -۱
۸۲

O şəxsiyyət barəsində bəzi səhabələr belə söyləyirlər: "Əlinin elə parlaq keçmişi var ki, əgər bir miqdarını bütün məxluqatın arasında bölsələr, hamısı xeyrə yetişər".(١)

O, elə bir şıxsdir ki, Mütəal Allahın elm, qüdrət və digər sifətlərinin ən böyük nişanəsidir. Aləmdə əmisi oğlu əziz Peyğəmbərdən başqa misli yoxdur. O, elə bir şəxsdir ki, Allahın rəsulu (s) onun himayəçisi idi. Haqqa kömək etməkdə, ədalət bərpa etməkdə və islam yolunda canfəşanlıqda ən böyük ülgü və örnəkdir. Gücsüzlərə rəhimli, yoxsullara kömək idi. Ürəyində çoxlu Allah xofu var idi. İnsanların ən fəsahətli və bəlağətlisi idi. Yemək- içməkdə, geyimdə və bütün hallarında və əməllərində əzəmətli bir şəxs idi.

Məqamı uca olan Allah belə bir əzəmətli insanı bir belə kəmallarla dolu əmanət qoymuşdur.

Böyükdür o Allah ki, belə bir insan onun müqabilində baş yerə qoyur, onun cəlalı, cəbərutu və səltənəti müqabilində özünü kiçik bilir, əzəmətindən xof edir və qorxur, onun pak zatının müqabilində öz acizliyinə və yoxsulluğuna etiraf edir və belə deyir:

«الهی کفی لی عزّا أن اکون لک عبداً،

و کفی لی فخراً أن تکون لی ربّاً»

İlahi, mənim sənə bəndə və qul olmağım mənim üçün ən böyük izzətdir və bu izzət mənə bəsdir və sənin mənə rəbb olmağın mənim üçün ən böyük iftixardır və bu iftixar mənə bəsdir.

Odur haqqın (Allahın) zatını dərk və Allah qorxusundan çox ağlayan. Odur Allah yolunda cihad edən. Odur sirati- müstəqim (düz yol), ürvətülvüsqa (möhkəm tutacaq), həblüllahil mətin (Allaha yetişmək vasitəsi), əməllərin tərəzisi, behişt və cəhənnəmi bölən, Allahın açıq əli, haqqın görən gözü və onun höccəti.

Həzrəti əmir (Əli) (ə) müaviyəyə yazdığı məktubda buyurdu:

« فانا صنائع ربنا والناس بعد صنائع لنا.»

Biz Allahın tərbiyə verdikləriyik, camaat bizim tərbiyə verdiklərimiz.

Ibn Əbil Hədid (Nəhcül- bəlağənin şərhçisi) bu cümlənin barəsində yazır: "Bu söz çox ,böyük və yüksək bir sözdür

səh:۱۴

Əsədul- ğabə. ۴, səh ۲۳ . [۱] -۱

mənası bütün mənaların başıdır, yəni Allah belə bir şəxsi tərbiyələndirmiş, məqamını .ucaldtmış və bütün şəxsiyyətin üstünü və əvvəlincisi etmişdir

Həzrət buyurur: İnsanların heç biri bizə nemət verməyib və bizə nemət verən təkcə Allahdır. Bizimlə Allah arasında heç bir vasitə yoxdur. Başqaları isə bizim vasitəmizlə tərbiyələnibdirlər. Biz Allahla onlar arasında vasitəyik və bu böyük bir məqamdır. Zahiri, eşitdiyindir, batini (və həqiqəti) isə budur ki, onlar Allahın bəndəsidir və camaat (onların bəndəsi".(١

Bir tərəfdən də görürük ki, bu böyük və əzəmətli iftixar sahibi Allahın qorxusundan .necə də ilan vuran adam kimi özünə qıvranır

Zirar ibn Həmzə Zübabi kimi)(٢) bəzi səhabələr onu belə vəsf edirlər: Ağlar gözləri var) idi, mütəfəkkir idi, tək olarkən nəfsini mühasibə edirdi və deyirdi: "Ah azuqənin (axirət azuqəsinin) azlığından, yolun uzunluğundan və ünsiyyətin azlığından! Əlinin fani nemətlərlə və müvəqqəti ləzzətlərlə nə işi?" və buyururdu: "Bilin! Sizin imamınız öz .dünyasından iki parça örtük (paltar) və iki dilim çörəklə kifayətlənir

And olsun Allaha! Mən bu dünyada qızıl, mal- dövlət yığmamışam, hətta əynimdəki (paltardan başqa paltar da alıb qoymamışam".(٣

Peyğəmbərin canının barəsində nə deyim ki, Peyğəmbər (s) özü onun barəsində buyurub: "Sən mənim eşitdiklərimi eşidir, gördüklərimi də görürsən, fərqimiz budur ki, (sən Peyğəmbər deyilsən".(۴

Buna görə də Əli (ə)- ın barəsində dediklərimiz dənizdən bir damla və günəşdən bir zərrə qədəri misalındadır. Aləmdəkilərin ağılları, mədhçilərin dilləri bu haqq imamın .fəzilətlərini dərk və bəyan etməyə acizdir

Lakin özümü düşünə bilən gündən o həzrət və onun əziz övladları barədə maraqlanmağa məndə xüsusi məhəbbət yarandı. Günlər və zamanlar keçdikcə onlara olan məhəbbətim

۱- [۱] . Şərhi Nəhcül- bəlağə, ibnƏbil Hədid, ۱۵, səh ۱۹۴

۲- [۲] . Nəkki Nəhcül- bəlağə, kəlimati qisar, ۷۴

۳- [۳] . Nəhcül- bəlağə, məktub ۴۵.

۴- [۴] . Qasiə xütbəsi, Nəhcül- bəlağə, Sübhi Saleh, xütbə ۱۹۲

artdı və onlar barədə mütaliə etdiyim hədislər, əsərlər və eşitdiyim mədhlər, məqamlar qəlbimi nurlandırdı. Elə bil ki, şair bu şerini mənim halımı vəsf etmək üçün :yazıbdır

.Peyğəmbər ailəsinin məhəbbəti mənim canımla və qanımla qatışıb, məni bağışlayın"

.And olsun Allaha onların dəlisiyəm

.Onları mənə xatırlatmaqla məni biqərar edin

".Allah anama rəhmət etsin ki, Əli eşqi ilə mənə süd veribdir

.Atam Əli aşiqi idi. Əli məhəbbəti mənə ata- anamdam qalan irsdir

Bu kitabda o həzrətin məqamından yüz on(١) hədis əhli sünnənin hədis və mötəbər kitablarından seçib yazdım və onu "Əmirəl mömininin fəzilətlərindən bir parça" .adlandırdım

Qeyd etmək lazımdır ki, əhli sünnə kitablarında həzrəti Əli (ə)- ın barəsində mövcud olan hədislər çoxdur. Amma mən burada onları ixtisarlı şəkildə gətirmişəm, çüki, .ixtisarla da olsa faydalı kəlamlar, insaflı və bəsirətli şəxslər üçün kifayətdir

Çox şükür olsun Allaha ki, bizi bi işi görməyə yönəltdi. Əgər ilahi hidayəti olmasaydı, bu .işi görə bilməzdik

Allahın salavat və salamı olsun ağamız və seyyidimiz Əbülqasim Məhəmmədə və onun .pak əhli beytinə

İstəyirəm bu müqəddiməni Məhəmmədə (s) və onun əhli beytinə salavat :göndərməklə sona yetirəm

İlahi! Peyğəmbər və ali Peyğəmbərə salam göndər, ən pak, ən yaxşı və ən layiqli .salamlar

İlahi! Peyğəmbərə və onun əhli beytinə salam göndər, o vaxta qədər ki, əslas ağacı .badi səba nəfəsi ilə dalğalanır

Pərvərdigara! Peyğəmbərə və onun ailəsinə salam göndər, o zamana qədər ki, günəş hamar yerlərdə parıldayır.

İlahi! Peyğəmbər və ali Peyğəmbərə salavat göndər, nə qədər ki, kəramətli insan öz qonağına xoş gəldin deyir.

İlahi! Öz rəsulun və onun ailəsinə salavat göndər, nə qədər

١- [١] . Bu ədəd "əbcəd" hərfi hesablamaları ilə Əli (ə)- ın adı ilə birdir. Qeyd edək ki, haşiyələrdə gətirdiyim hədislər də nəzərə alınsa, bu saydan çox olacaqdır. Əlhəmdulillah.

.ki, Yəsrib (Mədinə) ziyarəti arzusunda olanlar var

Pərvərdigara! Uca Peyğəmbərinə və onun əhli beytinə salam göndər, o anlaradək ki, .quşlar ağac budaqlarında oxuyurlar

Bar ilaha! Həzrəti rəsula və onun pak itrətinə salam göndər, o vaxta qədər ki, göydə .ulduzlar parıldayır

İlahi! Peyğəmbərə və onun pak ailəsinə salam və salavat göndər, nicat gəmilərinə, .(əba əshabına (ali əbaya

.Qiyamət günü sorğu- sual olan gündə(١) onları bizim şəfaətçilərimiz qərar ver

səh:١٧

Rişfətüs- sadi fi bəhri fəzaili bənin- nəbiyyil- hadi, Əbu bəkr həzrəmi, səh ٧٥ . [١] -١

(ƏLİ (ə) QƏDİR ƏMİRİ (PADŞAHI.۱

عن زيد أرقم و جماعه من الصحابه، قال رسول الله |:

«مَنْ كنتُ مولاه فعلى مولاه، اللهمَّ والِ مَنْ والاه وعادِ مَنْ عاداه.»

Zeyd ibn Ərqəm və Peyğəmbərin (s) səhabələrindən digər bir qurupu belə rəvayət :ediblər ki, rəsuli əkrəm (ə) buyurdu

.Mən hər kəsin mövlasıyam Əli də onun mövlasıdır

(İlahi onun dostlarıyla dost, düşmənləri ilə düşmən ol.(۱

səh:۱۸

Əhli sünnə sihahlarının, müsnədlərinin və rəvayət toplusu müəlliflərinin bir . [۱] -۱ qurupu çoxlu səhih sənədlərlə təvatür həddini keçən sayda olan rəvayətlərdə nəql ediblər ki, peyğəmbər (s) "həccətül- vida"- dan qayıdan zaman "Qədir- xum" adlanan bir məkanda dayandı, xütbə oxudu və müsəlmanları iki qiymətli gövhərdən yapışmağa tövsiyə etdi ki, onun biri Allahın kitabı, o biri isə peyğəmbərin (s) Əhli- beytidir. Sonra əlavə etdi ki, bu iki gövhər, kövsər hovuzu kənarında peyğəmbərə yetişənə qədər heç vaxt bir- birindən ayrılmayacaqlar. Elə o zaman Əli (ə)- ın biləngindən tutub buyurdu: "Mən hər kimin mövlasıyamsa Əli də onun mövlasıdır..." Müəllifin fikrincə "Qədir", "vilayət", "Səqəleyn", "Mənzilət", "Teyr", "Kəsa", "Mübahilə" hədisləri və bu qəbildən olan digər hədislərin hamısı ən məşhur rəvayətlərdən hesablanır və ən səhih sənədlərlə yetişibdir ki, Peyğəmbərin (s) səhabələri onları nəql etmişdir. Sənədinin səhihliyi baxımından və rəvayi mənbələrdə məşhur olmaq və təvatür baxımından çox az rəvayət bunların mislində ola bilər. Bu rəvayətlərin sənədləri və mətnlərinin hamısını bir yerə toplamaq olduqca çətindir, belə ki, bunların hər biri üçün bir kitab yazılıbdır və bəzən də onların bəziləri barədə neçə cild kitab yazılıbdır. Biz bu kitabda təbərrük ünvanı ilə onların bəzilərini qeyd edirik. Allaha həmd və şükr olsun ki, bizi .Əmirəl- möminin və onun imam Məhdiyə (əc) qədər olan şiələrindən qərar veribdir

(ƏLI ÜMMƏTİN HADİSİ (HİDAYƏT EDƏNİ VƏ YOL GÖSTƏRƏNİ.۲

عن ابن عباس: قال رسول الله |:

«أنا المنذر وعلى هادى ــ وأشار بيده إلى على وقال ــ : بك يهتدى المهتدون.»

:İbn Abbas Allahın rəsulundan rəvayət edibdir ki, o həzrət buyurdu

Mən qorxudanam və Əli hidayət edən (bu zaman əlilə Əli (ə)- a işarə etdi və buyurdu:) (Sənin vasitənlə hidayət olanlar düz yolu tapacaqlar və hidayət olacaqlar.(۱)

səh:۱۹

۱- [۱] . Tarixi Dəməşq (imam Əlinin (ə) tərcümeyi halı) cild ۲, səh ۴۱۲ /۹۲۳. Əddürrül- mənsur, cild ۴, səh ۴۵. Təfsiri ruhul- məani, cild ۱۳, səh ۹۷, Təfsiri Təbəri, cild ۳, səh ۷۲. Bu hədis məşhur rəvayətlərdəndir. Siyuti Dürrül- mənsur kitabında bu hədisin barəsində deyir: Bu hədisi ibn Cüreyr, ibn Mərduyə, Əbu Nəim Əl- mərifət kitabında, Deyləmi, ibn Əsakir və ibn Nəccar nəql edibdirlər. Elə ki bu ayə «إِنَّما أنت مُنـذر ولكلّ قومٍ هاد» nazil oldu, əziz peyğəmbər (s) öz mübarək əlini sinəsinə qoydu və buyurdu: "Mənəm qorxudan". O zaman öz mübarək əli ilə Əli (ə)- a işarə edərək buyurdu: "Ey Əli! Sənsən hidayət edən, məndən sonra hidayət olanlar sənin əlinlə haqq yolunu tapacaqlar." O, bu məzmunları Əbu Bərzədən, ibn Mərduyədən, Ziyadan (Əl- muxtar kitabında ibn Abbasadn) və Zəvaidül- müsnədi ibn əbu Hatəm kitabında Abdullah ibn Əhməddən, Təbəranidən və Hakimdən nəql edərək onu səhih hədis bilmişdir. İbn Mərduyə, ibn Əsakir, Əli ibn Əbu Talibdən nəql edibdirlər ki, bu ayənin «إِنَّما أنت مُنـذر ولكلّ قومٍ هاد» barəsində buyurdu: "Allahın rəsulu (s) qorxudan, mən isə, hidayət edənəm."

PEYĞƏMBƏR (S) ELMİNİN ŞƏHƏRİNƏ GİRİŞ.٣

عن عليّ× وابن عباس وجابر بن عبدالله: قال|:

«أنا مدينه العلم وعليّ بابُها، فَمَن أراد العلم فليأت الباب.»

Əli (ə), ibn Abbas və Cabir ibn Abdullah rəvayət edibdirlər ki, əziz Peyğəmbər (s) :buyurdu

Mən elmin şəhəriyəm, Əli onun (o şəhərin) qapısı. Hər kəs elm istəyərsə onun (qapısından daxil olsun.(١)

səh:٢٠

١- [١] . Əl firdövs, cild ١, səh ۴۴/١٠۶, Əl- müstədrək (Hakim), cild ٣, səh ١٢۶, Tarixi Bağdad, cild ٢, səh ٢٧٧ və cild ۴, səh ٣۴۶, Məcməuz- zəvaid, cild ٩, səh ١١۴, Təhzibi Tarixi Dəməşq, cild ٣, səh ٣٨, Əl- ləalil məsnuə (Siuti) cild ١, səh ٣٢٩, Əsədül- ğabə, cild ۴, səh ٢٢. (Fəthül- məlikil- əli bisihhəti hədisi babi Mədinətül- elm Əli) kitabında belə gəlibdir: Hafiz Siyuti Əlcameul- kəbir kitabında deyir: Müddətlər idi ki, mən bu hədisin sənədi sorğusunun cavabında deyirdim ki, bu hədis "Həsən"dir. Bir dəfə təsadüfən ibni Cüreyrin bu hədisin sənədi barədə olan tədqiqatı ilə rastlaşdım. İbn Cüreyr bu hədisin Əlidən nəql olmasını araşdırmış və bu nəticəyə yetişmişdir ki, hədisin sənədi səhihdir. Mən bu araşdırmaları gördükdən sonra xatircəm olmaq üçün istixarə etdim və əmin oldum ki, bu hədis "həsən" dərəcəsini ötüb və səhih* dərəcəsinə yetişmişdir. * "Səhih" o hədisə deyilir ki, sənədlə nəql edilib və bu sənəddə gələn ravilərin hamısı adil, zabit (yaddaşlı) və hafizəli olsun və hədis nəql edərkən yalnız özü kimilərdən nəql etsin. Mənaqibi Seyyiduna Əli, səh ٢۵, Əl- müstədrək əl əs- səhiheyn, cild ٣, səh ١٢۶. Termizi Əl- cameüs- səhih kitabında (cild ۵, səh ۶٣٧ hədis ٣٧٢٣) Əli (ə)- dan nəql edibdir ki, Allahın rəsulu (s) buyururb: "Mən hikmət eviyəm, Əli onun qapısıdır." İbn Əsakir Tarixi Dəməşq kitabında (imam Əlinin (ə) tərcümeyi halında cild ٢, səh ۴۵٩, hədis ٩٩٠) və Əbu Nəim İsfəhani Hilyəlül- övliya kitabında (cild ١, səh ۶۴) həmin hədisi nəql edibdirlər. Fəthül- məlikil- Əli bisihhəti hədisi babi Mədinətül elm Əli (ə) kitabına müraciət etsəniz dəyərli məlumatlar əldə edəcəksiniz. Salman Farsi Peyğəmbəri əkrəmdən (s) rəvayət edir ki, o həzrət buyurdu: "Ümmətimin məndən sonra ən elmlisi Əbu Talib oğlu Əlidir."

Əlfirdövs, cild ۱, səh ۳۷۰, hədis ۱۴۹۱, Cəmül- cəvame /۳۷۴۹, Kənzül- ümmal/ ۳۲۹۷۷. Səid ibn Müsəyyib deyir: "Rəsulalahın (s) səhabələri arasında (Səluni) (yəni, məndən soruşun) iddiasını edən yeganə şəxs Əli ibn Əbu Talib idi." Tozihud- dəlail, səh ۲۱۱, Əl- istiab, cild ۳, səh ۴۰, Tarixi Dəməşq (imam Əlinin tərcümeyi halı) cild ۳, səh ۳۱, hədis ۱۰۵۴. Süfyan belə deyir: "Hər bir şəxs Əli ilə elmi mübahisə etdisə Əli güclü dəlil və burhanlarla onu məğlub etdi." Mənaqibi ibn Mərduyə ۷۷- ۷۸. İbn Mərduyə deyir: Peyğəmbərin (s) səhabələri üçün acınacaqlı bir hadisə qabağa gəldi, Ömər onları çağırdı və Əliyə dedi: Sən onların ən üstünü və ən alimisən, sən bir çıxış yolu tap. Mülhəqati ehqaqul- həqq, cild ۸, səh ۲۳۳. Bu məzmunla yaxın bir məzmun Zəxairul- üqba kitabında da nəql edilmişdir. Səh ۸۱. Həmçinin çoxlu nəqllərdə gəlibdir ki, Ömər həmişə deyərdi: "Əgər Əli olmasaydı Ömər həlak olardı." Əlistiab, ۳۹: ۳. Xülasə olaraq bildiririk ki, Əl- qədir kitabında bu hədis üçün yüz qırx üç mənbə qeyd olunubdur. Əllamə Ləkhuni bu hədis barəsində iki cild qalın kitab yazıbdır ki, səhifələri ۱۳۴۵- ə .qədər gəlib çıxıbdır

ƏLİ (ə) PEYĞƏMBƏR ELMİNİN TƏRƏZİSİNİN İKİ GÖZÜ.۴

səh:۲۱

عن ابن عباس: قال رسول الله

«أنـا ميزان العلم وعلى كفتـاه، والحسن والحسـين خيوطه، وفـاطمه علاقته، والأئمه من بعـدى عموده، يوزن به أعمال المحبين لنا والمبغضين لنا».

:İbn Abbas Peyğəmbərdən rəvayət edibdir ki, o həzrət belə buyurdu

Mən elmin tərəzisiyəm, Əli o (tərəzinin) iki gözü, Həsən və Hüseyn onun ipləri, Fatimə onun asılqanı, sonrakı imamlar isə onun əl tutanıdır. Bu tərəzi ilə bizim dostlarımız və düşmənlərimiz ölçülər.(۱)

۱- [۱] . Əl- fördövs, ۱/ ۴۴/۱۰۷۷. Kəşfül- xifa ۱/ ۲۳۶.

ƏLİNİ XATIRLAMAQ İBADƏTDİR .۵

عن عايشه و ابن عباس: قال رسول الله |:

«ذكر عليّ عباده.»

:Aişə və ibn Abbas Peyğəmbəri əkrəmdən nəql edirlər ki, o həzrət belə buyurdu

(Əlini xatırlamaq ibadətdir.(۱

.İzah: Mənavi deyir: Yəni Allahın ibadətidir və Allah onun müqabilində savab verər

səh:۲۳

Əl firdövs, ۲: ۲۴۴/۳۱۵۱. Əl cameüs- səğir, ۱: ۶۶۵/۴۳۳۲, Kənzül- ümmal, ۱۱/۶۰۱/۳۲۸۹۴, . [۱] -۱ mənaqibi li ibn Əbu Talib (ibni məğazili), ۲۴۳/۲۰۶

PEYĞƏMBƏR (S) VƏ ƏLİ (ə) BİR KÖKDƏNDİRLƏR.۶

عن ابن عباس، قال رسول الله |:

أنا وعلى من شجره واحده، والناس من أشجار شتّى.

:İbn Abbas Peyğəmbər (s)- dən rəvayət edir

(Mən və Əli bir kökdənik, camaat isə müxtəlif köklərdəndirlər.(۱)

İzah: Burada məqsəd nəsəbi kök (nəsil) deyil. "Nübüvvət və vilayət nuruna işarə edir, yəni bu iki nur əzəldən birgə cilvələnirdilər, Əbdül- müttəlibin sülbünə yetişərkən nübüvvət və vilayət nuru (Peyğəmbərlik və imamət nuru) bir- birindən ayrılıb, biri ".Əbdüllahın sülbünə, o biri isə Əbu Talibin sülbünə köçürüldü

səh:۲۴

Əl fördövs, ۱: ۴۶/۱۱۵, Tarixi Dəməşq (imam Əlinin (ə) tərcümeyi halı) cild ۳: . [۱] -۱ ۱۶۳/۱۷۴/۱۱۷۸ və ۱۱۸۵. Kənzül- ümmal, ۳۲۹۶۸. Ömərdən belə rəvayət olubdur ki, Allahın rəsulu (s) buyurdu: "Camaat müxtəlif köklərdən olduğu halda mən və Əli vahid .kökdənik." Tozihud- dəlail. (Şəhabuddin) ۱۲۳

ƏLİ (ə) QURANIN TƏVİLİ ÜÇÜN (AÇIQLAMAQ ÜÇÜN) DÖYÜŞÜR.۷

عن وهب بن صيفى: قال رسول الله |:

«أنا اُقاتل على تنزيل القرآن، وعلى يقاتل على تأويل القرآن.»

:Vəhəb ibn Seyfi Peyğəmbəri əkrəmdən rəvayət edir ki, o, belə buyurdu

(Mən Quranın tənzilinə xatir döyüşürəm, Əli isə onun təvilinə xatir müharibə edir.(۱

İzah: Müasirlərdən biri bu hədisin açıqlamasında belə deyir: Quranın tənzilindən məqsəd onun vəhy olmasını təsdiq etməkdir. Onun təvilindən məqsəd isə onu düzgün başa düşmək və hökümlərinə əməl etməkdir. Peyğəmbər (s) Quranın Allah vəhyi olmasını təsdiq etdirmək üçün cihad edirdi. Əli isə onu düzgün düşünmək və onun hökümlərinə əməl etmək üçün Cəməl, Süffeyn və Nəhrəvan döyüşlərində müharibə (etdi.(۲

Əl fördövs: ۱, ۴۶/ ۱۱۵. Tarixi Dəməşq ۳/۱۴۳- ۱۷۴/۱۱۷۸ və ۱۱۸۵, Kənzül- ümmal/ ۳۲۹۶۸ . [۱] -۱ Ənəs Allahın rəsulundan rəvayət edibdir ki, həzrət buyurdu: "Əli Məndən sonra camaata Qurandan bilmədiklərini öyrədəcək." Şəvahidut- tənzil, ۱:۳۹/۲۸

İtrəti səqli kəbir, səh ۱۹۶ . [۲] -۲

۸.MƏN ELƏ BİR AĞAC MİSALINDAYAM Kİ,...

عن ابن عباس: قال رسول الله |:

أنا شجره، وفاطمه حملها، وعليّ لقاحها، والحسن والحسين ثمرتها، والمحبون أهل البيت ورقها من الجنّه حقّاً حقاً.

İbn Abbas rəsulullah (s)- dən nəql edir ki, o həzrət buyurdu:

Mən elə bir ağac misalındayam ki, Fatimə onun becərəni, Əli onun bəhrələndirəni, Həsən və Hüseyn onun meyvəsi və mənim əhli- beytimi sevənlər onun yarpaqlarıdırlar. O ağac və onun (becərəni, bəhrələndirəni, meyvələri və yarpaqları) hamısı behiştəndirlər.(۱)

səh:۲۶

۱- [۱] . Əl firdövs. ۱: ۵۲/۱۳۵, Tənziluş- şəriət, ۱ Təhzibi tarixi Dəməşq, ۴/ ۲۳۱ Əbdürrəhman Ovf peyğəmbərdən (s) belə rəvayət edibdir ki, o həzrət buyurdu: "Mən bir ağacam, Fatimə onun gövdəsi və budağı, Əli onu bəhrələndirən, Həsən və Hüseyn onun meyvələridir. Bizim şiələrimiz də o ağacın yarpaqlarıdır. O ağacın kökü cənnətdədir, digər hissələri isə cənnətin başqa yerlərindədir." Əl müstədrək əl əs səhiheyn, ۳: ۱۷۴/۴۷۵۵

ƏLİ BƏNDƏLƏRƏ ALLAHIN HÖCCƏTİ.۹

عن أنس: قال رسول الله |:

أنا وعلى حجّه الله على عباده.

Ənəs Allahın rəsulundan (s) nəql edir ki, o həzrət belə buyurdu: Mən və Əli Allahın bəndələrinə onun höccətiyik.(۱)

səh:۲۷

---

[۱] -۱. Mizanul- etidal (Zəhəbi) ۳/۷۶ Ənəsdən belə nəql olunur: Peyğəmbərin (s) huzurunda idim. Əli (ə) qarşıdan gəlirdi. Bu zaman həzrət buyurdu: "Ənəs!" Ərz etdim: Bəli ya rəsulallah. Buyurdu: "Qarşıdan gələn şəxs qiyamət günü mənim ümmətimə mənim höccətimdir." Cəvahirül- mətalib, cild ۱, səh ۱۹۳, Tarixi Dəməşq, cild ۲, hədis ۸۰۰

ƏLİ İLƏ İFTİXAR.١٠

عن جابر: قال رسول الله |:

إنَّ الله عزّوجلّ يباهى بعليّ بن أبى طالب كّل يوم الملائكه المقرّبين حتّى يقول: بخ بخ هنيئاً لك ياعلى.

:Cabir, Peyğəmbərdən belə rəvayət edir ki, o buyurdu

İzzətli və uca Allah hər gün müqərrəb (yaxın) mələklərinə Əli ilə iftixar edir və deyir: (Bəh- bəh ey Əli halal olsun sənə.(١)

səh:٢٨

Əl- firdövs: ١: ١٥٢/٥٥٢ . [١] -١

ƏLİYƏ MÜJDƏ.١١

عن شراحيل بن مره قال: سمعت رسول الله |:

أبشر يا على حياتك معى وموتك معى.

Mərrə oğlu Şərahil deyir: Allahın rəsulundan (s) belə eşitdim: Ey Əli! Sənə müjdə verirəm ki, həyatın və ölümün mənimlədir.(١)

١-[١] . Məcməüz zəvaid: cild ٢, səh ١١٢ Təbəranidən.

SİRATDAN KEÇMƏK İCAZƏSİ.١٢

عن أبی بكر قال: سمعت رسول الله | يقول:

لا يجوز أحدٌ الصِّراط إلّا مَنْ كَتَبَ لَه عليّ الجواز.

Əbubəkr deyir: Rəsulallahdan eşitdim ki, belə buyururdu:

Əlidən keçid icazəsi olmayan heç bir kimsə sirat körpüsündən keçə bilməyəcəkdir.(١)

١- [١]. Əs- səvaiq, ٩٧ (Misr çapı) ١٣٠٨, Zəxairul- üqba (misr çapı) ١٣٥۶

PEYĞƏMBƏRLƏ BEHİŞTDƏ.۱۳

عن عمر، قال: سمعت رسول الله | يقول لعليّ:

يا عليّ يَدُك فى يدى تدخل معى الجَنَّه حيث أدخل.

Ömər ibn Xəttabdan belə nəql olunubdur ki, o dedi: Əziz Peyğəmbərin (s) Əliyə belə buyurmasını eşitdim: Ey Əli! Qiyamət günü sənin əlin mənim əlimdə olaraq cənnətə daxil olarsan. Mən (cənnətin) hansı bir yerinə daxil olaramsa sən də mənimlə birgə (daxil olarsan.(۱)

səh:۳۱

۱- [۱]. Tarixi Dəməşq, ۲: ۳۳۷/۸۴۶, Zəxariul- üqba, ۸۹, Ər riyazün- nəzirə, ۲/۲۰۹, Cəvahirul- mətalib,۱- ۲۲۷

ƏLİ (ə) VƏ PEYĞMBƏR (S) ƏHLİ BEYTİ İLƏ DÜŞMƏNÇİLİK.۱۴

عن جابر بن عبدالله، عن رسول الله |:

ثلاث مَنْ كُنَّ فيه فليس منّى ولا أنا منه: بُغْضُ على، وبُغْضُ أهل بيتى، ومَنْ قال: الإيمانُ كلام.

:Cabir ibn Abdullah Peyğəmbərdən belə nəql edir

Üç şey hər bir kəsdə olarsa məndən deyil və mən ondan uzağam: Əli ilə düşmənçilik, Əhli beytimə kin- küdurət bəsləmək və hər kəs imanı təkcə bir söz bilə.(۱)

۱- [۱] . Əl- fördövs, ۲: ۸۵/۲۴۵۹, Kənzul- ummal, ۳۳۰۳۱, Tarixi Dəməşq, ۲:۲۱۸/۱۸۲, Məqtəlül- Hüseyn (ə), Xarəzmi, ۲: ۹۷

CƏNNƏT İMAM ƏLİNİ (ə) GÖRMƏK ARZUSUNDA.۱۵

عن أنس: قال رسول الله |:

ثلاثه تشتاق إليهم الجنّه: عليّ وعمّار وسلمان.

Ənəs Allahın rəsulundan (s) rəvayət edibdir ki, o həzrət belə buyurdu: Cənnəyt üç nəfəri görmək arzusuyla günlərini keçirir: Əli, Əmmar və Salman.(۱)

səh:۳۳

۱- [۱] . Əl- firdövs, ۲: ۱۰۰/۲۵۳۰, Tarixi Dəməşq, ۲/۱۷۸, ۱۸۲/۶۶۶, Cəvahirul- mətalib, ۱/۲۲۷, Fəraidus- simələyn, ۱: ۲۹۲ Ənəs rəvayət edir ki, Allahın rəsulu (ə) Əli (ə)- a buyurdu: "And olsun Alla ki, sən onların ən birincisən" və bunu üç dəfə təkrar etdi. Əli (ə) soruşdu: Atam, anam sənə qurban, o üç nəfər kimlərdir? Buyurdu: "Miqdad, Salman və Əbuzər (rizvanullah Ələyhim). Məcməüzzəvaid, ۹- ۱۱۷. İbn Abbasdan rəvayət olunur ki, peyğəmbər (s) buyurdu: "Hər bir asimandan keçərkən onun əhlini Əlini görmək arzusunda görürdüm. Cənnətdə elə bir peyğəmbər yoxdur ki, Əli ibn Əbutalibi görmək arzusunda olmasın." Cəvahirul- mətalib, ۱/۲۵۷

İMAM ƏLİNİN (ə) HAQQI MÜSƏLMANLARIN BOYNUNDA.۱۶

عن جابر: قال رسول الله |:

حقٌّ عليّ بن أبی طالب على هذه الأمّه كحقّ الوالد على ولده.

:Cabir Allahın rəsulundan (s) belə nəql edir

Əbutalib oğlu Əlinin müsəlmanların boynunda olan haqqı, atanın övladı boynunda olan (haqqı kimidir.(۱)

səh:۳۴

Əl- firdövs, ۲/۱۳۲/۲۶۷۴, Tarixi Dəməşq, ۲: ۲۷۱/۷۹۷, Mənaqibi ibn Məğazil, ۴۷/۷۰ . [۱] -۱ Əmmar ibn Yasir və Əbu Əyyub Ənsari belə deyirlər: Allahın rəsulu buyurdu: "Əlinin müsəlmanların boynunda olan haqqı, atanın övlad boynunda olan haqqı kimidir." Cəvahirul- mətalib, ۱: ۹۱, Ər- riyazün- nəzirə, ۲: ۱۱۷

١٧.İMAM ƏLİNİN (ə) MƏHƏBBƏTİ GÜNAHLARI MƏHV EDİR

عن ابن عباس: قال رسول الله |:

حبّ علىّ بن أبى طالب يأكل الذنوب كما تأكل النار الحطب.

İbni Abbasdan nəql olubdur ki, Peyğəmbəri əkrəm buyurdu:

Od odunu yandırdığı kimi, Əlinin (ə) məhəbbəti günahları yandıdır.(١)

səh:٣٥

١- [١] . Əl- firdövs, ١۴٢- ٢٧٢٢, Tənzihüş- şəriət, ١: ٣۵۵, Əl- fəvaidül-məcmuə, ٣۶٧

ƏLİ (ə) MƏHƏBBƏTİ VƏ CƏHƏNNƏM ODUNDAN BƏRAƏT QAZANMAQ.۱۸

عن عمر بن خطاب: قال رسول الله |:

حبُّ على براءةٌ مِنَ النار.

Ömər ibn Xəttabdan rəvayət olubdur ki, Allahın rəsulu buyurdu: Əlinin məhəbbəti cəhənnəm odundan bəraət qazanmağa səbəb olar.(۱)

səh:۳۶

۱- [۱] . Əl- firdövs, ۲: ۱۴۲- ۲۷۲۳

ƏLİ (ə) MƏHƏBBƏTİ SALEH ƏMƏLDİR.۱۹

عن معاذ بن جبل: قال رسول الله |:

حبُّ عليّ بن أبى طالب حسنه لايضرّمعها سيّئهٌ، وبغضُه سيّئهٌ لاتنفع معها حسنه.

:Məaz ibn Cəbəldən rəvayət olubdur ki, Rəsulallah (s) belə buyurdu

Əli ibn Əbutalibin məhəbbəti elə bir saleh əməldir ki, onunla günah ziyan yetirməz. (Onunla düşmənçilik elə bir günahdır ki, onunla heç bir saleh əməl fayda verməz.(۱

İzah: Zəməxşəri belə hədislərin izahında yazır: Çünki, Əliyə məhəbbət kamil imandır və .kamil imanla günah zərər yetirməz

səh:۳۷

Əl- firdövs, ۲: ۱۴۲- ۲۷۲۵ . [۱] -۱

İMAM ƏLİ (ə) ALLAHIN RƏSULUNUN DOSTU.٢٠

عن عائشه: قال رسول الله | وهو فی بیتی لما حضره الموت:

ادعوا لی حبیبی. فدَعَوتُ أبابكر، فنظر إليه رسول الله | ثمَّ وضع رأسَه، ثمَّ قال: ادعوا لی حبیبی. فقلتُ: وَيْلَكُم اُدْعُوا له علی بن أبی طالب، فوالله ما يريده غيره، فلمّا رآه استوى جالساً، وخرج الثوب الّذی كان عليه، ثمّ أدخله فيه، فَلَمْ يَزَلْ يَحْتَضنُه حتّى قُبِضَ وَيدُه عليه.

Aişədən belə nəql olunur: Allahın rəsulu (ə) ölüm ilə nəticələnən xəstəliyi zamanı mənim evimdə idi. O, buyurdu: "Dostumu mənim yanıma gətirin". Mən (atam) Əbubəkri çağırdım. Peyğəmbər (s) ona baxdı və başını balışına qoyub yenidən o cümləni təkrar etdi və buyurdu: "Mənim həbibimi (dostumu) mənim yanıma gətirin." Orada olanlara üzümü tutub dedim: Vay olsun sizə Əli ibn Əbutalibi çağırın, and olsun Allaha o, onu istəyir. Elə ki, Əlini gördü yerindən qalxdı, yorğanını qaldırdı, Əlini yorğanının altına alaraq qucaqladı. Ruhu (mübarək) bədənindən ayrılana qədər Əli (onun qucağında idi və əli Əlinin bədəni üzərində idi.(١)

-١ [١] . Mənaqibi Xarəzmi, ٦٨- ٤١, İbn Mərduyə bu hədisi Şəhəbəddin İbn Şafeinin Tozihüd- dəlail kitabında nəql etdiyi kimi nəql etmişdir. Həmçinin Mühibbüddin Təbəri Zəxairul- üqba kitabının ٧٢- ci səhifəsində Ayişədən nəql edir: Peyğəmbəri əkrəmin (s) ölümü yaxınlaşan zaman buyurdu: "Həbibimi yanıma gətirin." Əbubəkri gətirdilər. Həzrət ona baxdı və yenidən başını balışa qoyub, yenə də o cümləni təkrar etdi. Öməri çağırdılar. Elə ki, Rəsulallah onu gördü başını yerə qoydu və yenidən buyurdu: "Həbibimə deyin gəlsin". Əlini dəvət etdilər. Onu görərkən onu öz üzərində olan örtüyün altına salıb bağrına basdı və canını yaradana tapşıranadək o halda qaldı. Bu hədis Tarixi Dəməşqdə də nəql edilibdir. ٣- ١٧- ١٠٣٦ və Cəvahir ül- mətalibdə ١- ١٧٥ nəql olunubdur. Abdullah ibn Ömərdən rəvayət olubdur ki, Rəsuli əkrəm (s) xəstəliyi zamanı buyurdu: "Qardaşımı mənim yanıma çağırın". Əbubəkri gətirdilər, Həzrət üzünü ondan döndərdi və buyurdu: Deyin qardaşım gəlsin." Öməri çağırdılar. Allahın Rəsulu (s) ondan da üzünü döndərərək buyurdu: "Qardaşıma deyin gəlsin." Osmanı çağırdılar, Həzrət ondan da üzünü çevirdi. Sonra Əlini gətirdilər, Həzrət Əlini üzərində olan

örtüyün altına saldı. Əli Peyğəmbərin hüzurundan xaric olarkən ondan soruşdular: Allahın rəsulu sənə nə buyurdu? Dedi: Allahın rəsulu mənə elmin min qapısını öyrətdi ki, hər qapıdan min qapı açılır. Müsnədi ibn Yəla Musili, Seyri əlamin nəbla, ٨: ٢٢, Tarixi Dəməşq, ٢: ٤٨٣- ١٠١٢, Kifayətüt- talib, ١٣٣.

RƏSULİ ƏKRƏM (S) YANINDA ƏN SEVİMLİ ŞƏXS.۲۱

səh:۳۹

عن معاذ الغفاريه:

كنت أنيساً لرسول الله | أخرج معه فى الأسفار، اقوم على المرضى، واداوى الجرحى. فدخلت على رسول الله | ببيت عائشه وعلى خارج من عندها، فسمعته يقول لعائشه: إنَّ هذا أحبُّ الرجال إلىَّ وأكرَمهم عَلَىَّ، فَاعْرفى لى حقّه، وأكرمى مثواه.

Məaz Ğəffaridən belə rəvayət olunur: Mən Allahın rəsulunun yaxını və həmdəmi idim, belə ki, onunla səfərlərə gedirdim. Onun tərəfindən xəstələrə baş vurardım və .yaralıların yaralarını müalicə edərdim

Bir gün Peyğəmbər (s) Aişənin evində olarkən onun görüşünə getdim. Bu zaman Əli mənzildən qıraqda idi. Peyğəmbər (s) Aişəyə buyurdu: Bu mənim yanımda kişilərin ən sevimlisidir və mənim yanımda ən əziz şəxsdir. Mənə xatir onun haqqını tanı və onun (məqamını əziz tut.(١

səh:۴۰

Əl- isabə fi təmyizis- səhabə, İbn Həcər Əsqəlani, ۴: ۴۰۳, İbni Əsr, Əsədül- ğabə, . [١] -١ .۵: ۵۴۷

QİYAMƏT GÜNÜNÜN XOŞBƏXTLƏRİ.۲۲

عن أمّ سلمه: قال رسول الله |:

على وشيعته هم الفائزون يومَ القيامه.

:Ümmü Sələmədən rəvayət olubdur ki, Peyğəmbər (s) buyurdu

(Qiyamət günü təkcə Əli və onun çiələri xoşbəxtdirlər.(۱)

Diqqət: Peyğəmbər əkrəmin (s) dili ilə hədislərdə gələn "şiə" kəlməsindən belə qənaətə gəlmək olar ki, islam aləmində şiə məzhəbinin toxumunu səpən ilkin şəxs, .Peyğəmbərin (s) özü olmuşdur

səh:۴۱

---

[۱] -۱ Əl- firdövs, ۳: ۶۱- ۴۱۷۲ və ۲: ۳۵۸- ۳۵۹۹, Ənsabul əşraf, Bəlazəri, ۲: ۱۸۲, Tarixi . Dəməşq, ۳۸: ۴۱- ۸۵۱ Cabir ibn Əbdullahdan belə rəvayət olubdur: Biz peyğəmbəri əkrəmin (s) hüzurunda oturmuşduq ki, Əli qarşıdan bizim tərəfimizə tərəf gəldi. Peyğəmbərin (s) gözü ona düşərkən buyurdu: Canım qüdrət əlində olan Allaha and olsun, bu və şiələri qiyamət günü müvəffəq və xoşbəxtdirlər. Bu zaman Bəyyinə surəsinin ۷- ci ayəsi nazil oldu. "İman gətirib yaxşı əməllər edənlər isə yaradılmışların ən yaxşılarıdır". Məcməüz- zəvaid, ۹: ۱۳۱ Gənci öz sənəti ilə Əbu Səid Xidridən rəvayət edibdir ki, Peyğmbər (s) Əliyə baxdı və buyurdu: "Bu və şiələri qiyamət günü xoşbəxtdirlər." O, sonra əlavə etdi: Mən bu hədisi çoxlarından və çoxlu sənədlərlə eşitmişəm. Kifayətüt- talib, ۱۷۵. Mənavi bu hədisi belə nəql edibdir: "Əli şiələri xoşbəxtdirlər." Kənzül- həqayiq, ۱: ۲۵۱۵- ۱۷

(PEYĞƏMBƏRİN (S) SİRLƏRİNİN MƏHRƏMİ (SİRDAŞI.۲۳

عن سلمان: قال رسول الله |:

صاحبُ سرّی علی بن أبی طالب.

Salmandan rəvayət olubdur ki, Peyğəmbər (s) buyurdu: mənim sirdaşım Əli ibn Əbu talibdir.(۱)

səh:۴۲

۱- [۱] . Əl- fördövs, ۲: ۴۰۳- ۳۷۹۳

SİDDİQLƏRİN ƏN ÜSTÜNÜ.۲۴

عن داودبن بلال بن أجنحه: قال رسول الله |:

الصدّيقون ثلاثه: حبيبُ النجّار، وحزقيل مؤمن آل فرعون، وعلى بن أبى طالب، والثالث أفضلهم.

:Davud ibn Bilal ibn Əcnihə: Peyğəmbər (s) buyurdu

Siddiqlər üç nəfərdir: Həbib Nəccar Hezqil (Ali Fironun mömini) və Əli ibn Əbutalib. (Əli) (onların ən üstünü və fəzilətlisidir.(۱)

İzah: Həbib elə bir şəxs idi ki, şəhərin ucqar bir yerindən tələsiklə gəldi və camaatı nəsihət etdi və dedi ki, Allahın mələklərinə qulaq asın və onları qəbul edin. Bu şəxsin barəsində mübarək Yasin surəsində gəlmişdir.

Ali Fironun mömini (Hezgil) o şəxsdir ki, imanını Firon və onun adamlarından gizlədirdi (və onlara bildirmirdi ki, Allaha və onun rəsulu Musaya imanı var), onları Musa (ə) ilə müxalifət etməkdən çəkindirirdi və belə deyirdi: "Aya mənim Pərvərdigarım Allahdır deyən bir şəxsi öldürürsünüz?"

səh:۴۳

۱- [۱] . Əl- firdövs, ۲: ۴۲۱- ۳۸۶۶, Cameül- cəvame, ۱۱۰۸۳, Feyzül qədir, ۵۱۴۸ və ۵۱۴۹, Dürrül- mənsur, ۳: ۲۶۲, Tarixi Qürtəbi, ۱۵: ۳۰۶, Kənzül- ümmal t ۳۲۸۹۷, ۳۲۹۸۹, Əl mənaqib, Xarəzmi, ۳۱۰- ۱۰۷, Tarixi Dəməşq, ۲: ۲۸۲- ۸۱۲, Əlcamiüs- səğir, ۲: ۱۱۵- ۵۱۴۸, Əssəvaiqül- mühriqə, İbn Həcər, ۱۲۵, Dürrül- mənsur, ۶: ۱۵۴, Fəthül qədir, ۱۵۱, Təfsiri ruhul- məani, ۲۷: ۱۱۴ «و السّابقون السابقون» ayəsinin təfsirində. Fəzail, İbn Hənbəl, ۱۳۱, ۱۷۰.

HƏMD PƏRÇƏMDARI.۲۵

عن محدوج بن زيد الذهلی ــ فی حديث ــ: قال النبی | لعلیّ:

ألا ـ وإنّی اُخبِرُک يـا علی أنَّ اُمتی أوّل الأ ـمم يحاسبون يوم القيـامه، ثمَّ اُبَشِّرک بانّـک أوّل من يُـدعی لقرابتـک منّی ومنزلتک عندی فيدفع إليک لوائی لواء الحمد وهو أوّل لواء يسار به بين السماطين؛ آدم وجميع خلق الله يستظلّون بظلّ لوائی يوم القيامه.

Məhduc ibn Zeyd Zöhlidən: Allahın rəsulu (s) Əliyə (ə) buyurdu: Bil və agah ol! Mənim ümmətim qiyamət günü bütün ümmətlərdən qabaq hesaba çəkiləcəkdir (və sorğu sual olacaqdır). Sənə müjdə verirəm, mənimlə yaxın qohumluğun olduğu üçün və mənim yanmda (böyük) məqama malik olduğuna xatir, ən birinci sən çağırılacaqsan və mənim həmd bayrağım sənə təqdim olunacaqdır. O, iki qrupun arasında dalğalanan ilikn bayraq olacaqdır. Qiyamət günü bütün yaradılmışlar mənim bayrağım altında olacaqlar.(۱)

۱- [۱] . Cəvahirul- mətalib fi mənaqibi imam Əli ibn əbu Talib Əleyhissəlam: ۱, ۱۸۱.

PEYĞƏMBƏRİN (S) YANINDA ƏLİNİN (ə) MƏQAMI.۲۶

عن عمران بن حصين: قال رسول الله |:

على منّى وأنا منه، وهو ولىُ كلّ مؤمن من بعدى.

İmran ibn Həsindən belə rəvayət olur ki, Allahın rəsulu (s) buyurdu: Əli məndəndir və mən ondan. O, məndən sonra bütün möminlərin rəhbəridir.(۱)

səh:۴۵

۱- [۱] . Əl- firdövs, ۳: ۶۱- ۴۱۷۱, Müsnədi Əhməd ibn Hənbəl, ۴, ۱۶۵, Sünəni Termizi, ۳۷۱۹, Sünəni ibn Macə, ۱۱۹, Əlmöcəmül kəbir, ۴: ۱۹- ۲۰, Xəsais, Nəsai, ۱۶۶- ۹۰, Ərcəhül- mətalib, ۵۴۸, ibn Əsir Əsədürrə ğabədə, cild ۴, səh ۲۷ bu hədisi belə nəql edir: "Bilin və agah olun Əli məndəndir, mən də Əlidən, o, məndən sonra hər bir möminin rəhbəridir." Kənzül- ümmal, ۱۱: ۶۱۲- ۳۲۹۶

HARUNUN (ə) MUSAYA (ə) OLAN NİSBƏTİ KİMİ.۲۷

عن عمر و أنس و جابر بن عبدالله و غير هم: قال رسول الله |:

علی منّی بمنزله هارون من موسی إلّا أنّه لا نبی (بعدی).

:Ömər, Ənəs və Cabir ibn Abdullahdan nəql olunur

Peyğəmbər (s) buyurdu: Əlinin mənə olan nisbəti Harunun Musaya olan nisbəti (kimidir.(۱)

səh:۴۶

Əl- firdövs, ۳: ۶۲- ۴۱۷۳, Əlmöcəmül- kəbir, Təbərani, cild ۲, hədis ۲۰۳۵, Əlcamiüs- . [۱] -۱ səğir, Siyuti, hədis ۵۵۹۷. İbn Əbdülbirr İstiabda imam Əli ibn ƏbiTalibin tərcümeyi halında ۳- cü cild səh, ۳۵- də belə yazır: Peyğəmbərin (s) Əliyə buyurduğu bu kəlamı (sənin mənə nisbətin Harunun Musaya olan nisbəti kimidir), Rəsuli əkrəmin bir çox səhabələrindən nəql olunubdur. Bu hədis sənəd baxımından ən üstün deyibdir: Bu hədis (sənəd baxımından) təvatür həddindədir. Hakim Həskani şəvahidüt- tənzildə (۱, ۱۵۲) belə yazır: Bu, o "mənzilət" hədisidir ki, bizim şeyximiz Əbuhazim onun barəsində deyir: Onu beşmin sənədlə yazmışam. Siyuti Dürrül- mənsur kitabında (۳- ۲۶۶), ibn Əsakir Tarixi Dəməşq kitabında (۱, ۳۰۷- ۳۳۶) və ibn Həcər Əl- isabə kitabında (۲- ۹۰۵) Səd ibn əbu Vüqqasdan nəql ediblər: Əli ibn əbu Talib Allahın rəsulu ilə birlikdə Mədinədən çıxdılar. Həccətül- vidaya yetişən zaman Peyğəmbər (s) Təbuka gedirdi. O, ağladı və Peyğəmbərə (s) belə dedi: Məni qadınların və uşaqların arasında qoyub Təbuka (Təbuk döyüşünə) gedirsiniz?" Peyğəmbər (s) buyurdu: "Razı deyilsənmi ki, sənin mənə nisbət olan mövqeyin Harunun Musaya olan mövqeyi kimi olsun, bu fərqlə ki, məndən sonra peyğəmbər yoxdur?!" Həmçinin bax: Kənzül- ümmal, ۱۳- ۱۷۱- ۳۶۵۱۷, Məcməüz- zəvaid, ۹- ۱۱۰

PEYĞƏMBƏRLƏ (S) BİR VÜCUD.۲۸

səh:۴۷

عن ابن عباس: قال رسول الله |:

على منّى بمنزله رأسى من بدنى.

(İbn Abbasdan: Allahın rəsulu (s) buyurdu: Əli mənim cismimin başı misalındadır.(١)

İzah: Əllamə Mənavi bu hədisin izahında yazır: Bu söz onların şiddətlə və möhkəm bir-birinə bağlanmlaraını bəyan edir.

səh:۴۸

١- [١] . Əl- firdövs, ٣: ۶٢- ۴١٧۴, Feyzul- qədir, ۵۵ ٨۶, Zəhrül- firdövs, ٢: ٣١۶, Mənaqibi Xarəzmi, ١۴۴- ۶٧ və ١۴٨- ١٧۴, Əlmənaqib ibn məğazili, ٩٢- ١٣۵, Əlcamiüssəğir, Siyuti, ٢, səh ١٧٧- ۵۵٩۶, Kənzül- ümmal, ١: ۶٠٣- ٣٢٩١۴.

SÜBH ULDUZU KİMİ PARILDAYIR.۲۹

عن أنس: قال رسول الله |:

على بن أبى طالب يزهر فى الجنه ككوكب الصبح لأهل الدنيا.

:Ənəsdən nəql edilibdir ki, Allahın rəsulu buyurdu

(Əli ibn Əbutalib cənnətdə dünya əhlinə parıldayan sübh ulduzu kimi parıldayır.(۱

Əl- firdövs, ۶۳- ۴۱۷۸, Feyzül qədir, ۵۵۹۹, Zəhrül firdövs, ۲: ۳۱۵, Əlcamiüs- səğir, . [۱] -۱
.Siyuti, hədis ۵۵۹۹

ƏLİ (ə) ALLAHIN ƏFV QAPISI.۳۰

عن ابن عباس: قال رسول الله |:

عليّ بن أبی طالب باب حطه، من دخل منه كان مؤمناً، و من خرج منه كان كافراً.

:İbn Abbasdan nəql olunur: Allahın rəsulu (s) buyurdu

Əli ibn Əbutalib Bəni İsrailin hittə qapısıdır. Hər kəs o qapıdan daxil olarsa mömin, xaric (olarsa kafirdir.(۱)

hittə" sözü Qurani kərimdə iki dəfə gəlmişdir: Onun biri Bəqərə surəsinin" "حطه" :İzah ۶۸- ci ayəsində, digəri isə Əraf surəsinin ۱۶۱- ci ayəsində, hər ikisi Bəni İsrailin (İsrail övladları) barəsindədir "hittə" qapısı o qapı idi ki, İsrail övladları o qapıdan girərkən amanda idilər. Bəlkə də hədisdə gələn bu oxşarlıq buna xatirdir ki, o qapı Allahın və onun qanunlartının müqabilində təvazökarlıq göstərmək və itaət etmək qapısı olduğu Ondan xaric ola "«خرج منـــه»" .kimi, Əliyə (ə) iman gətirib ona tabe olmaq da belədir sözünün mənası

(Onun əleyhinə çıxmaq deməkdir. (Feyzül- qədir, cild ۴, səh ۳۵۴ " «خرج عليه»"

səh:۵۰

Əl- fördövs, ۳: ۶۴- ۴۱۷۹, Feyzül qədir, ۵۵۹۹, Kənzül- ümmal, ۳۲۹۱۰, Zəhrül qədir ۲: . [۱] -۱ ۳۱۵, Cameüs- səğir, ۲: ۹۶

CƏHƏNNƏMİ BÖLƏN.٣١

عن حذيفه: قال رسول الله |:

عليّ قسيم النار.

:Hüzeyfədən rəvayət olubdur ki, Peyğəmbər (s) buyurdu

(Əli cəhənnəmi böləndir (yəni cəhənnəm əhlini müəyyənləşdirəndir).(١)

səh:٥١

Əl- firdövs, ٣: ٦۴- ۴١٨-, Təbəqatül- hənabilə, ١: ٣٢, Tarixi Dəməşq, ٢: ٢٥٣- ٧٧٥ Əliləli . [١] -١ varidə kitabında (۶: ٢٧٣- ١١٣٢) Əbuzərdən belə rəvayət olubdur ki, Rəsuli əkrəm (s) buyurdu: "Əli cəhənnəm odunu böləndir. Dostlarını cənnətə, düşmənlərini cəhənnəmə göndərəcəkdir." Məhəmməd ibn Mənzur Tusi Təbəqatul- hənabilə kitabında (١: ٣٢٠- ۴۴٨) belə deyir: Əhməd ibn Hənbəlin yanında idim. Bir şəxs (kişi) ona dedi: Ey Əba əbdillah! Əlinin bu "Mən cəhənnəm odunun təqsimçisiyəm." Kəlamının barəsində rəyin nədir? Əhməd cavab verdi: Bu hədisin nə müşkülü ola bilər. Məgər bizim üçün Peyğəmbərdən (s) rəvayət olmayıbdır ki, Əliyə buyurdu: "Səni mömindən başqası sevməz və münafiqdən qeyrisi səninlə düşmənçilik etməz." Dedim: Bəli. Dedi: Möminin yeri haradadır? Dedim: Cənnətdə. Dedi: Münafiqin yeri haradadır? Dedim: .Cəhənnəmdə. Dedi: Buradan məlum olur ki, Əli cəhənnəm odunun təqsimçisidir

CƏNNƏTİN BİRİNCİ DƏSTƏSİ.٣٢

عن علی× قال: أخبرنی رسول الله|:

ان أول من يدخل الجنه أنا وفاطمه والحسن والحسين.

فقلت: يا رسول الله| فمحبونا؟ قال: من ورائكم.

Əlidən (ə) nəql olubdur ki, o buyurdu: Allahın Peyğəmbəri (s) mənə xəbər verdi ki, cənnətə daxil olan birinci dəstə mən (Əli), Fatimə, Həsən və Hüseyn olacaqdır.

Soruşdum: Bəs bizi sevənlər necə?

Buyurdu: Onlar sizin arxanızca cənnətə daxil olacaqlar.(١)

səh:٥٢

١- [١] . Kənzül- ümmal, ١٢: ٦٣٩- ٣٧١٣.

İLAHİ ! ONU SEV.۳۳

عن أنس بن مالک اهدی لرسول الله | طیر فقال:

اللهمّ ائتنی برجـل یحبّه الله ویحبّه رسوله، قـال أنس: فـأتی علی فقرع الباب فقلت: إنَّ رسول الله | مشـغول وکنت اُحبّ أن یکون من الأنصـار ثم، إنّ علیّاً فعل مثل ذلک، ثم أتی الثالثه، فقال رسول الله |: یا أنس أدخله فقـد عَنَیْتُه فلمّا أقبل قال: اللهمَّ وال اللهمَّ وال.

Ənəs ibn Malikdən rəvayət edilibdir: Allahın Peyğəmbəri (s) üçün quş kababı gətirdilər, :O həzrət buyurdu

İlahi! Elə bir şəxsi yetir ki, Allah onu sevir və onun rəsulu onu sevir. (Yetir ki,) bu quşu .onunla birlikdə yeyək

Ənəs deyir: Birdənbirə Əli Peyğəmbərin (s) yanına daxil olmaq üçün qapını döydü. Dedim: Allahın rəsulu (s) məşğuldur və istəyirdim ki, daxil olan şəxs Ənsardan (Mədinəlilərdən) olsun. Amma çox çəkmədi ki, Əli yenə də qapını döydü, üçüncü dəfə .yenidən qapını döydü

Bu zaman Peyğəmbər (s) buyurdu: "Qapnı aç, mən dua edərkən məqsədim o idi." Elə (ki, Əli Peyğəmbərin yanına gəldi, Peyğəmbər dedi: "İlahi! Onu sev, İlahi! Sev onu.(۱)

Əsədül- ğabə, ۴: ۳۰, Əlbidayə vənnəhayə, ۷: ۳۵۴ və ۳۸۸, Əl- iləlül-mütənahiyə, ۱: . [۱] -۱ ۳۲۳- ۳۶۷, ۲۳۴- ۷۷۳ və ۳۷۵, ۲۳۶- ۳۷۶ və ۳۷۷, Tarixi Dəməşq, ۲- ۱۳۱- ۶۳۹ Xarəzmi, Məqtəlül-Hüseyn (ə) kitabında (səh: ۴۶) Yazır: Hafiz ibn Mərduyə bu hədisi yüz igirmi sənədlə rəvayət edibdir. Əbu Əbdullah Hafiz deyir: Baxmayaraq ki, Müslim və Buxari "Teyr" hədisini öz kitabında gətirməyiblər, amma onun sənədi səhihdir və düzgün məlumat .istəyirsinizsə bu zəmində "Ələbəqat" kitabına müraciət edin

TƏQVALILARIN RƏHBƏRİ.۳۴

عن عبدالله بن حكيم الجهنى: قال رسول الله |:

إنَّ الله عزوجل أوحى إلىّ فى على ثلاثه أشياء ليله أسرى: إنّه سيّد المؤمنين، وإمام المتقين وقائد الغرّ المحجّلين.

:Abdullah ibn Həkim Cəhənidən: Allahın rəsulu (s) buyurdu

Allah, merac gecəsi Əlinin barəsində üç mətləbi buyurdu: O möminlərin ağası və sərvəri, təqvalıların rəhbəri və üzü ağların (qiyamət günü xoşbəxtlərinin) rəhbəridir.(۱)

səh:۵۴

---

[۱] -۱ . Əlmöcəmüs- səğir, Təbərani, ۲: ۸۸, Kənzül- ümmalda gəlibdir: Allahın rəsulu (s) Əli (ə)- a buyurdu: "Müsəlmanların ağasına və təqvalıların imamına əhsən." Əbu Nəim İsfəhani hilyətül- övliya kitabında (۱: ۶۳) Ənəsdən belə rəvayət edir ki, Allahın rəsulu (s) buyurdu: "Ənəs! Dəstəmaz almaq üçün mənə su gətir." Sonra qalxıb iki rəkət namaz qıldıqdan sonra belə buyurdu: "Ey Ənəs! İndi bu qapıdan daxil olacaq ilk şəxs möminlərin əmiri, müsəlmanların ağası, üzü ağların rəhbəri və vəsilərin sonuncusudur." Ənəs deyir: Ərz etdim: İlahi! Nə olaydı bu şəxs Ənsardan (Mədinəlilərdən) olaydı və mən bu arzu və istəyi Peyğəmbərdən (s) gizlədirdim. O zaman Əli gəldi. Peyğəmbər (s) soruşdu: "Ənəs! o kimdir?" Dedim: "Əli". Peyğəmbər şadlıqla qalxdı və Əlini bağrına basdı, sonra öz üzünün tərini Əlinin üzünə və Əlinin üzünün tərini öz üzünə sürtdü. Əli ərz etdi! "Ey Allahın rəsulu! Bundan qabaq heç vaxt bu işi sizdən görməmişəm (bunun sirri nədir?!) Həzrət buyurdu: "Nə üçün belə etməyim, halbuki, sən mənim öhdəmdə olanları əda edəcəksən və mənim sədamı xalqa çatdıracaqsan. Məndən sonra qarşıya çıxan ixtilaflarda haqqı onlara bəyan edəcəksən." İbn Əsakir Tarixi Dəməşq kitabında (۲: ۴۸۶- ۱۰۱۴) belə deyir: Peyğəmbər (s) buyurdu: Əlinin barəsində mənə üç şey vəhy olubdur: O, müsəlmanların ağası və seyyididir və ... həmçinin bu hədis müstədrəkdə nəql olubdur, ۳: ۱۲۷. Hakim yazır: Bu .hədis səhih sənədlərə malikdir, amma Müslim və Buxari onu nəql etməyiblər

ƏLİ (ə) CƏNNƏTDƏ.۳۵

səh:۵۵

قال رسول الله |:

فاطمه وعلی والحسن والحسین فی حظیره القدس فی قبّه بیضاء سقفها عرش الرحمان عزّ و جلّ.

Allahın rəsulu (s) buyurdu: Fatimə, Əli, Həsən və Hüseyn üçün (cənnətdə) qüds (məkanında tavanı Allahın ərşinə çatan bir günbəz altında yer ayrılmışdır.(١)

səh:۵۶

Əl- firdövs, ۳- ۴۲۸۴. Ömərdən, Siyuti Əlləali kitanbında bu hədis üçün başqa bir . [۱] -۱ sənəd də nəql etmişdir. Bu sənəd əhli sünnənin tərəfindən zəif sayılmış sənədlərdən başqa bir sənəddir. Xatırladırıq ki, onların o sənədləri zəif saymaqları buna xatirdir ki, onun ravisi əhli- beyt sevənlərdəndir. Təbii ki, bu dəlil qəbul olunası dəlil deyil. Təbərani onu ibn Musadan nəql edir ki, o, dedi: Allahın rəsulu buyurdu: "Mən, Əli, Fatimə, Həsən və Hüseyn qiyamət günü ərşin altında olan bir günbəz altında olacağıq." O, deyir: Bunun sənədi də işkalsız deyil, ona görə də təkcə başqa sənədlərə .kömək edə bilər

ALLAHIN HİKMƏTİNDƏN ƏLİNİN (ə) PAYI.۳۶

عن ابن مسعود: قال رسول الله |:

قُسِّمت الحكمه عشره أجزاءٍ فأعطى عليّ تسعه وأعطى الناس جزءاً واحداً.

İbn Məsuddan: Allahın rəsulu (s) buyurdu: Hikmət on yerə bölünübdür. Onun doqquzu Əliyə məxsus edilib və qalan bir hissəsi isə digərlərinə nəsib olubdur.(۱)

səh:۵۷

۱- [۱] . Əl- firdövs, ۳: ۲۲۷- ۴۶۶۶. Əl- həliyyə, əbu Nəim, ۱: ۶۴- ۶۵, Əlcamiul- kəbir, ۲: ۵۵۰.

ƏLİ VƏ QURAN.۳۷

عن أم سلمه، قال رسول الله |:

عليٌّ مع القرآن، والقرآن مع عليّ، لايفترقان حتّى يردا عليّ الحوض.

Ümmü Sələmədən nəql olunubdur ki, Peyğəmbər (s) buyurdu: Əli Quranla və Quran Əli ilədir. Qiyamət günü kövsər hovuzunun yanında mənim yanıma gələnə qədər bir-birindən ayrılmayacaqlar.(۱)

۱- [۱] . Əl- firdövs, ۳: ۲۳۰- ۴۶۷۸, Mənaqibi seyyüdəna Əli, ۳۸, Məcməür- rəvaid, ۹: ۱۳۴, Mənaqibi Xarəzmi, ۱۷۶- ۲۱۴, Tozihüd dəlail, ۲۰۹, Əl- müstədrək Ələs- səhiheyn, ۳: ۱۲۴, Kənzül- ümmal, ۱۱: ۶۰۳- ۳۲۹۱۲, Əlcamiüs- səğir, hədis ۵۵۹۴, Məcməüz- zəvaid, ۹: ۱۳۴, bab: Əlhəqq məə Əli əleyhissalam.

(İMAM VƏ NİFAQIN MEYARI (ÖLÇÜSÜ.۳۸

عن أبی ذر: قال رسول الله |:

علیّ بابُ علمی، ومبیّن لأُمّتی ما أرسلت به من بعدی. حبّه إیمانٌ، وبغضه نفاق، والنظر الیه رأفه ومودّته عباده.

:Əbuzərdən: Allahın rəsulu (s) buyurdu

Əli mənim elmimin qapısıdır, mənim risalətimin (Allahın dininin) məndən sonra mənim ümmətimə təfsir edəni (açıqlayanı və bəyan edəni) olacaqdır. Onun dostluğu iman, düşmənçiliyi isə nifaqdır (münafiqlik və iki üzlülük). Məhəbbətlə onun üzünə baxmaq (ibadətdir.(۱)

səh:۵۹

Əl- firdövs, ۳: ۶۵- ۴۱۸, Zəhrül firdövs, ۲: ۳۱۶- ۳۱۷, Kənzül- ümmal, ۱۲: ۲۱۲ və ۶: ۱۵۶, . [۱] -۱ Əlqövlül cəliyyə, hədis ۳۸, və sair. Buna müvafiq hədislər də, Müstədrək, ۳۶, Künuzul- .həqaiq, ۱۸۸ və Hilyətul- övliya, ۱: ۶۳- də nəql olunmuşdur

PEYĞƏMBƏR (S) VƏ ƏLİ (ə) BİR KÖKDƏNDİRLƏR.٣٩

عن سلمان: قال رسول الله |:

كنتُ أنا وعليّ نوراً بين يدى الله عزّوجلّ معلّقاً، يسبّح الله ذلك النور ويقدّسه قبل أن يخلق الله آدم بأربعه(عشر) ألف عام، فلمّا خلق الله عزّوجلّ آدم ركب ذلك النور فى صلبه فلم نزل فى شيءٍ واحد حتّى افترقنا فى صلب عبد المطلب فجزء أنا و جزء على.

Salmandan: Allahın rəsulu (s) buyurdu: Mən və Əli Allah yanında asılı bir nur idik. O nur .((Allah Adəmi yaratmadan on dörd min il öncə

Allahı təsbih və təqdis edərdi (təsbih, və təqdis, yəni, sübhanəllah demək, Allahı hər eyb və nöqsandan uzaq bilmək və buna iqrar etmək.) Elə ki, Adəmi yaratdı, o nuru onun sülbündə (belində) yerləşdirdi. Biz daimi olaraq bir yerdə idik, (yəni birlikdə Peyğəmbərlər və saleh insanlar belinə köçürülürdük). Əbdül- müttəlibin belində bir-birimizdən ayırdıq. O nurun bir hissəsi mən, o biri hissəsi isə Əli oldu (mən nübüvvət və (Peyğəmbərliklə zühur etdim, Əli isə imamət və xəlifəliklə).(١)

Əl firdövs, ٣: ٢٨٣- ۴٨۵١, Mənaqibi seyyiduna Əli, ٢١, Yənabiül- məvəddət, ١١٨, . [١] -١ Mənaqibi Xərəzim, ١۴۵- ١٧٠, Tarixi Dəməşq, ١: ١۵١- ١٨۶, Kifayətüt- talib, ٣١١, bab ٨٧, Əl .Mənaqib ibn Məazim, ٧٨- ١٣٠- ١٣١

ƏLİNİN (ə) ƏMİRƏL MÖMİNİN LƏQƏBİ İLƏ ADLANDIRILMASI.۴۰

عن حذيفه: قال رسول الله |:

لو علم الناس متى سـمّى على أمير المؤمنين ما أنكروا فضـله، سمى أمير المؤمنين وآدم بين الروح والجسد. قال الله عزّوجل: «وإذ أخذ ربّك من بنى آدم من ظهورهم ذريّتهم وأشهدهم على أنفسهم ألست بربّكم» قالت الملائكه: بلى، فقال تبارك وتعالى: أنا ربّكم ومحّمد نبيّكم وعلى أميركم.

:Hüzeyfədən belə nəql olunubdur ki, Peyğəmbər (s) buyurdu

Əgər camaat Əlinin hansı zamandan Əmirəlmöminin adıyla adlandırılmasını .bilsəydilər, onun fəzilətini və üstünlüyünü (heç vaxt) inkar etməzdilər

".Sonra əlavə etdi: "O, Adəmin cəsədinə ruh verilən zaman Əmirəlmöminin adlandırıldı

Allah buyurdu: "O zaman ki, sənin Pərvərdigarın Adəm övladlarının bellərindən əhd və (:peyman adlı və onları özlərinə şahid tutdu (və buyurdu

(Mən sizin Pərvərdiharınız deyiləmmi?"(۱)

.Mələklər dedilər: Bəli

Sonra uca tanrı buyurdu: "Mən sizin Allahınız, Məhəmməd peyğəmbərimiz və Əli sizin (əmirinizdir."(۲)

səh:۶۱

.Əraf surəsi, ayə ۱۷۲ . [۱] -۱

Əl- firdövs, ۳: ۳۵۴- ۵-۶۶ . [۲] -۲

ƏLİNİN (ə) İMANININ BÜTÜN İMANLARA ÜSTÜNLÜYÜ.۴۱

عن عمر بن الخطاب: قال رسول الله |:

لو أنَّ السماوات والأرض وضعتا فی كفّهٍ وایمانُ علیّ فی كفّه لرجح ایمانُ علیّ.

Ömər ibn Xəttabdan nəql olunur ki, Peyğəmbər (s) buyurdu: Əgər göyləri və yeri tərəzinin bir gözünə və Əlinin imanını onun o biri gözünə qoyalar, şübhəsiz Əlinin imanı (ondan ağır olacaqdır.(۱)

:İzah: Əlinin (ə) imanı elə bir həddə idi ki, özü buyurdu

«لو كشف الغطاءُ ما ازددت یقیناً»

Əgər pərdələr (qeyb pərdələri) gözümün qarşısından götürülə, heç də mənim iman və .yəqinimə bir şey əlavə olmaz

səh:۶۲

.Əl- firdövs, ۳: ۳۶۳- ۵۱۰۰, Kənzül- ümmal, ۳۲۹۹۳, Mənaqibi Xarəzmi, ۱۳۱- ۱۴۶ . [۱] -۱

ƏMİRƏL MÖMİNİNİN VİLAYƏTİ OLMADAN HEÇ BİR İBADƏTİN FAYDASI YOXDUR.۴۲

عن علی بن أبی طالب×: قال رسول الله|:

لو أنَّ عبـداً عَبَـدالله مثل ما قام نوح فی قومه، وكان له مثل اُحد ذهباً فأنفقه فی سبیل الله، ومُدَّ فی عمره حتّی یحجّ ألف عام علی قدمیه، ثم قتل بین الصفا والمروه مظلوماً، ثمّ لم یوالك یا علی، لم یشمَّ رائحه الجنّه ولم یدخلها.

Əli ibn Əbu Talibdən (ə): Allahın rəsulu (s) buyurdu:

Əgər bir bəndənin Nuh Peyğəmbərin öz qövmü arasında qiyam etdiyi müddət qədər ömrü ola (doqquz yüz əlli il) və Allaha ibadət edə. Ühud dağı qədər qızılı ola və onu Allah yolunda infaq edə, ömrü o qədər uzün ola ki, min il piyada həccə gedə və sonra (ən müqəddəs məkanda) səfa və mərvə arasında nahaqq öldürülə, amma sənin (Əlinin) vilayətini qəbul etməyə, behişt iyi onun burnuna yetişməz və behiştə daxil olmaz.(۱) (۲)

۱- [۱]. Əl- firdövs, ۳: ۳۶۴- ۵۱۰۳, Tənzihiş- şəriət, ۱, səh ۳۹۸.

۲- [۲]. Mənaqibi Xarəzmi, ۶۷- ۴۰.

BƏRAƏTİ ÇATDIRAN.۴۳

عن أبی سعید الخدری: قال رسول الله | (فی قصه إعلان البراءه):

یا علی، إنّه لا یؤدی عنّی إلّا أنا أو أنت.

:Əbu Səid Xidridən: Peyğəmbəri əkrəm (s) buyurdu

Ey Əli! Mənim boynumda olan vəzifəni məndən və səndən başqa heç bir kimsə yerinə (yetirə bilməz.(۱

İzah: İslam Peyğəmbəri (s) hicrətin ۹- cu ilində müşriklərin Məscidul- hərama daxil olmağının qarşısını almaq üçün və onlarla bağladığı bütün əhd- peymanları götürmək üçün Əbubəkrin Bəraət surəsini əvvəlində gələn on altı ayə ilə Məkkəyə göndərdi ki, həcc mövsümündə bu ayələri orada toplaşanlar üçün oxusun. Əbubəkr yolun yarısında idi ki, Cəbrail, Peyğəmbərə (s) nazil oldu və dedi: "Allahın buyurur ki, bu ayələri ya sən özün, ya da sənin əhli- beytindən olan başqa bir kişi iblağ etməlidir ."((çatdırmalıdır

---

Dürrül- mənsur, ۳: ۲۰۹- ۲۱۰, Kənzül- ümmal, ۲,: ۴۲۲, Fəthülqədir, ۲: ۳۳۴, Fəzailüs- . [۱] -۱ .səhabə, Əhməd ibn Hənbəl, ۲: ۵۶۲, hədis ۹۶۴

ƏLİNİN (ə) VİLAYƏTİNİ QƏBUL ETMƏYƏ PEYĞƏMBƏRİN (S) TAPŞIRIĞI.۴۴

عن عمار بن یاسر: قال رسول الله |:

أوصی من آمن بی وصدّقنی بولایه علی بن أبی طالب، فمن تولاه فقد تولانی ومن تولانی فقد تولی الله عزّوجلّ، ومن أحبّه فقد أحبّنی، ومن أحبّنی فقد أحبّ الله ـ تعالی ـ ومن أبغضه فقد أبغضنی ومن أبغضنی فقد أبغض الله عزّوجلّ.

:Əmmar ibn Yasirdən: Peyğəmbər (s) buyurdu

Mənə iman gətirənlərə və məni təsdiq edənlərə tövsiyə edirəm ki, Əli ibn Əbutalibin vilayətini (imamət və xilafətini) qəbul etsinlər. Onun vilayətini qəbul edənlər həqiqətdə mənim vilayətimi qəbul etmişdir. Onu sevənlər həqiqətdə məni sevmişdir. Məni sevənlər də həqiqətdə Allahı sevmişdir. Hər kəs onunla düşmənçilik edə, həqiqətdə mənimlə düşməndir, hər kəs mənimlə düşmənçilik edə həqiqətdə Allahın (düşmənidir.(۱

səh:۶۵

Əl- firdövs, ۱: ۴۲۹- ۱۷۵۱, Əmali Şəcəri, ۱: ۱۳۴, Kənzül- ümmal, ۳۲۹۵۳, Məcməüz- . [۱] -۱
.zəvaid, Heysəmi, ۹: ۱۰۸

ƏLİ FATİMƏYƏ LAYİQ ƏR.۴۵

عن امّ سلمه: قال رسول الله |:

لولم يخلق علىّ ماكان لفاطمه كفوءٌ.

:Ümmü Sələmədən: Peyğəmbər (s) buyurdu

Əgər Allah Əlini yaratmasaydı Fatiməyə layiq bir kimsə (onunla həyat qurmaq üçün) (olmazdı.(۱)

İzah: Şübhəsiz, Həzrət Peyğəmbərin (s) kəlamında gəlmiş layiqlik, ismət, elm, dünya və axirətə olan baxış, Allaha yaxşılıq (və fəna məqamı) və Allahın müqəddəs sirlərinə və onun adlarına və sifətlərinə agahlıq baxımındandır, qohumluq və s. kimi amillər .baxımından yox

səh:۶۶

Əl- firdövs, ۳: ۳۷۳, ۵۱۳۰ İbn Mərdiyə öz sənədləri ilə Ümmü Əyməndən nəql . [۱] -۱ edibdir ki, Peyğəmbəri əkrəm (s) (Əli və Fatimənin toyunun səhəri) ona buyurdu: Ey Ümmi Əymən! Qardaşıma de gəlsin." Ümmi Əymən dedi: Məqsədiniz kimdir? Buyurdu? "Əli". Ümmi Əymən təəccüblə soruşdu: Əli sizin necə qardaşınız ola bilər, halbuki, siz öz qızınızı onunla evləndirmisiniz?! Həzrət buyurdu: "And olsun Allaha, Fatiməni elə bir şəxslə evləndirmişəm ki, həm bu dünyada və həm axirətdə ən şərəfli şəxsdir." Mənaqibi ibni Mərduyə, ۱۰۱- ۱۰۴, bu hədisə yaxın bir ibarəni Əl müstədrək ələs- (səhiheyndə də müşahidə etmək olar. (۳: ۱۵۹

ƏGƏR HAMININ QƏLBİNDƏ ƏLİYƏ (ə) MƏHƏBƏTİ OLSAYDI.۴۶

عن ابن عباس: قال رسول الله |:

«لو اجتمع الناس على حبّ على بن أبى طالب لما خلق الله عزّوجلّ النّار.»

:İbn Abbasdan: Peyğəmbər (s) buyurdu

(Əgər hamı Əli məhəbbəti ilə yaşasaydılar, Allah taala cəhənnəmi yaratmazdı.(۱)

İzah: Əli ibn İsa İrbili bu rəvayətin açıqlamasında yazır: Mətləbin sirri budur ki, Əliyə məhəbbət, Peyğəmbərə məhəbbət göstərməyə bağlıdır və Peyğəmbəri sevmək Allahı sevməyə bağlıdır, tövhidə inanmağa, ilahi əmr və nəhylərə itaət etməyə, bütün şəri vəzifələri yerinə yetirməyə və Quranın və onun hökmlərinə və Peyğəmbərin sünnəsinə əməl etməyə bağlıdır. Məlumdur ki, camaatın hamısı bu müqəddəs fitrətə əməl etsəydilər Allah cəhənnəmi yaratmazdı. Kəşful- ğümmə, ۱, səh ۱۰۰

Başqa bir alim bu hədis barəsində deyir: Bu şərif hədisdən belə düşünülür ki, əzab və .atəş təkcə Əlinin (ə) müxalifləri (və onun düşmənləri üçün) yaradılmışdır

---

Əl- firdövs, ۳- ۳۷۳- ۵۱۳۵ . [۱] -۱

ƏLİ (ə) HAQQ VƏ BATİLİ AYIRAN.۴۷

عن أبی ذر و سلمان: أخذ النبی | بید علیّ فقال:

إنَّ هـذا أوّل من آمن بی، وهـذا أوّل من یصافحنی یوم القیامه، و هـذا الصـدّیق الأکبر، وهـذا فاروق هـذه الأُمّه یفرق بین الحقّ والباطل، وهذا یعسوب المؤمنین، والمال یعسوب الظالمین.

Əbuzər və Salmandan belə nəql olunur ki, Peyğəmbər (s) Əlinin (ə) əlini tutdu və :buyurdu

Bu kişi mənim ümmətim arasında mənə birinci iman gətirəndir. Qiyamət günü mənimlə birinci əl görüşən şəxsdir. O Siddiqi əkbərdir (böyük düzdanışan). Ümmətin Fariqidir (yəni haqq və batili bir- birindən ayırandır). Bu möminlərin rəhbəridir. Amma (mal- dövlət zalımların padşahıdır.(۱)

səh:۶۸

Məcməüz- zəvaid, Heysəmi, ۹- ۱۲, Lisanül- mizan, ۲: ۴۱۴, Əl mənaqib, İbn . [۱] -۱ Məğazili, ۶۵- ۹۳ öz sənədi ilə nəql edir ki, Allahın rəsulu (s) buyurdu: "Ey Əli! Sən müsəlmanların ağası, pərhizkarların rəhbəri, şəxsiyyətli insanların imamı və dinin əmirisən." Tarixi Dəməşq, hədis ۱۱۹

ƏLİNİN (ə) MÜBARİZƏSİNİN DƏYƏRİ.۴۸

عن معاويه بن حيده: قال رسول الله |:

لَمبارزه علىّ بن أبى طالب لعمروبن عبدود يوم الخندق أفضل من أعمال أمّتى إلى يوم القيامه.

:Müaviyə ibn Heydədən: Allahın rəsulu (s) buyurdu

Şübhəsiz, Əli ibn Əbu Talibin Əmr ibn Əbdüvədlə (Əhzab və) Xəndək döyüşündəki (mübarizəsi qiyamət gününə qədər ümmətinin əməllərindən fəzilətli və üstündür.(۱)

səh:۶۹

.Əl- firdövs, ۳: ۴۵۵- ۵۴۰۶, Əl- müstədrək ələs- səhiheyn, ۳: ۱۹۴ . [۱] -۱

٤٩.ƏLİNİN (ə) DÜŞMƏNİ MÜSƏLMAN DEYİL

عن معاويه بن حيده: قال رسول الله |:

من مات و فی قلبه بغض علی بن أبی طالب فَلْيَمُتْ يهودياً أو نصرانيّاً.

Müaviyə ibn Heydədən: Peyğəmbər (s) buyurdu:

Hər kəs Əli kini və düşmənçiliyi qəlbində olarkən ölə, yəhudi ya nəsrani dinində olaraq ölmüşdür.(١)

səh:٧٠

١- [١] . Əl- firdövs, ٣: ٥٠٨- ٥٥٧٩ və ٥: ٣٢١- ٨٣١۶ Cabir Rəsuli əkrəmdən (s) rəvayət edibdir ki, Həzrət buyurdu: "Ey Əli! Ümmətim səninlə düşmənçilik edərsə, Allah onları başı üstə oda atar." Tənzihül şəriət, ٣۶٠, Əlləalil- məsnuə, ١- ١٩٠ Əl- firdövs, ٥: ٣٣٠- ٨٣٣٩ və Zəhrül firdövs, ۴: ٣١٢ kitablarında sənədli şəkildə Bəhz ibni Həkimdən nəql olunubdur ki, o, Allahın rəsulundan (s) rəvayət edibdir ki, o həzrət belə buyurdu: "Ey Əli! Narahat deyiləm ki, hər kəs səninlə düşmən olan halda dünyadan gedən zaman yəhudi ya nəsrani kimi ölsün." Bu həsdisi ibn Məğazili Əlmənaqib kitabında (٥٠- ٧۴) Müaviyə ibn Heydədən nəql edibdir. İbn Harundan nəql olunubdur: İbn Ömərlə oturmuşdum ki, Nafe ibn Ərzəq bizə yaxınlaşdı, ibn Ömərin başı üstündə durdu, and içdi və dedi: And olsun Allaha ki, Əlinin kinini qəlbimdə əkmişəm. Ravi deyir: İbn Ömər başını qaldırdı və dedi: Allah düşmənin olsun! Elə bir şəxslə düşmənçilik edirsən ki, onun təkcə fəziləti dünya və dünyadakılardan üstündür? Əl- müsənnif, İbn əbu Şeybə, ۶: ١۶٠, Şəvahidüt-tənzil, ١: ٢٠- ١٢.

ƏLİYƏ (ə) NARƏVA SÖZ DEMƏYİN CƏZASI.۵۰

عن ابن عباس: قال رسول الله |:

مَن سبَّ علياً فقد سبّنی، ومن سبّنی فقد سبَّ الله، ومن سبَّ الله أدخله الله نار جهنّم وله عذاب مقيم.

İbn Abbasdan: Peyğmbər (ə) buyurdu: Hər kəs Əlini (ə) söyə, məni sömüşdür və hər kəs məni söyə, həqiqətdə Allahı söyübdür və Allaha nalayiq söz deyən Allahın əzabına düçar olub cəhənnəm odunda yanacaqdır.(۱)

səh:۷۱

۱- [۱] . Əl- firdövs, ۳: ۵۴۲- ۵۶۸۹, Feyzül qədir, ۸۷۳۶, Müsnədi Əhməd ibn Hənbəl, ۵: ۳۲۳, Əl müstədrək Ələs- səhiheyn, ۳: ۱۳۰, Məcməüz- zəvaid, ۹: ۱۳۰, Əl cameüs- səğir, hədis ۸۷۳۶, Xarəzmi Əl mənaqib kitabında (۱۳۶-۱۵۴) Səid ibn Ceybərdən nəql edir ki, o belə dedi: İbn Abbas bir dəstənin Əliyə nalayiq sözlər deməsindən xəbərdar oldu. Öz oğlu (Əli ibn Abdullaha) dedi: "Əlimdən tut və məni o dəstənin yanına apar." Oğlu onu onların yanına apardı və onların yanına yetişib dedi: "Sizin hansınız Allaha nalayiq sözlər deyirdi? " "Hamısı təəccüblə dedilər: Sübhanəllah! Hər kəs Allaha nalayiq deyə müşrikdir." Sonra soruşdu: "Sizin hansınız Allahın rəsuluna (s) nalayiq söz deyirdi?" Yenə dedilər: Bu nə sözdür?! Hər kəs Peyğəmbərə nalayiq deyə kafirdir. Sonra soruşdu: "Bəs sizin hansınız Əliyə söyüş verirdi?" Dedilər: Bunu demişik. İbn Abbas onlara dedi: Şahid olun! Allahın rəsulundan eşitdim ki, belə buyurdu: Hər kəs Əliyə nalayiq söz deyə, mənə deyibdir. Hər kəs mənə nalayiq deyə Allaha deyibdir və hər kəs Allaha nalayiq deyə odda məhv olacaqdır." Bu mətləbi Muhibbuddin Təbəri Ərriyazün- nəzirə (۳:۱۲۲) və müttəqi Hindi Kənzil ümmal (۱۱: ۶۰۲- ۳۲۹۰۳) kitablarında nəql edibdirlər.

ƏLI (ə) PEYĞƏMBƏRİN (S) QARDAŞI.۵۱

عن جابر بن عبدالله: قال رسول الله |:

مكتوبٌ على باب الجنَّه [لا ـ إلـه اِلّا الله]، محمَّدٌ رسول الله، على بن أبى طالب أخو رسول الله قبل أن يخلق [الله] السماوات والأرض بألفى عام.

:Cabir ibn Abdullahdan: Peyğmbər (ə) buyurdu

Cənnətin qapısına yazılmışdı: (Allahdan başqa bir Allah yoxdur) Məhəmməd onun rəsuludur. Əli ibn Əbutalib, Allah yeri- göyü yaratmadan iki min il əvvəldən Allahın (rəsulunun qardaşıdır.(۱)

səh:۷۲

Əl- firdövs, ۴: ۱۲۳- ۳۸ və ۲: ۲۵۷- ۳۱۹۵, Kənzül- ümmal, ۳۶۴۳۵, Tozihid dəlail, ۲۰۸, . [۱] -۱ hilyətül övliya, ۷: ۲۵۱, Tarixi Bağdad, ۷- ۳۸۷ İbn Abbas: Rəsuli əkrəm (s) buyurdu: Meraca aparılan gecə müşahidə etdim ki, Behiştin qapısının başına yazılıbdır: Allahdan başqa Allah yoxdur, Məhəmməd onun elçisidir, Əli onun həbibidir. Həsən, Hüseyn və Fatimə onun seçdikləridir. Allahın lənəti onların düşmənlərinin haqqıdır." Tarixi Bağdad, ۱: ۲۰۹, Təhzibi Tarixi Dəməşq, ۴: ۳۲۲, Mənaqibi Xarəzmi, ۳۰۲- ۲۹۷. Məcməüz zəvaid kitabında belə gəlibdir: Allahdan başqa bir Allah yoxdur, Məhəmməd onun elçisidir və Əli yaradılışdan ikimin il qabaqdan Peyğəmbərin qardaşıdır. ۹- ۱۱

ƏLİ İXLAS SÜRƏSİ KİMİDİR.۵۲

عن حذيفه: قال رسول الله |:

مَثَل على بن أبى طالب فى الناس مثل«قل هو الله أحد» فى القرآن.

Hüzeyfədən: Peyğmbər (ə) buyurdu: Əlinin misalı mənim ümmətim arasında "Qul huvəllah" surəsi kimidir Quran (surələri) arasında.(۱)

səh:۷۳

۱- [۱] . ۶۳۱۷ -۱۳۴ :۹ ,Əl- firdövs

ƏLİ (ə) IN ÜZÜNƏ BAXMAZ İBADƏTDİR.۵۳

عن عائشه وأبوبكر وعمر وعثمان وابن مسعود وثوبان وأبی ذر وجابر وأنس وعمران بن الحصين: قال رسول الله |:

النظر إلی وجه علی عباده.

Ayişə, Əbubəkr, Ömər, Osman, İbn Məsud, Salman, Əbuzər, Cabir, Ənəs və İmran ibn Həsin belə rəvayət edirlər ki, bir gün İslam Peyğəmbəri buyurdu: Əlinin simasına ((üzünə) baxmaq ibadətdir.(۱)

səh:۷۴

۱- [۱] . Əl- firdövs, ۴: ۲۹۴- ۶۸۶۵ və ۶۸۶۶, Ən nihayə, ibn Əsir, ۵: ۷۷, İbn Əsir bu kitabda hədisi belə tərcümə etmişdir: Hər zaman Əli camaatın arasına çıxardı, camaat təəccüblə deyərdi: Lailahə illəllah, nə gözəl nurludur! Lailahə illəllah, bu kişi nə qədər alim və düşüncəlidir, la ilahə illəllah, bu cavan nə qədər əziz və şəxsiyyətlidir, yəni nə qədər təqvalıdır. La ilahə illəllah, bu cavan nə qədər dilavərdir. Beləliklə o, səbəb olurdu ki, tövhid kəlməsi camaatın dilinə gəlsin. Bu hədisi ibn Mərduyə Siyutinin Əllə-alilməsnuə kitabına müvafiq olaraq nəql etmişdir. Hakim, Müstədrək kitabında (۳: ۱۴۱), Xarəzmi, Mənaqib kitabında (۳۶۱- ۶۷۳- ۳۷۵), İbn Məcazili Əlmənaqib kitabında (۲۱۱- ۲۵۴ və ۲۰۶- ۲۴۵) Siyuti, Tarixi xüləfa (۱۷۲), ibn Həcər Əlisabə kitabında (۴: ۴۰۳ Leyli Qəffarinin tərcümeyi halında), Əbu Nəim İsfəhani Əlhəliyyə kitabında (۲: ۱۸۲), İbn Kəsir Əlbidayə kitabında (۷:۳۶۸), Əs səvaiqdə (۱۰۸) nəql edibdir ki, səhabələrdən çoxları bunu nəql edib və o əsərlərdən qeydə alınmışdır və hətta onların ən mötəbəridir. Xarəzmi Məqtəlül Hüseyn (ə) kitabında (cild ۱ səh ۴۸) bu hədisi bir qurup səhabədən nəql etmişdir ki, onların adı burada qeyd olunur: Əli, Ömər, Amir ibn Səd, Səd ibn əbu Vüqqas, Ümmü Sələmə, Əbu Səid, İbn Abbas, Cabir, Əbu Hüreyrə, Cabir ibn Səmərə, Ceyş ibn Cünadə, Ənəs, Malik, Əbu Əyyub, Yəzid ibn əbu Əvfa, Əbu Rafe, Zeyd ibn Ərqəm, Bəra, Abdullah ibn əbu əvfa, Müaviyə ibn Əbusüfyan, Hüzeyfə ibn Üsəyd, Əbüt tüfeyl, Əsma binti Əmis, Fatimə binti Məhəmməd (s) və Fatimə binti Həmzə ibn Əbdül- Müttəlib. Gənci Şafei kifayətütalib kitabında (bab ۷۰, səh ۲۸۳) yazır: Həkim Neyşaburi nlardan bəzisi hətta bu nəqlin dənədini ۱۲ səhabəyə yetiriblər. Məcməüz zəvaid, ۹: ۱۱۹ Əlinin üzünə baxmaq babında. Bu kitabda müəllif Təliq ibn Məhəmməddən nəql edir: İmran

ibn Həsin diqqətlə Əlinin üzünə baxırdı. Bu barədə ondan sual oldu və o dedi: .Peyğəmbərdən eşitdim ki, Əlinin ruxsarına baxmaq ibadətdir

İMAMLARIN ƏN ÜSTÜNÜ.۵۴

عن أنس بن مالك: قال رسول الله |:

هبط عليّ الملكان لم يهبطا منذ كانت الأرض، فبشرانی أنَّ الحسن والحسين سيّدا أهل الجنّه. فقلت: أبوهما خير منهما.

:Ənəs ibn Malikdən: Peyğəmbər (s) buyurdu

Mənim yanıma iki mələk nazil oldu ki, o iki mələk yer yaradılandan o günə kimi yerə nazil olmamışdılar. O iki mələk mənnə bəşarət verdilər ki, Həsən və Hüseyn cənnət (əhlinin sərvəri və ağalarıdırlar. Mən əlavə etdim ataları onlardan daha üstündür.(١)

.Əl firdövs, ۴: ٣۴٣- ۶٩٩٣, Kənzül- ümmal, ٣۴٢٩٣, Zəhrül firdövs, ۴: ١۴٣ . [١] -١

CƏNNƏTƏ BURAXILIŞ İCAZƏSİ.۵۵

CƏNNƏTƏ BURAXILIŞ İCAZƏSİ.۵۵

عن على×: قال رسول الله |:

إذا جمع الله الأولين والآخرين يوم القيامه ونصب الصراط على جسر جهنّم ما جازها أحد حتّى كان معه براءه بولايه على بن أبى طالب.

Əlidən (ə): Peyğmbər (ə) buyurdu: Allah qiyamət günü bütün insanları toplayan zaman və siratı cəhənnəm körpüsünün üzərinə qoyan zaman, Əbutalib oğlu Əlinin vilayəti vasitəsi ilə cəhənnəmdən qurtuluş sənədi olmayan heç bir kimsə onun üzərindən keçə (bilməyəcək.(۱

۱- [۱] . Cəvahirul mətalib fi mənaqibi Əli ibn əbu Talib (ə) ۱: ۸۸, Əxbari İsfəhan, Əbu Nəim İsfəhani, ۱: ۳۴۱. İbn Məğazili Əlmənaqib kitabında (۱۱۹- ۱۵۳) İbn Abbasdan rəvayət edibdir ki, Allahın rəsulu (s) buyurdu: "Qiyamət günü Əli (ə) kövsər hovzunun üstündə duracaqdır və heç bir şəxs Əli ibn əbu Talibdən izn məktubu almadan behiştə daxil olmayacaqdır." Həmçinin, o, hədisi səh. ۱۴۲ də Ənəsdən nəql etmişdir. Bu hədis üçün çoxlu sənədlər mövcuddur ki, Fəraidüssiməteyn kitabında (۱: ۲۸۹- ۲۲۸), Ər-riyazün nəzirə, (۲: ۱۲۲) və Zəxairül üqba, (səh ۷۱) kitabında müşahidə etmək olar.

İSLAM Və ƏLİNİN (ə) İMANI.۵۶

عن عمر بن الخطاب: قال رسول الله |:

يا على، أنت أوّل المسلمين إسلاماً، وأنت أوّل المؤمنين.

:Ömər ibn Xəttabdan: Peyğmbər (ə) buyurdu

(Ey Əli! Sən islamı qəbul edən ən ilkin müsəlmansan və sən ən ilkin möminsən.(۱)

səh:۷۸

Əl- firdövs, ۵: ۳۱۵- ۸۲۹۹. İbn Əsakir, Həbbə ibn Cəvin Ərəbidən nəql edir: Əli ibn . [۱] -۱ əbu Talibdən eştdim: "Mən Allahın rəsuluna iman gətirən (ya onunla namaz qılan) ilk .şəxsəm." Tarixi Dəməşq, ۱: ۵۸- ۸۵. Bu hədisin məzmunu Təvatürlə sabit olubdur

(İMAM ƏLİNİN MÜVASATI (KÖMƏKLİK GÖSTƏRMƏYİ, YAXŞILIĞI.۵۷

لمّـا قَتـل على× يوم أحـد أصـحاب الالـويه، قـال جبرئيل: يا رسول الله، إنَّ هـذه لهى المواساه، فقال النبى|: إنّه منى وأنا منه. قال جبرئيل: وأنا منكما يا رسول الله.

Əli (ə) Ühud döyüşündə küfrün pərçəmdarını qətlə yetirdikdən sonra Cəbrail (ə) Peyğəmbərin (s) yanına nazil olub belə dedi: Həqiqətən müvasatın əsil mənası budur. Peyğəmbər (s) buyurdu: "Axı o, məndəndir və mən ondanam." Cəbrail dedi: Ey Allahın (rəsulu! Mən də sizdənəm."(۱)

Kənzül- ümmal, cild ۱۳, hədis ۳۶۴۴۹ . [۱] -۱

ƏMİRƏL MÖMININ, MÖMİNLƏRİN HÖKÜMDARI.۵۸

عن بريده: قال:

أمرنا رسول الله | أن نسلّم على علي× بـ «إمره المؤمنين».

Büreydə belə rəvayət edir ki, Peyğəmbər (s) əmr etdi ki, Əliyə (ə) möminlərin (hökümdarı ünvanı ilə müraciət edək.(۱)

səh:۸۰

Tarixi Dəməşq (İmam Əlinin (ə) tərcümeyi halı) ۲: ۲۵۹- ۷۸۴. Hüzeyfənin qulamı . [۱] -۱ Salimdən nəql olubdur ki, Peyğəmbər (s) əmr etdi ki, Əli ibn əbu Talibə belə salam verək: " Əssəlamu ələykə ya əmirəl- möminin və rəhmətullahi və bərəkatuh." Mənaqibi seyyiduna Əli, Hind çapı, Heydərabad ۱۳۵۲ hicri ۱۸. Bu kitabın ۶۱- ci səhifəsində Ənəsdən belə nəql olubdur: Allahın rəsulu (s) buyurdu: "Ey Ənəs! Bu qapıdan daxil olan ilk şəxs möminlərin əmiri, müsəlmanların sərvəri və ağası və vəsilərin sonuncusudur." Bu mətləbi İbn Əsakir Tarixi Dəməşqdə (۲: ۲۵۹- ۷۸۳) Ənəsdən belə nəql edibdir: Ey Ənəs! Bu qapıdan daxil olan ilk şəxs möminlərin əmiri, təqvalıların rəhbəri və möminlərin sərvəri Əlidir." Həmçinin bax: Mənaqibi Xarəzmi, ۳۲۲- ۳۲۹. Təftazani Şərhül məqasid kitabında (۵: ۲۵۹) belə nəql edir: Peyğəmbər buyurdu: "Əliyə ".belə salam verin: Ya Əmirəl möminin

ƏLİNİ (ə) SEVMƏK PEYĞƏMBƏRİ (S) SEVMƏKDİR.۵۹

عن سلمان الفارسی: قال رسول الله |:

يا علیّ، محبّک محبّی، ومبغضک مبغضی.

:Salman Farsidən: Peyğmbər (ə) buyurdu

(Ey Əli! Səni sevən mənim dostum, sənin düşmənin mənim düşmənimdir.(۱

səh:۸۱

.Əl- firdövs, ۵: ۳۱۶- ۸۳۰۴, Kəşfül xifa, ۲: ۵۳۷ . [۱] -۱

MÜNAFİQLƏRİ KÖVSƏR HOVZUNDAN UZAQLAŞDIRAN.۶۰

عن أبی سعید: قال رسول الله |:

یا علیّ، معک یوم القیامه عصاً من عصی الجنّه تذود بها المنافقین عن حوضی.

:Əbusəiddən belə nəql olunubdur ki, Peyğəmbər (s) buyurdu

Ey Əli! Qiyamət günü behişt əsalarından bir əsa sənin əlində olacaqdır və onunla münafiqləri hovuzumun kənarından qovacaqsan.(۱)

səh:۸۲

۱- [۱] . Əl- firdövs, ۵: ۳۱۷- ۸۳۰۵, Məcməüz- zəvaid, ۹: ۱۳۵, Əl möcəmüs səğir- ۱۰۱۴ və Təbərani Əl möcəmmil əvsət kitabında (۶: ۷۱- ۵۱۴۹) Abdullah ibn İcarə ibn Qeysdən nəql edibdir ki, Əli mənbər üstündə belə deyirdi: Saribanlar kənar dəvələri öz hovuzlarının kənarından uzaqlaşdıran kimi Öz qısa Əllərimlə kafirləri və münafiqləri Allahın rəsulunun (s) hovuzunun kənarından uzaqlaşdıracağam." Əlmöcəmül- kəbir kitabında (۱: ۳۱۹- ۹۴۸) Əbu Rafedən nəql olubdur ki, Rəsuli əkrəm (s) buyurdu: "(Ey Əli!) Sən və sənin şiələrin kövsər hovuzunun kənarında mənim yanıma gələcəksiniz, halbuki hövuzun suyundan sirab olubsunuz və rüxsarınız ağ olubdur. Amma düşmənlərin bədheybət şəkildə və susuz olan halda mənim yanıma gələcəklər." Əlmöcəmül- kəbir kitabında (۳۱۹- ۹۴۸) Əbu Rafedən nəql olubdur: Peyğəmbər (s) buyurdu: "Sən və sənin ardıcılların sirab olmuş halda və üzü açıq (ağ) hovuzun kənarında mənimlə birləşəcəksiniz amma sənin düşmənlərin teşnə və susuz halda, bəd heybət şəkildə gələcəklər." Məcməüz- zəvaid, ۹: ۱۳۱- ۸۳۱۰, Kənzül- ümmal, ۱۳: ۱۵۷- ۳۶۸۴, Tarixi Dəməşq, cild ۱ hədis ۳۲۹, Cəvahirul- mətalib, ۱: ۷۵- ۲۳۳.

ƏLİNİN (ə) DÜŞMƏNİNƏ YER ÜZÜNDƏ YOL GETMƏK HARAMDIR.۶۱

عن ابن عباس: قال رسول الله |:

يا على، إنَّ الله عزّوجلّ زوّجك فاطمه وجعل صداقها الأرض، فمن مشى عليها مبغضاً لك يمشى حراماً.

:İbn Abbas deyir: Peyğmbər (ə) buyurdu

Ey Əli! Allah taala Fatiməni səninlə evləndirdi və yeri onun mehriyyəsi qərar verdi. Yer üzündə gedən hər hansı bir şəxsin qəlbində sənin kinin və küdurətin olarsa və ya (səninlə düşmənçilik edərsə, bu yol getmək ona haramdır.(۱

səh:۸۳

.Əl- firdövs, ۵: ۳۱۹- ۸۳۱۰, Tənzihüş- şəriət, ۱, səh ۴۱۱ . [۱] -۱

MƏLƏKLƏRİN ƏLİ (ə) ŞİƏLƏRİNƏ HƏDİYYƏSİ.۶۲

عن أبی بکر: قال رسول الله |:

أنَّ الله خلق من نور علیّ بن أبی طالب ملائکه یسبّحون ویقدّسون ویکتبون ثواب ذلک لمحبّیه ومحبّی ولده.

:Əbubəkrdən belə rəvayət olunur ki, Peyğmbər (ə) buyurdu

Allah Əbutalib oğlu Əlinin nurundan mələklər yaratdı və o mələklər Allaha həmd və (səna deyir və onun savabını Əlinin və ya Əli övladlarının dostları üçün yazırlar.(۱

səh:۸۴

Məqtəlül Hüseyn (ə), Xarəzmi, ۱: ۹۷, Fəzaili Əmirəl- möminin (ə), İbn Üqdə, ۳۲- ۲۸, . [۱] -۱
.Mənaqibi Xarəzmi Ömər ibn Xəttabdan, ۳۲۹- ۲۴۸

ƏLİNİ (ə) İNCİTMƏK PEYĞƏMBƏRİ (S) İNCİTMƏKDİR.۶۳

عن عمر بن الخطاب: قال: كنت أجفو عليّاً، فلقيني رسول الله | فقال:

إنّك آذيتني يا عمر!

فقلت: أعوذ بالله ممن أذى رسوله!

قال: إنك قد آذيتَ عليّاً، ومن آذى عليّاً فقد آذاني.

Ömər ibn Xəttab deyir: Mən həmişə Əliyə cəsarət edib onu incidirdim. Bir gün Peyğəmbər (s) məni gördü və belə buyurdu: Ey Ömər!

ƏLİNİN EVİNİN QAPISINDAN BAŞQA BÜTÜN QAPILAR BAĞLANSIN.۶۴

عن سعد بن مالک أمر رسول الله | بسدّ الأبواب الشارعه فى المسجد وترک باب علیّ (قال الهیثمی: رواه أحمد وأبو یعلی والبزار والطبرانی فی الاوسط، وزاد قالوا: یا رسول الله، سددت أبوابنا کلّها إلّا باب علیّ؟ قال:

ما أنا سددت أبوابکم و لکن الله سدّها.

Səd ibn Malik dedi: Allahın rəsulu (s) göstəriş verdi ki, məscidin daxilinə açılan qapıların hamısını bağlayaq və təkcə Əlinin (ə) qapısını açıq qoyaq.

Heysəmi yazır: Bu həqiqəti Əhməd, Əbuəli, Bəzzaz və Təbərani Əvsət (kitabında) rəvayət etmişdir. Əlavə edir ki, onlar dedilər: Ey Allahın rəsulu! Bizim qapılarımızı bağladınız və Əlinin qapısını açıq saxladınız. Həzrət buyurdu: Sizin qapılarınızı mən yox, Allah bağladı.(۱)

səh:۸۶

۱- [۱] . Məcməüz- zəvaid, ۹: ۱۱۴.

HƏR İKİ ALƏMDƏ ALLAH RƏSULUNUN PƏRÇƏMDARI.۶۵

عن جابر، قال: قالوا: یا رسول الله! من یحمل رایتک یوم القیامه؟ قال:

من یحسن أن یحملها إلّا من حملها فی الدنیا؟: علی بن أبی طالب.

Cabirdən belə rəvayətdir ki, bir gün səhabələr Allahın rəsulundan soruşdular: Qiyamət günü sənin bayrağın kimin əlində olacaqdır? Məni incitdin.

Dedim: Allaha pənah aparıram Peyğəmbəri incitməkdən (yəni Allah etməsin ki, Peyğəmbəri incidim).

Buyurdu: Sən Əlini incitdin və hər kəs Əlini incidə, həqiqətdə məni incitmişdir.

Həzrət buyurdu: Bu dünyada o bayraq onun əlində olan şəxsdən başqa kimin buna ləyaqəti ola bilər? (Əli ibn Əbutalib).(۱)

səh:۸۷

۱- [۱] . Əl möcəmül- kəbir, Təbərani, cild ۲, hədis ۲۰۳۶, Tarixi Dəməşq, cild ۱, hədis ۲۰۹, Cəvahirül- mətalib, ۱: ۱۸۲. Ənəsdən nəql olubdur ki, Allahın rəsulu (s) müşriklərdən bəraət (uzaqlıq) məktubunu Əbubəkrə tapşırdı və onu Məkkəyə tərəf yolladı. Bir az sonra onu qaytarıb buyurdu: "Bu məktubu təkcə mənim yaxınlarımdan olan şəxs aparmalıdır." Bu zaman Əlini çağırıb məktubu ona tapşırdı ki, Məkkəyə aparsın. Dürrül- mənsur, ۳: ۲۰۹, Fəthul- qədir, ۲: ۳۳۴, bu məzmuna yaxın hədis Kənzül- ümmalda ۲: ۴۲۲ də nəql olunubdur. İbn Abbasdan rəvayətdir: "Əli rəsuli əkrəmin (s) bədr döyüşündə və bütün döyüşlərdə ələmdarı idi." Cəvahirül mətalib, ۱: ۱۸۹, Ət təbəqat, İbn Səd, ۳: ۱۴. İbn Abbasdan nəql olubdur: Ühüd döyüşündə Həzrət Əlinin (ə) əli zədələndi və bayraq əlindən yerə düşdü. Rəsulullah (s) buyurdu: Bayrağı onun sol əlinə verin, çünki, o mənim hər iki cahanda pərçəmdarımdır." Ərriyazün- nəzirə, ۲: ۱۳۸, Cəvahirul- mətalib, ۱: ۱۹۰.

ƏLİNİN QATİLİ ÜMMƏTİN ƏN BƏDBƏXT VƏ ÜZÜ QARASIDIR.۶۶

عن جابر بن عبدالله، قال: رسول الله | لعليّ×:

مَن أشقى الثَّمود؟ قال: من عَقَر الناقه. قال: فمن أشقى هذه الأمّه؟ قال: الله أعلم. قال: قاتلك.

Cabir ibn Əbdüllahdan belə rəvayət olunur ki, Peyğəmbər (s) Əliyə (ə) buyurdu: ?Bilirsənmi Səmud qövmünün içində ən bədbəxt şəxs kim idi

.(Dedi: O kəs idi ki, Həzrət Salehin dəvəsinin ayaqlarını peylədi (kəsdi

?Həzrət buyurdu: Bəs mənim ümmətimin ən bədbəxti (və üzü qarası) kimdir

.Dedi: Allah daha yaxşı bilər

Buyurdu: Səni qətlə yetirən şəxs (mənim ümmətimin ən bədbəxti və ən bəxti (qarasıdır).(۱)

İzah: Səmud qövmü məğrur və qudurğan insanlar idilər. onların Peyğəmbəri Həzrət Saleh (ə) idi. Saleh Peyğəmbər

---

Əl- möcəmül kəbir Təbərani, cild ۲, ۲۰۳۷. Əmmardan nəql olubdur: Mən və Əli ibn . [۱] -۱ əbu Talib Züləşirə döyüşündə bir- birimizlə həmsəngər idik. Allahın rəsulu (s) buyurdu: "İstəyirsinizmi sizi iki ən bədbəxt şəxslə tanış edim? Dedim: bəli. Buyurdu: Səmud qövmündən Salehin naqəsini peyləyən şəxs və sənin başına zərbə vurub saqqalını qanına bələyən şəxs." Əlcameül- kəbir, ۱۶: ۲۵۵- ۷۸۶۴, Kənzül- ümmal, ۱۳: ۱۴۰- ۳۶۴۴۲, Məcməüz- zəvaid, ۹: ۱۳۶, Mənaqibi Xarəzmi, ۳۸۷- ۴۰۲, Əl bidayə vən nəhayə, ۷, ۳۲۴, .Tarixi Dəməşq, ۲: ۳۵۱- ۱۴۰۱

onlara nə qədər nəsihət verirdisə faydası yox idi. Onlar o Həzrətdən möcüzə istədilər. Həzrət Saleh (ə) Allahın izni ilə dağdan naqə (dişi dəvə) çıxartdı. Onlar bu ilahi möcüzəni qəbul etmək əvəzinə o naqəni peylədilər və öldürdülər. Onlar naqəni peyləmək və öldürmək üçün ən qəddar və rəhmsiz bir şəxsi seçdilər. Onun adı "Qəddar ibn Salif" idi. O, bir qılınc zərbəsi ilə dəvənin ayaqlarını peylədi və (o gündən) keçmişin ən bədbəxt və yırtıcı ləqəbini aldı. Bu macəradan üç gün sonra ilahi əzab nəticəsində həlak oldular. Şərh dər təfsire nümunə, cild ۲۷, səh ۶۱- ۶۲, ulquyi asimani, .səh ۳۵. Məaref və məarif, cild ۳, səh ۱۳۸۳

səh:۸۹

ƏLİNİN (ə) ZİNƏTİ.۶۷

عن عمّار بن ياسر: قال رسول الله |:

يـا على، إنَّ الله تعـالى قـد زيّنـک بزينه لم تزيّن العباد بزينه أحب إلى الله تعالى منها، هى زينه الأبرارعنـد الله عزّوجلّ: الزهـد فى الدنيا، فجعلك لا تزرأ من الدنيا شـيئاً ولاتزرأ الدنيا منک شيئاً ووهب لک حبّ المساكين، فجعلک ترضى بهم أتباعاً، ويرضون بک إماماً.

Əmmar ibn Yasir deyir: Peyğmbər (ə) buyurdu: Ey ,Əli! Mütəal Allah səni elə bir zinətlə bəzəyirdi ki, heç bir bəndəsini belə zinətlə bəzəməmişdi. Allah onu hər bir zinətdən çox sevir. O, zinət dünyada zöhd (zahidlik)dir. Bu zinət izzəti və cəlalı uca olan Allahın .yanında ən yaxşı insanların zinətidir

Səni elə yaradıbdır ki, nə dünya sənə kömək edə bilir, nə də dünya səndən bir şey ala bilir. Allah sənin vücudunda yoxsullara məhəbbət yaradıb. Səni elə edibdir ki, onların (rəhbəri olmağına razı ulubsan və onlar da sənin rəhbərliyinə razıdırlar.(۱)

Hilyətül – Əvliya, ۱: ۷۱, Tarixi Dəməşq, ۲: ۲۱۲- ۷۱۵, Mənaqibi əmirəl- möminin Əli . [۱] -۱ (ə), ۱۰۵- ۱۴۸, Əsədül- ğabə, ۴: ۱۳, Əl- firdövs, ۵: ۳۱۹- ۸۳۱۱, Cəmül- cəvame, ۱: ۹۶۸. Təbərani Əl möcəmül- əvsət (۳: ۸۹- ۹۰- ۲۱۷۸) kitabında Əmmar ibn Yasirdən nəql edir: Peyğəmbəri əkrəm (s)- dən eşitdim ki, Əliyə buyurdu: "Mütəal Allah səni elə bir zivərlə bəzəyibdir ki, bəndələrindən heç birisini onunla bəzəməmişdir. Mütəal Allah binəvaların və kimsəsizlərin məhəbbətini, onların kənarında olmağı sənin qəlbinə qoyub və sənbi onlara rəhbər seçibdir. Sənə elə ardıcıllar qərar veribdir ki, sənin rəhbərliyinlə iftixar edirlər. Xoş sənin halına ki, onlar səni sevir və qəbul edirlər. Vay olsun səninlə düşmənçilik edənlərə!" Xarəzmi Əl mənaqib kitabında (۱۱۷- ۱۲۸) Ömər ibn Əbdüləzizdən belə nəql edir: "Peyğəmbərdən (s) sonra ümmət arasında Əli ibn əbu .Talibdən zahid şəxs tanımıram." Tarixi Dəməşq, ۳: ۲۵۲- ۱۲۸۹

KÖVSƏR HOVUZUNUN SAHİBİ.۶۸

səh:۹۱

عن أبی هريره و جابر بن عبدالله، قالا: قال رسول الله |:

علیّ بن أبی طالب صاحب حوضی يوم القيامه.

Əbu Hüreyrə və Cabir ibn Abdullahdan belə nəql olunubdur ki, Allahın rəsulu (s) (buyurdu: Qiyamət günü mənim hovuzumun sahibi Əli ibn Əbutalib olacaqdır.(۱)

səh:۹۲

۱- [۱] . Əl- möcəmül- əvsət, Təbərani, ۱- ۱۵۲- ۱۶۲, Kənzül- ümmal, ۲- ۱۷.

İLK MÜSƏLMAN.۶۹

İLK MÜSƏLMAN.۶۹

عن أنس، عن رسول الله |:

صلّت الملائكه عليّ وعلى على بن أبى طالب سبع سنين، وذلك أنّه لم تُرتفع شهاده أن لا إله إلّا الله إلى السماء إلّا منّى ومن عليٍّ.

Ənəsdən nəql olunur ki, Peyğəmbər (s) buyurdu: Mələklər yeddi il idi ki, Əli ibni Əbutalibə salavat və salam göndərirdilər. Bu, o zaman idi ki, hələ tövhid şüarı və "la ilahə illəllah" kəlməsi mən və Əlidən başqa heç bir kimin tərəfindən göyə qalxmırdı.(۱)

səh:۹۳

۱- [۱] . Mənaqibi Xarəzmi, ۵۳- ۱۸, Tarixi Dəməşq, ۲۱: ۸۱- ۱۱۴. Mənaqibi Ali əbu Talib kitabında (۱- ۲۹۱) Əbuzərdən belə nəql olubdur: Allahın rəsulu (s) buyurdu: "İlahi Mələklər yeddi il idi ki, mənə və Əliyə salam göndərirdilər və o zaman heç kəs islam dininə iman gətirməmişdi." İbn Abbasdan nəql olubdur ki, Allahın rəsulu (s) buyurdu: "Mənimlə namaz qılan ən ilkin şəxs Əlidir." Əl- firdövs, ۱: ۲۷- ۳۹, Kənzül- ümmal, ۳۹۹۲, Xarəzmi Nəsai, ۱۶

ƏLİ (ə) PEYĞƏMBƏRİN (S) QARDAŞI.۷۰

عن عبدالله بن عمر. قال رسول الله |:

على أخى فى الدنيا والآخره.

Əbdulllah ibn Ömərdən belə nəql olunur ki, Peyğəmbər (s) buyurdu: Əli dünya və (axirətdə mənim qardaşımdır.(۱)

səh:۹۴

Termizi öz sünən kitabında (۵: ۳۳۶- ۷۳۲۰) İbn Ömərdən belə rəvayət edir: . [۱] -۱ Peyğəmbəri əkrəm (s) səhabələrin arasında qardaşlıq əhd- peymanı bağladı (və Əli bu zaman tək qaldı.) Gözü yaşla Peyğəmbərin (s) hüzuruna gəlib ərz etdi: Ey Allahın peyğəmbəri! Səhabələr arasında qardaşlıq əqdi oxudun, amma mənimlə bir kəs arasında peyman bağlamadın? " Həzrət buyurdu: "Sən həm bu dünyada və həm axirətdə mənim qardaşımsan." Hakim Müstədrəkdə (۳: ۱۴), Siyuti Əl- cameüs- səğirdə (۵۵۸۹ əkrəm (s) buyurdu: "And olsun məni haqqa göndərən Allaha! Səni özümə qardaş etmək üçün axıra saxladım. Sənin mənə olan nisbətin Harunun Musaya olan nisbətidir, bu fərqlə ki, məndən sonra peyğəmbər olmayacaqdır. Sən mənim qardaşım və varisimsən." Əli dedi: "Ey Allahın rəsulu! Mən səndən nəyi irs aparacağam? Buyurdu: "Məndən qabaqkı peyğəmbərlərin qoyduqları irsi." Soruşdu: "Qabaqkı peyğəmbərlər nəyi irs qoyublar? Buyurdu: Allahın kitabını və peyğəmbərlərin sünnələrini. Sən mənim qardaşım və dostumsan." Bu hədisi Əhməd, Mənaqibi Əli kitabında gətiribdir. Kənzül- ümmal, ۱۳: ۱۰۵- ۱۰۶ hədis ۳۶۳۴۵. Nə qədər yaxşı olar ki, Əlini (ə) sevənlər, "qardaşlıq əqdi" hədislərini zikr edərkən əmirəl- mömininə (ə) nisbət verilmiş bu şerə də diqqət yetirsinlər. Bu şerin tərcüməsi Kənzül- ümmal (۱۳: ۱۱۲) kitabında belə gəlibdir:" "Allahın rəsulu (s) mənim qardaşım və xanımımın atasıdır. Həmzə Seyyidüş- şühəda əmimdir. Səhər və axşam behiştdə mələklərlə pərvaz edən Cəfər Təyyar qardaşımdır. Məhəmmədin (s) qızı Fatimə həyat yoldaşımdır. O, mənim canımdır əti ətimlə və qanımla birdir. Peyğəmbərin (s) nəvələri (Həsən (ə) və Hüseyn (ə)) mənim Fatimədən olan iki övladımdır. Kimin mənim kimi nəsibi var? Hələ uşaqkən Allaha və Peyğəmbərə .iman gətirməkdə sizin hamınızdan qabaqcıl oldum

قال رسول الله|:

أخی و وزیری، وخیر من أترک بعدی، یقضی دینی، وینجز وعدی علی بن أبی طالب.

:Allahın rəsulu (s) buyurdu

Mənim qardaşım, vəzirim və mənim qalan vəzifələrimi əda edə biləcək və vədələrimi yerinə yetirə biləcək özümdən sonrakı qoyduğum ən yaxşı şəxs Əli ibni Əbutalibdir.(١)

səh:٩۶

١- [١] . Əl- məvaqif fi elmil- kəlam, İci, ۴٠٩ Büreydədən nəql olubdur ki, Rəsuli əkrəm (s) buyurdu: "Hər bir peyğəmbərin vəsisi və varisi var, Əli mənim vəsim və varisimdir." Əl- firdövs, ٣: ٣٣۶- ۵٠٠٩, Tarixi Dəməşq, ٣: ۵- ١٠٢١ və ١٠٢٢, Mənaqibi Xarəzmi, ٨۴- ٧۴, Mənaqibi ibn Məğazili ٢٠٠- ٢٣٨, Fəthül bari, ٨- ١۵٠. Mənaqibi seyyiduna Əli (ə) kitabında gəlibdir ki, Allahın rəsulu (s) Əli (ə)- a buyurdu: "Sən mənim qardaşım, yoldaşım və vəsimsən." Salman deyir: Ərz etdim: Ey Allahın rəsulu! Hər peyğəmbərlərin vəsisi olub, bəs sənin vəsin kimdir? Həzrət cavab vermədi. Səhəri gün peyğəmbər (s) məni gördü və buyurdu: "Ey Salman!" Tələsiklə özümü həzrətin hüzuruna yetirdim və ərz etdim: "Bəli". Həzrət buyurdu: "Bilirsənmi Musanın vəsisi kim idi?" Ərz etdim: Bəli, "Yuşə ibn Nun." Buyurdu: "Nə üçün o, Musanın vəsisi idi?" Ərz etdim: " Çünki, o zaman onların ən alimi idi." Buyurdu: "Mənim vəsim və sirlərimin məhrəmi, ən üstün şəxsdir. Onu özümdən sonra (öz yerim) və həmçinin müəllif mənaqibi seyyiduna Əli (ə) kitabında Zeyd ibn Ərqəmdən belə nəql ediblər: Allahın rəsulu (s) Əliyə buyurdu: "Sən mənim qardaşım və dostumsan" Firdosul- əxbar kitabında (٣: ١۵- ۴١٨٢) Peyğəmbərdən (s) belə nəql olunur: "Əli mənim qardaşım və əmim oğludur." İbn Əsakir İbn Abbasdan rəvayət edir ki, Allahın rəsulu (s) buyurdu: "Qardaşların ən yaxşısı Əli, əmilərimin ən yaxşısı Həmzədir." Tarixi Dəməşq, ١: ١٣٨, Məcməüz- zəvaid, ٩- ١١١. Xatırladırıq ki, "Müaxat" hədisi iki firqə arasında məşhur hədislərdəndir və qardaşlıq əhd və peymanı bağlamaq bir dəfədən çox olubdur. Başqa bir hədisdə Zeyd ibn Əvfanın müsnədində müaxat babında belə gəlibdir: Elə ki, Əli (ə) qardaşlıq əqdinin təxirə düşməsindən şikayət etdi, Peyğəmbər də) qoyuram. O, mənim vədələrimə vəfa edər və dinimi yayar. O, Əli ibn əbu Talibdir." Əl- möcəmül kəbir, ٢٢١- ۶٠۶٣, Möcəmüz zəvaid, ٩: ١١٣, Mənaqibi Xarəzmi,

.۶۷, Kənzül- ümmal, ۱۳: ۶۱۱- ۳۲۹۵۶. Mənaqibi seyyiduna Əli (ə) ۳۹

عن عمّار بن یاسر، سمعنا رسول الله | یقول:

علی مع الحق والحق مع علی، لا یفترقان حتّی یردا علی الحوض یوم القیامه.

Əmmar ibn Yasir deyir: Allahın rəsulundan eşitdim ki, belə buyururdu: Əli haqla və haqq Əli ilədir. Bunlar qiyamət günü kövsər hovuzunun kənarında mənə birləşənədək (bir- birindən ayrılmayacaqlar.(۱)

۱- [۱] . Əl meyar vəl müvazinə, İskafi, ۱۱۹ Tarixi Dəməşqdə (۳: ۱۵۳- ۱۱۷۲) Əbuzərin qulamı Əbu Sabitdən nəql olubdur: Bir gün Ümmü Sələmənin yanına getdim və gördüm ki, Əlini xatırlayır, ağlayır və deyir: Allahın rəsulundan (s) eşitdim ki, buyurdu: Əli haqla, haqq Əli ilədir. Qiyamət günü hovuzun kənarında mənim yanıma yetişənədək bir- birindən ayrılmazlar." Əbdürrəhman ibn Səiddən nəql olubdur: Biz bir qrup mühacirlə peyğəmbərin hüzuruna getdik, Əli də orada idi. Peyğəmbər (s) buyurdu: "Haqq bununladır." Bu sözü Heysəmi Məcməüz- zəvaiddə (۷: ۲۳۴) və İbn Əsakir Tarixi Dəməşqdə (۳: ۱۵۳- ۱۱۷۱) nəql edibdir. Əbu Musa Əşəri: Rəsuli əkrəm (s) Əliyə (ə) buyurdu: "Sən haqlasan və haqq sənlədir." Mənaqibi seyyiduna Əli (ə) (۲۹), Şərhi nəhcül- bəlağədə İbn Əbil Hədid, (۱۸- ۲۴.) Buna yaxın məzmun Mənaqibi Seyyiduna Əli kitabında Ayişədən nəql olubdur.

GİZLİ KİNLƏR.٧٣

عن عليّ×:

بينما رسول الله| آخِذٌ بيدى، ونحن نمشى فى بعض سكك المدينه، إذ أتينا على حديقه، فقلت: يا رسول الله، ما أحسنها من حديقه! قال: لك فى الجنّه أحسن منها. ثمّ مررنا بأُخرى فقلت: يا رسول الله، ما أحسنها من حديقه! قال: لك فى الجنّه أحسن منها. حتّى مررنا بسبع حدائق، كلّ ذلك أقول: ما أحسنها! ويقول: لك فى الجنّه أحسن منها.

فلمّا خلا له الطريق اعتنقنى، ثم أجهش باكياً. [قال: قلت: يا رسول الله، ما يبكيك؟ قال: ضغائن فى صدور أقوام لا يبدونها لك إلّا من بعدى].

قال: قلت: يا رسول الله، فى سلامه من دينى؟

قال: فى سلامه من دينك.

Əli (ə) buyurur: Bir gün Peyğəmbərlə (s) Mədinənin bəzi küçələrində gəzirdik. Əlim onun əlində idi. Bir bağın kənarından keçdik. Ərz etdim: Ey Allahın rəsulu! Bu, nə gözəl bağdır?!

Buyurdu: Cənnətdə sənin üçün hazırlanan bağ bundan da gözəldir. Sonra addımlayaraq başqa bir bağa yetişdik. Ərz etdim: Ey Allahın rəsulu! Bu bağ da gözəldir.

Buyurdu: Sənin cənətdəki bağın bundan da gözəldir.

Beləliklə yeddi bağ keçdik və onların hamısında mən qabaqkı sözləri dedim və Peyğəmbər (s)- də həmin cavabı buyurdu: Yolun sonuna yetişdikdə Peyğəmbər (s) məni qucaqlayıb hay- hayla ağladı.

Ərz etdim: Ey Allahın rəsulu! Nə üçün ağlayırsan?

Buyurdu: (Ona görə ağlayıram ki,) bir dəstə öz ürəklərində sənin kinini saxlayır və məndən sonra onu aşkar edəcəklər.

səh:٩٩

?Soruşdum: (O zaman və o halda) mən dinimdə salamat olacağammı

(Buyurdu: Bəli. Sən dinində salamat olacaqsan.(١

səh:١٠٠

Müsnədi əbu Yəla, ١: ٢٨٥- ٥۶١, Tarixi Bağdad ١٢: ٣٩٨, Tarixi Dəməşq, ٢: ٣٢١- ٨٢٧- . [١] -١
.٨٣١, Fəzailüs- səhabə, ibni Hənbəl, ٢, səh ۶۵٢- ١١٠٢

!ATAM TƏK ŞƏHİDƏ QURBAN.۷۴

عن عائشه: رأیت النبی | التزم علیّاً و قبّله و یقول:

بأبی الوحید الشهید، بأبی الوحید الشهید.

Ayişə deyir: Bir gün gördüm ki, Peyğəmbər (s) Əlini qucaqlayaraq onu öpür və buyurur: (Atam qurban olsun o tək şəhidə, atam o tək şəhidə fəda olsun.(۱)

۱- [۱] . Müsnədi əbi Yəla, ۴: ۳۱۸- ۴۵۵۸, Tarixi Dəməşq, ۳: ۲۸۵- ۱۳۷۶.

۷۵.PEYĞƏMBƏRLƏ BƏRABƏR DƏRƏCƏDƏ

عن عليّ×: ان رسول الله| أخذ بيد حسن و حسين فقال:

من أحبّني وأحبّ هذين وأباهما وأمّهما كان معى فى درجتى يوم القيامه.

Əli (ə) buyurdu: Allahın rəsulu (s) Həsən və Hüseynin əlini tutaraq buyurdu:

Hər kəs məni, bu iki nəfəri, bunların ata və anasını sevə (qiyamət günü) onlarla olacaqdır.(۱)

İzah: Bu, buna xatirdir ki, hər kəs hər kimi sevərsə (qiytamətdə) onunla olacaqdır.

səh:۱۰۲

۱- [۱] . Sünəni Termizi, ۵: ۶۴, Müsnədi Əhməd ibni Hənbəl, ۱: ۱۶۸- ۵۶۶, Tarixi Bağdad, ۱۳: ۲۸۷, Tarixi Dəməşq, ۵۲- ۹۵- ۹۶, Əsədül ğabə, ۴: ۲۹.

QİYAMƏTDƏ SORĞU– SUAL.٧۶

QİYAMƏTDƏ SORĞU– SUAL.٧۶

عن أبی برزه: قال رسول الله |:

لاتزول قدما عبد حتّی یُسأل عن أربعه:

عن جسده فیما أبلاه، وعمره فیما أفناه، وماله مِن أین إکتسبه وفیما أنفقه، وعن حبّ أهل البیت.

فقیل: یا رسول الله، فما علامه حبّکم؟

فضرب | بیده علی منکب علی×.

Əbu Bərzədən? Peyğəmbər (s) buyurdu: (qiyamət günü hər bir kəs yerində hərəkət etmədən dörd sualla soruşulacaqdır:

Bədənin hansı yolda köhnəldiyindən (qocaldığından), ömrünü hansı yolda sərf edildiyindən, malının haraya xərcləndiyindən və biz əhli– beytin sevgisindən.

Soruşdular: Ey Allahın rəsulu: (Sizdən sonra) sizə sevgi məhəbbətin nişanəsi nədir?

Allahın Peyğmbəri əlini Əli (ə)– ın çiyninə vurdu.(١)

١– [١]. Əl– möcəmül– əvsət, ٢: ٣۴٨– ٢١٩١, Mənaqibi Xarəzmi, ٧٧– ۵٩, Məcməuz– zəvaid, ١٠– ٢۴۶

ƏLİNİN (ə) DOSTU MÖMIN, DÜŞMƏNİ İSƏ MÜNAFİQDİR.۷۷

عن أبی ذر: سمعت رسول الله | يقول لعلیّ×:

إنّ الله أخـذ ميثاق المؤمنين على حبّك، وأخـذ ميثاق المنافقين على بغضك. ولو ضـربتَ خيشوم المؤمن ما أبغضك، ولو نثرت الدنانير على المنافق ما أحبك. يا على، لايحبّك إلّا مؤمن، ولايبغضك إلّا منافق.

:Əbuzər deyir ki, bir gün Allahın rəsulundan Əliyə (ə) söyləyərkən belə eşitdim

Allah möminlərlə sənin dostluğun üçün əhd- peyman bağlayıb, necə ki, munafiqlərlə də sənin düşmənçiliyin üçün əhd peyman bağlayıb (belə ki,) əgər sən möminin başına (öz şəmşirilə) zərbə endirəsən, o, heç vaxt səninlə düşmən olmayacaq və səndən inciməyəcəkdir. Necə ki, əgər dinarları (qızıl pulları) münafiqin ayaqları altına tökəsən .səni sevməyəcəkdir

Ey Əli! Səni mömindən (Allaha və onun rəsuluna imanı olandan) başqası sevməz və iki (üzlü və münafiqdən başqası səninlə düşmən olmaz.(۱)

۱- [۱] . Tarixi Dəməşq, ۲: ۲۰۴ t ۶۹۱. İmran ibn Həsindən: Allahın rəsulu (s) Əliyə (ə) buyurdu: (Möminlərdən başqası səni sevməz, münafiqlərdən başqası sənin kinini qəlbinə almaz.) Əl- möcəmül- əvsət, Təbərani, ۴: ۲۶۴- ۴۱۵۱. Müsnədi ibn Hənbəl (۱۰: ۱۷۶- ۲۶۵۶۹), Sünəni Termizi (۵: ۶۳۵- ۳۷۱۷), Əlbidayə vən- nihayə (۷: ۳۵۵), Tarixi Dəməşq (۲: ۲۰۸- ۹۹) kitablarında bu rəvayətə yaxın bir məzmun Ümmü Sələmədən nəql edilmişdir. Əbu Səid Xidri deyir: "Biz (Ənsar) həmişə münafiqləri Əli ibn əbu Taliblə düşmənçilik etmələri ilə tanıyırdıq." Sünəni Termizi, ۵: ۶۳۵- ۳۷۱۷, Tarixi Dəməşq, ۲: ۲۲۰- ۷۱۸, Tarixi xüləfa, ۲۰۲, Fəzailüs- səhabə, İbni Hənbəl, ۲: ۶۳۹- ۱۰۸۶. İbni Məsud deyir: Peyğəmbəri əkrəm (s) buyurdu: "Hər kəs güman edə ki, mənə və mənim gətirdiyimə iman gətiribdir və bununla belə Əli ilə düşmənçilik edə yalançıdır, mömin deyil." Tarixi Dəməşq, ۲: ۲۱۰- ۷۱۲, Səhihi Müslim, ۱: ۸۶- ۷۸, Səhihi Termizi, ۵: ۶۴۳- ۳۷۳۶, Sünəni ibn Macə, ۱: ۴۲ – ۱۱۴, Müsnədi ibn Hənbəl, ۱: ۸۴ və ۲۰۴- ۷۳۱, Fəzailüs- səhabə, ibn Hənbəl, ۲: ۵۶۴- ۹۴۸, Sünəni Nəsai, ۸- ۱۱۷, Tarixi Bağdad, ۲: ۲۵۵ və ۱۴, Tarixi Dəməşq, ۲: ۱۹۱- ۶۸۳ və ۱: .۶۳- ۹۱

قال رسول الله| ــ فی صفه علی×:

یـا أیهـا النـاس، إمتحنوا أولادکم بحبّه، فإِنَّ علیّاً لا یـدعو إلی ضـلاله ولا یبعـد عن هـدی، فمن أحبَّه فهو منکم، ومن أبغضه فهو لیس منکم.

İslam Peyğəmbəri (s) Əlinin (ə) vəsfində belə buyurur: Ey camaat! Öz övladlarınızı Əli sevgisi ilə yoxlayın. Əli heç vaxt zəlalətə (azğınlığa) çəkməz və hidayətdən uzaqlaşdırmaz. Əgər (övladınız) Əlini sevirsə, bilin ki, sizdəndir (halalzadədir). Amma (əgər onunla düşmənçilik edərsə, sizin deyil (haramzadədir).(١)

---

[١] -١ . Tarixi Dəməşq, ٢: ٢٢۵- ٧٣٠ Məhbub ibn Əbiz- zənaddan nəql olubdur ki, Ənsar dedilər: Biz qeyri qanuni övladları Əli ibn Əbu Taliblə düşmənçilik etmələri ilə tanıyırdıq. Tarixi Dəməşq, ٢: ٢٢۴- ٧٢٠- ٧٢٨ Şafei deyir: Malik ibn Ənəsdən belə eşitdim: "Bizim qeyri qanuni övladları tanımaq üçün onların Əli ibn Əbu Taliblə kin saxlamaları və düşmənçilik etmələrindən başqa ölçümüz və meyarımız yox idi." Ənəs belə deyir: "Xeybər döyüşündən sonra belə adət olmuşdu ki, kişi öz övladını qucağına qoyaraq Əlinin yolu üstündə durardı. Əli gələrkən uşağının üzünü ona tərəf tutaraq soruşardı: Övladım! Bu kişini sevirsənmi? Əgər bəli desəydi onu qucağına alardı və öpərdi. Amma əgər yox desəydi, onu yerə qoyardı və deyərdi: Get ananın nəslinə birləş. Mən Əlini sevməyən uşağı istəmirəm. Tarixi Dəməşq, ٢: ٢٢۴- ٨٣٧.

PEYĞƏMBƏRİN (S) TÖVSİYƏSİ.۷۹

قال الإمام حسن×:

أرسل رسول الله | إلى الأنصار فأتوه، فقال لهم: يا معشر الأنصار، ألا أدلّكم على ما إن تمسّكتم به لن تضلّوا بعده؟

قالوا: بلى يا رسول الله. قال: هذا على، فأحبّوه بحبّى وَكرّموه لكرامتى، فإن ّجبرئيل× أمرنى بالذى قلت لكم عن الله عزوجل.

İmam Həsən (ə) buyurdu: Allahın rəsulu (s) Ənsarın tərəfinə bir qasid yolladı və onları :çağırdı. Ənsar (əsili mədinəli olan səhabələr) gəldilər. Həzrət onlara buyurdu

Ey ənsar! İstəyirsinizmi ki, sizi elə bir şeyə yönəldən və elə bir şeyi sizə xəbər verim ki, ?əgər ondan yapışsanız heç vaxt yolunuzu azmazsınız

.Dedilər: Bəli, ey Allahın rəsulu buyururn

Buyurdu: Bu Əlidir. Mənimlə məhəbbət və dostluğunuza xatir onu sevin və məni (əzizlədiyiniz üçün onu da əzizləyin. Çünki, bunu Allah mənə tapşırdı ki, sizə çatdırım.(۱

səh:۱۰۷

Əl möcəm, ۳: ۸۸- ۲۷۴۹, Hilyətül əvliya, ۱- ۶۳. Zeyd ibn Ərqəm: Allahın rəsulu (s) . [۱] -۱ buyurdu: "Aya istəyirsinizmi sizi elə bir şeyə hidayət edim ki, əgər ona əməl etsəniz heç vaxt həlak omasınız? Agah olun! Sizin vəliniz Allahdır, imamınız Əli ibnn əbu Talibdir. Ona xeyirxah olun, onu təsdiq edin. Bu fərmanı Cəbrail mənə gətiribdir." Şərhi .Nəhcül- bəlağə, İbn əbil Hədid, ۳: ۹۸, Mənaqibi ibn Mərduyə, ۱۲۰- ۱۴۷

ƏLİ (ə) VƏ FATİMƏNİN (S) UCA EVİ.٨٠

عن أنس بن مالك وبرده:

قرأ رسول الله | هذه الآيه: (فى بيوت أذِن الله أن ترفع)، فقام إليه رجل فقال: أى بيوت هذه يا رسول الله؟

قال: بيوت الأنبياء.

فقام اليه ابوبكر، فقال: يا رسول الله، هذا البيت منها؟ _ لبيت على وفاطمه _ قال: نعم من (أفاضلها).

:Ənəs ibni Malik və Bərdədən nəql olunur

ayəsini bir qurup səhabənin arasında qiraət (١)"فى بيــوت أذِن الله أن ترفع " (Allahın rəsulu (s .etdi

:Onlardan biri ayağa qalxdı və dedi

?Ey Allahın rəsulu! Bu ayədə qeyd olan evdən məqsəd hansı evdir

.Həzrət buyurdu: İlahi Peyğəmbərlərin evi

?Əbubəkr qalxdı, Əli və Fatimənin evinə işarə edib soruşdu. Bu ev də onlara şamildirmi

Həzrət onun cavabında buyurdu: Bəli, bu ev onların ən şərafətli və (fəzilətlilərindəndir.(٢

.Tövbə surəsi, ayə ٣۶ . [١] -١

Dürrül mənsur ۶: ٢٠٣, Şəvahidüt- tənzil, ١: ۵٣۴- ۵۶٨. Mənaqibi ibn Mərduyə (٩٨- ٩٩) . [٢] -٢ kitabında gəlibdir: Bir kişi Ömərdən istədi ki, onun üçün Əlidən danışsın. O dedi: "Əgər istəyirsən onun Peyğəmbəri əkrəm (s) yanında olan məqamını biləsən onun evinə bax ki, Peyğəmbərin (s) evlərinin ortasındadır." Nəsai əl xəsais (٢٠۴- ١٠٧) kitabında buna .yaxın məzmunu Səd ibn Übeydədən nəql etmişdir

ƏLİNİN (ə) BARƏSİNDƏ PEYĞƏMBƏRİN (S) BAŞQA BİR TÖVSİYƏSİ ۸۱

səh:۱۰۹

قال رسول الله |:

من سرّه أن يحيا حياتى ويموت مماتى ويسكن جنّه عَدْن غرسها ربّى فليوال عليّاً من بعدى وليوال وليّه، وليقتِد بالأئمه من بعدى، فإنّهم عترتى، خلقوا من طينتى، رزقوا فهماً وعلماً، وويْلٌ للمكذّبين بفضلهم من أمتى، القاطعين فيهم صلتى، لا أنا لهم الله شفاعتى.

Peyğəmbər (s) buyurdu: Hər kəsi, mənim kimi yaşamaq, mənim kimi ölmək və mənim kimi Allahın (cürbəcür) ağaclar əkdiyi ədn (sabit və əbədi) cənnətində olmaq sevindirir və şad edirsə, gərək məndən sonra Əlinin havadarı (himayəçisi) olsun və onun havadarlarının havadarı olsun. Məndən sonra gələn imamlara itaət etsin. Çünki onlar mənim itrətim (və əhli- beytimdirlər). Mənim xilqətimdən yaranıblar. Elm və düşüncə onların ruzisi olubdur. Vay olsun mənim ümmətimdən onları təkzib edənlərə və mənim onlarla olan bağlılığımı qıranlara (nəzərə almayanlara). Allah mənim şəfaətimi belə (şəxslərə nəsib etməsin.(١)

١- [١] . Hilyətül- əvliya, ١:٨۶, Tarixi Dəməşq, ٢:٩۵- ۵٩۶, Kənzül- ümmal, ۶- ٢١٧.

ALLAH ƏLİNİN (ə) QƏLBİNİ İMANLA İMTAHAN ETMİŞDİR.۸۲

عن أمير المؤمنين×:

جاء سـهيل بن عمرو إلى رسول الله| فقال: يا محمـد، انّه قـد خرج إليك أناس مِن أرقّائنا ليس بهم للـدّين تعبّداً فاردد هم علينا. فقـال ابوبكر وعمر: صـدق يـا رسول الله. فقـال النبى|: لن تنتهوا يـا معشـر قريش حتّى يبعث الله عليكم رجلاً منّى امتحن الله قلبه للإيمان يضرب رقابكم على الدين وأنتم متجفّلون عنه اجفال النعم. فقال ابوبكر: أنا هو يا رسول الله؟

قال: لا.

قال عمر: أنا هو يا رسول الله؟

قال: لا، ولكنّه خاصف النعل.

قال: وكان فى كفّ على نعل يخصفها لرسول الله|

Əli (ə) buyurur: Süheyl ibn Əmr (Məkkə Qüreyşlərindən bir dəstə ilə) Allahın rəsulunun (s) yanına gəlib ərz etdilər:

Ey Məhəmməd! Bizim övladlarımız, qardaşlarımız və qullarımızdan bir dəstəsi sənin yanına gəlibdir. Onlar nə dinə məhəbbət üzündən, nə də düşüncə və dərk üzündən (başqa sözlə, onlar dindən heç bir şey anlamırlar), sənə birləşiblər.

Onları bizə qaytar.

Əbubəkr və Ömər də onların bu sözünü təsdiq etdilər, amma Peyğəmbəri əkrəm (s) buyurdu: Ey Qureyşlilər! Siz heç vaxt islah olmayacaqsınız, təkcə (o zaman islah olacaqsınız ki), məndən olan, qəlbini Allah imtahan etmiş bir kişini sizin tərəfinizə göndərər ki, din yolunda sizin boynunuzu vursun. (O, elə bir şəxsdir ki,) siz onu görəcək, hürkmüş dəvə quşları kimi ondan qaçarsınız. Əbubəkr dedi: Ey Peyğəmbər (s)! o, dediyiniz

?şəxs mənəm

(Buyurdu: Xeyir (sən deyilsən

?Ömər dedi: Ey Allahın rəsulu bəlkə o şəxs mənəm

.Buyurdu: O kişi, o (gördüyünüz) ayaqqabı tikən şəxsdir

(Süheyl ibn Əmr deyir: Əli (ə) əlində Peyğəmbərin ayaqqabısını tikirdi.(١

.Tarixi Bağdad, ١: ١٣٣ və ٨: ۴٣٣, Tarixi Dəməşq, ٢: ٣۶- ٨٣٧, Xəsaisi Əli (ə), ٨۵- ٣١ . [١]-١

ƏLİNİN ELMİ.۸۳

قال أبو سعيد الخدری: سألت رسول الله | عن قول الله تعالی: «ومن عنده علم الكتاب»؟ قال:

ذاكَ أخی علی بن أبی طالب.

Əbu Səid Xidridən rəvayət olubdur ki, belə dedi: "«ومن عنده علم الكتاب»؟" "kitab elmi onun yanında olan şəxs" şərif ayəsinin barəsində Peyğəmbərdən (s) soruşdum. Həzrət buyurdu: O şəxs qardaşım Əli ibni Əbutalibdir.(۱)

səh:۱۱۳

۱- [۱] . Şəvahidüt- tənzil, ۱: ۴۰۰- ۴۲۲, Tozihid- dəlail, ۱۶۱, Təfsirül- Quran, Qürtəbi, ۹: ۲۳۶.

İMAM ƏLİNİN (ə) HİKMƏTİ.۸۴

عن حمید بن عبدالله بن یزید المدنی: ذکر عند النبی | قضاء قضی به علی بن أبی طالب، فأعجب النبی |، فقال:

الحمد لله الذی جعل فینا الحکمه أهل البیت.

:Həmid ibn Abdullah ibn Yəzid ,Mədənidən belə rəvayət olubdur

Əli bir məsələnin barəsində hökm vermişdi və Peyğəmbərin (s) yanında o hökümdən söz açıldıqda Peyğəmbər (s) sevinərək buyurdu: Həmd və şükr o Allaha olsun ki, hikməti bizim əhli beytdə qərar veribdir.(۱)

səh:۱۱۴

۱- [۱] . Fəzailüs səhabə, Əhməd ibn Hənbəl, ۲: ۶۵۴- ۱۱۱۳, Mənaqibi ibn Mərduyə, ۹۲- ۹۰, .Əl- müsnəd, Həmidi, ۲- ۳۴۵- ۷۸۵

ALLAHIN RƏSULU (S) ƏLİNİN (ə) DÜŞMƏNİ İLƏ MÜBARİZƏDƏ.۸۵

عن أبی هریزه: نظر النبی | إلی علی وحسن وحسین وفاطمه^، فقال:

أنا حربٌ لمن حاربکم، وسلم لمن سالمکم.

Əbu Hüreyrə deyir: Peyğəmbər (s) Əliyə (ə), Həsənə (ə) Hüseynə (ə) və Fatiməyə (s) baxdı və buyurdu:

(Mən sizinlə düşmənçilik edənlərlə düşmənəm və sizinlə sülh edənlərlə sülhdəyəm.(۱)

səh:۱۱۵

---

[۱] -۱. Müsnədi Əhməd ibn Hənbəl, ۳: ۴۴۶- ۹۷۰۴, Əl müstədrək, Ələs- səhiheyn, ۳: ۱۶۱- ۴۷۳ və ۴۷۱۴, Tarixi Bağdad, ۷: ۱۳۷, Əl möcəmül- kəbir, ۳: ۴۰- ۵۲۲۱. Zeyd ibn Ərqəm deyir: Allahın rəsulu (s) vəfatı ilə tamamlanan xəstəliyi zamanı mehribanlığa üzünü Əli, Fatimə, Həsən, və Hüseynə tutaraq buyurdu: Mən sizin düşmənləriniz ilə düşmən, dostlarınız ilə dostam." Təhzibi Tarixi Dəməşq, ۳۱۹, Sünənit termizi, ۵: ۶۹۹- ۳۸۷۰, sünən ibn Macə: ۵۲- ۱۴۵. Əbu Səid Xidri deyir: Əli və Fatimənin toyundan sonra Peyğəmbəri əkrəm (s) qırx gün sübhlər onların evinə gedirdi və buyurardı: "Mən sizin düşmənlərinizlə düşmən, dostlarınızla dostam." Fəzaili Seyyidətün- nisa, ۲۹.

İLK ULUL– ƏMR.٨۶

قال أمير المؤمنين×: قال رسول الله|:

شركائی الـذين قرنهم الله بنفسه وبی وأنزل فيهم: «يا أيها الـذين آمنوا أطيعوا الله وأطيعوا الرسول» الآيه، فإن خفتم تنازعاً فی أمر فأرجعوه إلی الله والرسول واولی الأمر، قلت: يا نبّی الله، من هم؟

قال: أنت اولهم.

:Əmirəl möminin Əli (ə) buyurdu: Peyğəmbər (s) belə buyurdu

Mənim şəriklərim onlardırlar ki, Allah onları özünə və mənə yaxın edib və onların barəsində bu ayəni nazil edibdir: "Ey möminlər! Allaha itaət edin, Allahın rəsuluna və ".sizin içinizdən olan əmr sahiblərinə itaət edin

Əgər hər hansı bir şey barəsində çəkişməyə və mübahisəyə düşdünüz, Allaha, onun .rəsuluna və ululəmrə (yəni əmr sahiblərinə) müraciət edin

?Dedim: Ey Allahın rəsulu! Ululəmr kimlərdir

(Buyurdu: Sən onların ilkinisən.(١

səh:١١۶

.Şəvahidüt- tənzil, ١:٨٩- ٢٠٢ . [١] -١

ALLAHIN RƏSULUNUN (S) VƏSİSİ.٨٧

عن ابن عباس: قال رسول الله | لعبد الرحمن بن عوف:

يا عبدالرحمن، أنتم أصحابى وعلىّ بن أبى طالب منّى وأنا من على، فهو باب علمى ووصيّى، وهو وفاطمه والحسن والحسين هم خير الأرض عنصراً وشرفاً وكرماً.

İbn Abbasdan nəql olunur: Allahın rəsulu (s) Əbdürrəhman ibn Ufa belə buyurdu:

Ey Əbdürrəhman! Siz mənim səhabələrimsiniz. Əli ibn Əbutalib məndəndir və mən də ondan. O, mənim elmimin qapısı və mənim vəsimdir. O, Fatimə, Həsən və Hüseyn əsil, nəsəb və kəramət baxımından yer üzündə hamıdan üstündürlər.(١)

١-[١]. Yənabiül məvəddət, ٢: ٣٣٣- ٩٧٣, Məqtəlül Hüseyn (ə), Xarəzmi, ١: ٦٠ .

QABAQCILLAR.۸۸

عن ابن عباس عن النبی| قال:

السبق ثلاثه: السابق إلی موسی، یوشع بن نون والسابق إلی عیسی، صاحب یاسین، والسابق إلی محمد| علی بن أبی طالب.

İbn Abbasdan belə nəql olunur: Peyğəmbər (s) buyurdu: (Peyğəmbərə iman gətirməkdə) qabaqcılar üç nəfərdir: Musa Peyğəmbərə (ə) iman gətirən Yuşə ibn Nun, İsa Peyğəmbərə iman gətirən Sahibü Yasin, Məhəmməd ümməti içində ən qabaqcıl isə Əli ibn Əbu Talibdir.(۱)

:İki mətləb

Qabaqcıllardan məqsəd o kəslərdir ki, haqq dini qəbul etməkdə başqalarından qabaq .olalar

Mənavi deyir: Doğrusu, bu, Əli (ə) üçün nə böyük fəzilət və üstünlükdür! Bu, elə bir .vəsfdir ki, başqaları ondan məhrumdur

---

.Məcməüzz- zəvaid, ۹: ۱۰۲ . [۱] -۱

İNSANLARIN ƏN ÜSTÜNÜ.٨٩

قال رسول الله |:

خير رجالكم علىّ بن أبى طالب، وخير شبابكم الحسن والحسين، وخير نسائكم فاطمه بنت محمد صلى الله عليهم.

:Allahın rəsulu (s) buyurdu

Kişilərinizin ən üstünü Əli ibn Əbu Talib, cavanlarınızın ən üstünü Həsən və Hüseyn və (qadınlarınızın ən üstünü Fatimədir (Allahın salavat və salamı olsun onlara).(١)

səh:١١٩

١- [١] . ٢٢٨٠ -٣٩٢ :٤ ,Tarixi Bağdad.

ƏN YAXŞI İNSAN.٩٠

عن حذيفه: قال رسول الله |:

عليّ خير البشر فمن أبى فقد كفر.

Hüzeyfədən nəql olunur: Peyğəmbər (s) buyurdu: Əli, insanların ən üstünü və ən yaxşısıdır. Onu qəbul etməyən kafirdir.(١)

١- [١] . Tarixi Dəməşq, ٢: ٤٤٤- ٦٦٢- ٦٦٣, Kənzül- ümmal, ١١: ٦٢٥- ٣٣٠٤٥, Əl firdövs kitabında belə gəlibdir: "Əli ən üstün şəxsdir və bunda şəkk edən kafirdir." İbn Əsakir bu məzmuna yaxın hədisi Ayişədən nəql edibdir. Tarixi Dəməş, ٢: ٤٨٨- ٩٧٢. Kənzül- həqaiq bunu Əbu Yəladan nəql edibdir və həmçinin bu hədis Kifayətüt- talib kitabında Ayişədən nəql edibdir. Böyük mühəddis (hədis alimi) Əbu Məhəmməd Cəfər ibn Əhməd ibn Qumi bu barədə müstəqil bir kitab yazıbdır və o kitabın adı belədir. "Nəvadirül əsər Əliyyun (ə) Xeyrül bəşər" Bu kitabda bu hədis üçün ٧٥- ə yaxın sənəd qeydə alıbdır.

İLKİN MÜSƏLMAN.٩١

عن سلمان الفارسی قال رسول الله|:

أوّلکم وارداً علی الحوض أولکم إسلاماً علیّ بن أبی طالب.

:Salman Farsidən nəql olunur: Peyğəmbər (s) buyurdu

Qiyamət günü) Kövsər hovuzunun yanında mənim yanıma varid olan ən birinci şəxs, o ((kəsdir ki, hamıdan birinci islama iman gətiribdir. O, Əli ibn Əbu Talibdir.(١)

səh:١٢١

Tarixi Bağdad, ٢: ٨٢, Əl mənaqib, ibn Məğazili, ١۶- ٢٢, Əl- firdövs, ١: ۴١- ٩٣. Əl . [١] -١ müstədrək ələs- səhiheyn, ٣: ١۴٧- ۴۶۶٢, Tarixi Dəməşq, ١: ٨٢- ١١۵. Ömərdən belə nəql olubdur: Mən Əbu Übüydə, Əbu bəkr və Ənsardan bir dəstəsi bir yerdə idik. Bu zaman Peyğəmbər (s) əlini Əli (ə)- ın çiyninə qoyub buyurdu: "Ey Əli! Sən (mənə) ilk iman gətirən və ilkin müsəlmansan. Sənin mənə olan nisbətin Harunun Musaya olan .nisbətidir." Cəvahirül- mətalib, ١: ٣٧

CƏNNƏTDƏ PEYĞƏMBƏRİN (S) YOLDAŞI.۹۲

عن ابن مردویه: قال رسول الله |:

فی الجنَّه درجه تُـدعی «الوسـیله» فإذا سألتم الله فاسألوا لی الوسـیله، قالوا: یا رسول الله، من یسـکن معک فیها؟ قال: علی وفاطمه والحسن والحسین.

:İbn Mərduyədən nəql olunur: Allahın rəsulu (s) buyurdu

Cənnətdə "vəsilə" deyilən bir rütbə vardır. Allahdan mənim üçün bir şey diləyərkən ."vəsilə"- ni istəyin

?Camaat soruşdular: O rütbədə sizinlə kim olacaqdır

(Buyurdu: Əli, Fatimə, Həsən və Hüseyn.(۱

səh:۱۲۲

Təfsiri İbn Kəsir, ۲: ۶۸, Kənzül- ümmal, ۱۲- ۱۰۳- ۳۴۱۹۵ və ۱۹: ۶۳۹- ۳۷۶۱۶. Məqtəlül- . [۱] -۱ .Hüseyn (ə), Xarəzmi, ۱۴۱- ۶۷

ƏLİYƏ (ə) İTAƏT, PEYĞƏMBƏRƏ (S) İTAƏTDİR.٩٣

قال رسول الله|:

من أطاعنى فقد أطاع الله ومن عصانى فقد عصى الله، ومن أطاع عليّاً فقد أطاعنى، ومن عصى عليّاً فقد عصانى.

Allahın rəsulu (s) buyurdu: Hər kəs mənə itaət edərsə, həqiqətdə Allaha itaət etmişdir. Hər kəs mənə üsyan edərsə, həqiqətdə Allaha üsyan (günah) etmişdir. Hər kim Əliyə üsyün edərsə həqiqətdə mənə üsyan etmişdir.(١)

səh:١٢٣

١- [١] . Əl müstədrək, ٣: ١٢١. Hakim Neyşaburi deyir: "Bu hədisin sənədi səhihdir və Kənzül- ümmal kitabının müəllifi Əbuzərdən belə nəql edir ki, Peyğəmbər (s) buyurdu: Hər kəs səndən ayrıla, məndən ayrılıbdır və hər kəs məndən ayrıla, həqiqətdə Allahdan ayrılıbdır." ١٥۶ :۶٠.

ÜÇ XİSLƏT.۹۴

عن سعد، سمعت رسول الله | يقول لعليّ × ثلاث خصال لأن يكون لى واحده منها أحب إلى من الدنيا و ما فيها، سمعته يقول:

أنت منّى بمنزله هـارون من موسـى الّـا أنّه لا ـ نبى بعـدى. وسـمعته يقول: لأـعطين الرايه غـداً رجلًا يحبّ الله والرسول ويحبّه الله ورسوله ليس بفّرار. وسمعته يقول: من كنت مولاه فعلى مولاه.

Səd deyir: Allahın rəsulundan (s) Əlinin barəsində üç xislət eşitdim ki, əgər onun biri .məndə olsaydı dünya və dünyadakılardan mənə artıq olardı

:Eşitdim ki, Peyğəmbər (s) Əliyə (ə) buyurdu

Sənin mənə olan nisbət və məqamın Harunun Musaya olan nisbət və məqamı kimidir, .təkcə bu fərqlə ki, məndən sonra Peyğəmbər yoxdur

:Həmçinin Xeybər fəthi günü onun barəsində belə buyurdu

Sabah döyüş bayrağını o şəxsə verəcəyəm ki, Allah və onun rəsulunu sevir və Allah və onun rəsulu da onu sevir. Heç vaxt düşmənə arxa çevirməz və heç vaxt döyüşdən .qaçmaz

Həmçinin eşitdim ki, buyurdu: Mən hər kimin mövlasıyamsa, Əli (ə) də onun (mövlasıdır.(۱

Kənzül- ümmal, ۱۳- ۳۶۵۹۵- ۳۶۴۹۳- ۳۶۴۹۶. Bu rəvayət mütəvatirdir və məsumdam . [۱] -۱ .yetişməsində şübhə yoxdur

KƏSA HƏDİSİ.۹۵

قال أميرالمؤمنين×:

جَمَعنا رسول الله| فی بیت أم سلمه، أنا وفاطمه وحسناً وحسیناً، ثم دخل رسول الله| فی کساء له، وأدخلنا معه، ثم ضمّنا، ثمّ قال: اللهمَّ هولاء أهل بیتی، فأذهب عنهم الرجس وطهّرهم تطهیراً.

فقالت أم سلمه: یا رسول الله، فأنا؟ _ ودنت منه _ فقال: أنتِ ممّن أنتِ منه، وأنتِ علی خیر. أعاد رسول الله، ثلاثاً یصنع ذلک.

Əmirəl möminin (ə) buyurdu: Allahın rəsulu (s) məni, Fatiməni, Həsən və Hüseyni :Ümmi Sələmənin evində özüylə birlikdə əbasının altına aldı və bizi qucaqlayaraq dedi

İlahi! Mənim əhli- beytim bunlardır: (Hər hansı bir) çirkinlik və napaklığı onlardan kənar .et. Onlara təharət və paklıq nəsib et

?Ümmü Sələmə Peyğəmbərə (s) yaxınlaşaraq dedi: Ey Allahın rəsulu! Bəs mən

Peyğəmbər (s) buyurdu: Sən yaxşı və xeyirli qadınsan, amma bu əhli- beytdən .deyilsən

(Allahın rəsulu (s) bu işi üç dəfə təkrar etdi.(١

səh:١٢٥

Şəvahidüt- tənzil, ٢: ٥٢- ٦٧٢, Mənaqibi ibn Məğazili, ٣٠٢- ٣٤٦, Əl müstədrək Ələs- . [١] -١ səhiheyn, ٣: ١٨٨- ٤٨٠٢, Mənaqibi Xarəzmi, ٦٣- ٣٢, Fəzailüs- səhabə, İbn Hənbəl, ٢: ٥٧٧- ٩٧٨, Müsnədi İbn Hənbəl, ٦: ٤٥- ١٦٩٨٥- Sünəni Termizi, ٥: ٦٦٣- ٣٧٨٧. Bu babda olan rəvayətlər təvatür həddindədir yəni, artıq onların Peyğəmbərdən (s) nəql olunmasında şübhə yoxdur və qeyd olunan mənbələrdən digər rəvayət və hədis toplumlarında, .Tarix və təfsir kitablarında da gəlibdir

ƏLİ (ə) VƏ FATİMƏ (S) PEYĞƏMBƏRDƏNDİR.۹۶

səh:۱۲۶

عن ابن عباس فی حدیث زواج فاطمه و علی^: ثم التزمهما [رسول الله|] فقال:

اللهمَّ إنّهما منّی وأنا منهما، اللهم كما أذهبت عنّی الرجس وطهرّتنی فطهرّهما.

İbn Abbas Əli (ə) və Fatimənin nigahı macərasını belə nəql edir. ... Sonra Allahın rəsulu (s) zövc və zövcəni bağrına basıb dedi: Barilaha! Bu iki nəfər məndəndir və mən də onlardanam. Çirkinlik və napaklığı məndən uzaqlaşdırdığın kimi, bu iki nəfəri də pak et.(١)

səh:١٢٧

١- [١] . -Əl möcəmül- kəbir, ٢۴: ١٣۴- ٣١٢ və ٢٢: ۴١٢- ١٠٢٢, Əl müsənnəf, Əbdür rəzzaq, ۴٧٩۵- ٩٧٨٢.

ƏLİYƏ (ə) XAS OLAN FƏZİLƏT.٩٧

عن عمرو بن ميمون: إنى لجالس إلى ابن عباس إذ أتاه تسعه رهط فقالوا: يا ابن عباس،اما أن تقوم معنا و إما أن تخلو بنا من بين هؤلاء.

فقال ابن عباس: بل أنا أقوم معكم، و هو يومئذ صحيح قبل أن يعمى.

قال: فأبتدؤوا فتحدّثوا، فلا ندرى ما قالوا، قال: فجاء ينفض ثوبه و يقول: أفّ و تفّ! وقعوا فى رجل له بضع عشره فضائل ليست لأحد غيره، وقعوا فى رجل قال له النبى |:

لأبْعَثَنَّ رجلاً لا يخزيه الله أبداً، يحبّ الله ورسوله ــ إلى أن قال ــ : وأخذ رسول الله | ثَوبه فوضعه على على وفاطمه وحسن وحسين وقال: {انّما يريد الله ليذهب عنكم الرِّجس أهل البيت ويُطَهِّرَكُم تطهيراً}.

Ömər ibn Məymun deyir: Mən ibn Abbasın huzurunda idim ki, yeddi nəfər (١)də onun :yanına gəlib və dedilər

Ya ayağa qalx və məclisdən ayrıl (ki, xəlvət bir yerdə səninlə söhbət edək) ya da, .yanındakıları uzaqlaşdır və bizimlə tək qal

İbn Abbas dedi: Mən qalxıram və sizinlə xəlvətə keçirəm. (Ravi deyir) Bu hadisə o .zaman idi ki, hələ İbn Abbasın gözləri tutulmamışdı

İbn Məymun deyir: Onlar bir kənara çəkilərək söhbətə başladılar, amma mən onların nədən danışdıqlarını bilmədim. İbn Abbas narahat halda paltarını sirkələyərək deyirdi: !Utanasız, ar olun sizə

Elə bir şəxsiyyətə bədbindirlər ki, Allahın rəsulu (s) (xeybər müharibəsində başqaları gedib və acizanə qayıdan zaman) onun

---

١- [١] . Ehtimalən yeddi tayfadan təşkil tapmışdılar.

:barəsində belə buyurdu

Elə bir şəxsi mübarizəyə göndərəcəyəm ki, Allah heç vaxt onu xar etməyib, o, Alahı və onun rəsulunu sevir... Allahın rəsulu öz əbasını Əli, Fatimə, Həsən və Hüseynin üstünə :atıb buyurdu

Ey əhli- beyt! Allah sizdən çirkinliyi (günahı) yox etmək və sizi tərtəmiz (pak) etmək" (istər!"(۱)

Əl müstədrək Ələs- səhiheyn, ۳: ۱۲۳- ۴۶۵۲, Müsnədi Əhməd ibn Hənbəl, ۱: ۷۰۸ - . [۱] -۱ .۳۰۶۲, Xəsaisül- imam Əmirəl- möminin (ə) ۷۰- ۲۳, Tarixi Dəməşq, ۱: ۱۸۵= ۲۵۰

PEYĞƏMBƏRİİN (S) ƏHLİ– BEYTİ.٩٨

عن سعد بن أبی وقّاsəh: لما نزلت هذه الآیه: {فقل تعالوا ندع أبناءنا و أبناءکم} دعا رسول الله | علیاً وفاطمه وحسناً وحسیناً، فقال:

اللهم هؤلاء أهلی.

Səd ibn Əbuvüqqasdan nəql olunur: Bu ayə

{فقل تعالوا ندع أبناءنا و أبناءکم}

Gəlin biz də oğlanlarımızı, siz də oğlanlarınızı; biz də qadınlarımızı, siz də qadınlarınızı;" "!biz də özümüzü, siz də özünüzü (bura) çağıraq

Nazil olan zaman, Allahın rəsulu (s) Əlini (ə) Fatiməni, Həsən və Hüseyni çağırdı və (Allahın dərgahına ərz etdi: İlahi mənim əhli- beytim bunlardır.(١

səh:١٣٠

١- [١] . Səhih müslim, ۴: ١٨٧١- ٣٢. Sünəni Termizi, ۵: ٢٢۵- ٢٩٩٩, Müsnədi ibn Hənbəl, ١: ٣٩١- ١۶٠٨, Əl müstədrək ələs- səhiheyn, ٣: ١۶٣- ۴٧١٩, Əssünənül- kübra, ٧: ١٠١- ١٣٣٩٢, Əddürrül mənsur, ٢: ٢٣٣, Tarixi Dəməşq, ١: ٢٠٧- ٢٧١. Bu hədis Mütəvatir hədislərdəndir.

عن أمير المؤمنين× قال رسول الله|:

إنَّ الله أمرنى أن ادنيك ولا اقصيك وان اعلمك، وأن تعى وحقٌّ لك أن تعى. قال: فنزلت هذه الآيه: {وتعيها أذن واعيه}.

:Əmirəl- möminin Əli (ə) buyurur: Allahın rəsulu buyurdu

Allah mənə əmr edibdir ki, səni özümə yaxınlaşdıram və özümdən uzaqlaşdırmayam. .(Əmr edibdir ki,) sənə təlim edəm və sən öyrənəsən. Bu sənin haqqındır ki, öyrənəsən

(nazil oldu.(۲ (۱) "وتعيها أذن واعيه" O dedi: Bu zaman bu ayə

Bunu (möminlərə nicat verib kafirləri məhv etməyimizi) sizə bir ibrət dərsi edək və" "!dərk edən (öyüd-nəsihəti cani-dildən dinləyən) qulaq bunu eşidib yadda saxlasın

---

.Əl- haqqə surəsi, ayə ۱۲ . [۱] -۱

Hilyətül- əvliya, ۱: ۶۷, Kənzül- ümmal, ۶: ۴۰۸- ۶۱۶. Buna uyğun Təfsiri Təbəridə (۲۹- . [۲] -۲ ۳۵), Əddürrül- mənsurda Əl- haqqə surəsinin ۱۲- ayəsinin təfsirində gəlmişdir. Həmçinin bax: Mənaqibi ibn Məğazili, səh ۲۶۵, hədis ۳۱۲ və dəh ۳۱۹ hədis ۳۶۴, Kənzül- ümmal, ۶: ۳۹۸- ۴۰۸. Əlavə məlumat üçün Şəvahidüt- tənzil kitabına da müraciət edə .bilərsiniz

قال رسول الله | فی مرض موته:

أيّهـا النّـاس يوشـک أن أقبض قبضاً سـريعاً فينطلق بی، وقـد قـدمت إليكم القول معـذره إليكم: ألا إنّی مخلف فيكم كتاب ربّی عزّوجلّ وعترتی أهل بيتی ثمّ أخـذ بيـد علی فرفعها فقال: هذا علی مع القرآن والقرآن مع علی لايفترقان حتّی يردا علیّ الحوض فاسالهما ما خلفت فيهما.

Allahın rəsulu (s) ölümü ilə tamamlanan xəstəliyi ərəfəsində buyurdu: Ey camaat! Ehtimal vardır ki, tezliklə dünyadan köçəm. Mən belə bir halda sizə elə bir söz deyirəm ki, artıq heç bir üzr (və bəhanıniz) olmasın. Mən izzətli və cəlallı Rəbbimin kitabını və .əhli- beytimi sizin aranızda öz yerimə canişin qoyuram

:Bu zaman Əli (ə)- ın əlini qaldırdı və buyurdu

Bu Əli Quranladır və Quran da Əli ilədir. Bunlar kövsər hovuzunun kənarında mənə qovuşana qədər bir- birindən ayrılmazlar. Mən o zaman sizdən bu iki canişinə əməl edib- etmədiyiniz barədə soruşaram ki, görüm mənim bu iki canişin barədə etdiyim (tövsiyəyə necə əməl edibsiniz.(١)

səh:١٣٢

Əs səvaiqül- mühriqə, səh ١٢۴. Başqa bir rəvayətdə belə gəlmişdir ki, sonra . [١] -١ Peyğəmbər (s) buyurdu: "Əhli beytim (yəni itrətim" sonra buyurdu: "Bilirsinizmi mən möminlərə nisbət onların özündən də üstünəm? (Yəni mən möminlərin işinə dəxalət etməkdə və onların vəzifəsini təyin etməkdə onların özündən qabağayam.) (Peyğəmbər (s) bu cümləni üç dəfə təkrar etdi.) Dedilər: Bəli. (Bilirik). Buyurdu: "Mən hər kimin mövlasıyam Əli də onun mövlasıdır." Əl müstədrək, ٣- ١٠٩. Nəsai, Zeyd ibn Ərqəmdən belə nəql edibdir ki, Allahın rəsulu (s) buyurdu: Allah mənim mövlamdır, mən hər bir möminin özünə ondan laiqəm və onun mövlasıyam." Sonra Əli (ə)- ın əlini tutdu və buyurdu: "Mən hər kimin mövlasıyam, Əli də onun mövlasıdır. İlahi Əlinin vilayətini (imamətini) qəbul edənləri sev və onunla düşmənçilik edənlərə düşmən ol." .Xəsaisi Əmirəl- möminin (ə), Nəsai, səh ٢١

İMAM ƏLİ (ə) ÜMMƏTİN ƏN YAXŞISI.۱۰۱

səh:۱۳۳

قال رسول الله |:

أنت خیر اُمّتی فی الدنیا والآخره.

Allahın rəsulu (s) buyurur: Sən dünya və axirətdə mənim ümmətimin ən xeyirlisi və yaxşısısan.(۱)

۱- [۱] . Mənaqibi seyyiduna Əli (ə) ۲۸: ۱۱۱- ۱۲۹

BİZ VƏ ŞİƏLƏRİN AQİBƏTİ.١٠٢

BİZ VƏ ŞİƏLƏRİN AQİBƏTİ.١٠٢

قال رسول الله |:

اذا كان يوم القيامه أخذت بحجزه الله وأخذت أنت بحجزتى. وأخذ ولدك بحجزتك، وأخذت شيعه ولدك بحجزتهم فترى أين يؤمربنا.

Allahın rəsulu (s) buyurur: (Ey Əli!) Qiyamət günü mən Allaha təvəssül edəcəyəm. Sən mənə təvəssül edəcəksən, övladların sənə təvəssül edəcəklər və sənin zürriyyələrinin ardıcılları onlara təvəssül edəcəklər. (O zaman) görəcəksən ki, bizi hara aparacaqlar.(١)

səh:١٣٥

١- [١] . ١١٥ ,Əsasül bəlağə, Zəməxşəri.

ALLAH, ƏLİ (ə)– LA MÜNACAT (YAVAŞCADAN SİRLİ SÖHBƏT) ETDİ.١٠٣

عن جندب بن ناجيه (أو ناجيه بن جندب) لما كان يوم غزوه الطائف قام النبى| مع على× ملياً ثم مرّ فقال له أبوبكر: يا رسول الله، لقد طالت مناجاتک علياً منذ اليوم، فقال|:

ما أنا انتجيته ولكن الله انتجاه.

Cündəb ibn Naciyədən (ya Naciyə ibn Cündəbdən) belə rəvayət olunur: Taif müharibəsi zamanı Allahın rəsulu (s) Əli ilə bir müddət gizli söhbət etdi. Onların söhbəti çox çəkdikdə Əbubəkr o həzrətə dedi: Ey Allahın rəsulu! Sizin sögbətiniz və sirli danışığınız çox çəkdi. Həzrət buyurdu: Mən yox, Allah onunla münacat edirdi (sirli söhbət edirdi).(١)

səh:١٣۶

١- [١] . Kənzül- ümmal, hədis ٣۶۴٣٨, səh ١٣٩, hədis ١٣. İbn Məğazili Əl mənaqib kitabında Cabirdən nəql edibdir ki, Peyğəmbər (s) Taif döyüşündə Əli ilə xəlvətdə söhbət edirdi və onların söhbəti uzun çəkdi. O, iki kişidən biri dedi: Əmisi oğlu ilə bu sirli söhbəti çox çəkdi. Bu söz Həzrətə yetişərkən, o, buyurdu: Onunla Allah sirləşirdi, mən yox".

ƏLİNİ (ə) SEVMƏK.١٠۴

عن سلمان قال رسول الله |:

من أحبَّ عليّاً فقد أحبّنى ومن أبغض عليّاً فقد أبغضنى.

Salman deyir: Allahın rəsulu (s) buyurdu: Hər kəs Əlini sevə məni sevmişdir və hər kəs Əli ilə kin- küdurətli ola mənimlə düşmənçilik etmişdir.(١)

səh:١٣٧

١- [١] . Əl möcəmüs- səğir, cild ٢, ١۶٠. O əsərdə (səh ١٧٣, hədis ٢) belə gəlibdir:" Hər kəs Əliyə nalayiq söz deyə, mənə deyibdir və hər kəs mənə nalayiq söz deyə həqiqətən Allaha nalayiq deyibdir." Kənzül- həqaiq kitabında (cild ٢, səh ١٩٣) Təbəranidən belə nəql edilir: "Ey Əli! Sənin dostun mənim dostumdur və sənin düşmənin, mənim düşmənimdir."

PEYĞƏMBƏRLƏR KİMİ.۱۰۵

عن الحارث الأعور: أن النبی| قال:

من أراد أن ينظر إلى آدم فی علمه، ونوح فی فهمه، و إبراهيم فی حلمه، ويحيى فی زهده، وموسى فی بطشه، فلينظر إلى على بن أبی طالب.

Haris Əvərdən rəvayət olunur: Allah Peyğəmbəri (s) buyurdu: Hər kəs Adəmin elmini, Nuhun düşüncə və dərkini, İbrahimin helmini, Yəhyanın zöhdünü, Musanın dilavərliyini (müşahidə etmək istəyirsə Əli ibn Əbu Talibə baxsın.(۱)

۱- [۱] . Mənaqibi seyyiduna Əli (ə), ۴۹, Tarixi Dəməşq, ۲: ۲۸۰- ۸۱۱, Zəxairül- üqba, ۹۳, Şərhi nəhcülbəlağə, İbni əbil Hədid, ۹- ۱۶۸.

ƏLİDƏN (ə) BAŞQA CAVANMƏRD YOXDUR.١٠۶

عن جابر: قال رسول الله | يوم بدر:

هذا رضوان، ملک من ملائکه الله ينادی: لا سيف إلّا ذوالفقار، ولا فتی إلّا علی.

Cabirdən nəql olunur: Allahın rəsulu Bədr(١) müharibəsi zamanı buyurdu: Bu, Allahın mələklərindən olan Rizvandır ki, asimandan səslənir: Zülfüqardan başqa (kəsən) qılınc (və Əlidən (şücaətli və) cavanmədr yoxdur.(٢

səh:١٣٩

Şiə rəvayətlərinə əsasən bu nida (uca səs) ühud döyüşündə ucaldı. Əli (ə)- ın . [١] -١ .qılıncı sındı. Cəbrail (ə) Zülfüqarı ona gətirdi və bu cümləni uca səslə dedi

Mənaqibi Xarəzmi, ١۶٧- ٢٠٠, Tarixi Dəməşq, ١: ١٩٧- ١۵٧. İbn Hişam, Əs sirrətün- . [٢] -٢ nəbəviyyə (٢: ١٠٠) və ibn Cövzi Təzkirətül xəvas (səh ٣٠) kitabında belə rəvayət edibdirlər ki, Şair Həssan ibn Sabit, Peyğəmbərdən (s) icazə istədi ki, bu barədə bir şer desin (qoşsun). Peyğəmbər (s) icazə verdi. Həssan ibn Sabit bu barədə bir şer qoşdu ki, tərcüməsi belədir: "Cəbrail səsləndi, halbuki özü görükmürdü. Müsəlmanlar Rəsulullahın dörd tərəfinə toplanmışdılar. Zülfüqar kimi qılınc və Əli kimi Comərd ".yoxdur

ALLAH VƏ ÖVLİYASININ İMAMI.١٠٧

عن أنس: قال رسول الله |:

إنَّ ربَّ العالمين عهد إلى عهداً فى عليّ بن أبى طالب فقال: إنّه رايه الهدى، ومنار الإيمان وإمام أوليائى، ونور جميع من أطاعنى.

يا أبا برزه، على بن أبى طالب أمينى غداً فى القيامه وصاحب رايتى فى القيامه على مفاتيح خزائن رحمه ربّى.

Ənəsdən belə rəvayət olunur ki, Allahın rəsulu (s) buyurdu: Aləmlərin Rəbbi Əli ibn Əbu Taliblə əhd bağlayıbdır ki, o, hidayət bayrağı, iman çırağı, mənim dostlarımın və ardıcıllarımın imamıdır. O, mənə itaət edənlərin işığı və nurudur.(١)

Ey Əbubərzə! Əli ibn Əbu Talib qiyamət günü mənim əminim olacaqdır. O, qiyamət günü mənim bayrağımın sahibi və ələmdarımdır. O, Rəbbimin rəhmət xəzinələrinin kilidlərinin əmanətdarıdır.(٢)

١- [١] . Tarixi Bağdad kitabında "rəhmət" kəlməsinin yerinə "cənnət" gəlmişdir.

٢- [٢] . Hilyətül- əvliya, ١: ۶۶, Mənaqibi Xarəzmi, ٣١١- ٣١١.

YAXŞI İNSANLARIN ƏMİRİ.١٠٨

عن حذيفه: قال رسول الله |:

عليّ أمير البرره، وقاتل الفجره، منصور من نصره، مخذول من خذله، ألا وإنَّ الحق معه ويتبعه، ألا فميلوا معه.

Hüzeyfədən nəql olunur: Allahın rəsulu (s) buyurdu: Əli yaxşı insanların əmiri və pislərin qatilidir. Ona kömək edənlər kömək olunar və ona arxa çevirib onu xar etmək istəyənlər zəlil və xar olarlar. Agah olun ki, haqq onunla və onun dalıncadır. Diqqət edin (ki, rəftarınız onun mehvəri ilə olsun.(١)

١- [١]. Hakim müstədrək Mənaqibi Xarəzmi, ١٧٧- ٢١۵, Əl cameüs səqir, Siyuti, hədis ۵۵٩١. kitabında (٣: ١٢٩) Cabir ibn Abdullahdan belə nəql edir: Allahın rəsulu (s) Əli (ə)- ın əlini tutaraq uca səslə buyurdu: "Bu Əli yaxşı insanların əmiri, pis insanların qatilidir. Ona kömək edənlər müvəffəq və xoşbəxt, ehtiramsızlıq edənlər isə xar və zəlil olacaqdır."

ƏLİNİN (ə) ARDICILLARI.۱۰۹

عن ابن عباس: قال رسول الله |:

إنّک ستقدم علی الله وشیعتک راضین مرضین.

:İbn Abbasdan belə nəql olunur ki, Peyğəmbər (s) Əliyə (ə) buyurdu

Sən Allah dərgahında hazır olarkən, sənin şiələrin sənin rəhbərliyinlə fəxr edəcək və (Allah onlardan razı olacaqdır.(۱

səh:۱۴۲

Mənaqibi seyyiduna Əli, ۲۵, Məcməüz zəvaid, ۹- ۱۳۱. Kənzül- ümmal, ۱۳- ۱۵۶- . [۱] -۱ .۳۶۴۸۳

ALLAH ONU DAHA ÇOX SEVİR.١١٠

قال ابن عباس كنت أنا و أبی العباس بن عبد المطلب جالسین عند رسول الله | إذ دخل علیّ بن أبی طالب فسلّم فردّ علیه رسول الله | وبشّر به وقام إلیه واعتنقه وقبّل بین عینیه وأجلسه عن یمینه.

فقال العباس: یا رسول الله، أتحب هذا؟

فقال النبی |:

یا عمّ رسول الله، والله لله أشدّ حبّاً له منّی، إنَّ الله جعل ذریّه کل نبی فی صلبه وجعل ذریّتی فی صلب هذا.

İbn Abbas deyir: Mən və atam (Abbas ibn Əbdül Müttəlib) Allahın rəsulunun (s) hüzurunda idik. Bu zaman Əli ibn Əbu Talib daxil olub Salam verdi. Peyğəmbər (s) salamın cavabını aldıqdan sonra xoşhallıqla durdu, onu qucaqladı, alnını öpdü və onu sağ tərəfində oturtdu.

Abbas (bunu görərək) dedi: Ey Allahın rəsulu! Aya onu sevirsənmi?

Allahın rəsulu (s) buyurdu: Əmican! And olsun Allaha, Allah onu məndən daha çox sevir. Allah hər Peyğəmbərin nəslini o Peyğəmbərin öz sülbündə qərar veribdir, mənim nəslimi isə bu şəxsin sülbündə qoyubdur.(١)

١- [١] . Tarixi Bağdad, ١: ٣١۶- ٢٠۶. Xatib Bağdadi bu hədisi atası Məhəmməd ibn Əli ibn Abdullah ibn Abbasdan, o da Cabirdən belə nəql edir. "Allah hər peyğəmbərin zürriyyəsini onun öz sülbündə qərar verdi. Amma mənim zürriyyəmi Əli ibn əbu Talibin sülbündə qoyubdur." Əl- firdövs, ١: ١٧٢- ۶۴٣, Kənzül- ümmal, ٣٢٨٩٢, Əmali, Şəcəri, ١: ١۵٢.

۱. Qurani kərim.

۲. Rüchul mətalib, Übeydullah Əmr İbn Məzhər Camal.

۳. Əl- ərbəin əl- müntəqa min mənaqibil- Mürtəza, Rəziyyuddin Əbülxeyr, Əhməd ibn İsmail Taliqani Şafei, Türasüna Jurnalı, say ۱, ۱۴۰۵ hic.

۴. Əsasül- bəlağət, Əbülqasim Məhmud ibn Əmr, Zəməxşəri.

۵. Əsbabi nuzulil- Quran, Əbülhəsən Əli ibn Əhməd Vahidi Neyşaburi.

۶. Əl- istiab fi Əsmail- əshab, Yusif ibn Abdullah ibn Əbdülbirr Qürtəbi Maliki.

۷. Əsədülğabə fi mərifətüssəhabə, İzzəddin Əli ibn Əbilmükrəm, Məhəmməd ibn Məhəmməd ibn Əbülkərim Şeybani (ibn Əsir), Beyrut.

۸. Əl- isabə fi təmyizissəhabə, Əhməd ibn Əli, İbn Həcər Əsqəlani Şafei, Qahirə çapı ۱۳۲۸.

۹. Əl- əmalil- xəmisiyyə (Əmali Şəcəri), Yəhya ibn Hüseyn Şəcəri.

۱۰. Əl- inbaul- müstətabə, ibn seyyidül- kull.

۱۱. Ənsabul əşraf, Əhməd ibn Yəhya ibn Cabir Bəlazəri.

۱۲. Əlbidayə vənnəhayə, İsmail ibn Ömər ibn Kəsir Dəməşqi.

۱۳. Tarixi Bağdad (Mədinətül- islam), Əhməd ibn Əli ibn Sabit, Xətib Bağdadi.

۱۴. Tarixül- xüləfa, Cəlaluddin Siyuti.

۱. Tarixi mədinəti Dəməşq (imam Əli (ə)- ın tərcümeyi halı), Əbülqasim Əli ibn Həsən ibn Hibətullah Şafei (ibn Əsakir).

۲. Tarixi Dəməşq (imam Həsən (ə)- ın tərcümeyi halı), ibn Əsakir.

۳. Əttədvin fi əxbari Qəzvin, Əbdülkərim ibn Məhəmməd Rafei Qəzvini.

۴. Türasüna, Alulbeyt müəssisəsinin jurnalı, Qum.

۵. Təfsiri rhuhul məani (Təfsiri Alusi), Məhəmud ibn Abdullah Alusi.

۶. Təfsiri Təbəri, Əbu Cəfər, Məhəmməd ibn Cərir Təbəri.

۷. Təfsir Qürtəbi (Əl- came li əhkamil- Quran), Məhəmməd ibn Əhməd Ənsari Qürtəbi.

۸. Tənzihüşşəriətil- Mərufə ənil- əhadisiş- şiətil- mouzə, Əbülhəsən, Əli ibn Məhəmməd ibn Əraq Əlkənani.

۹. Təhzibi Tarixi Dəməşq. (İbn Əsakir), Əbdülqadir Bədran.

۱۰. Tozihuddəlalil, Şəhabuddin İci.

۱۱. Əl cameüs- səqir, Cəlaləddin Siyuti.

۱۲. Əl camüül- kəbir, Cəlaləddin Siyuti.

۱۳. Cəmul- cəvame.

۱۴. Cəvahiril- mətalib fi mənaqibi Əli ibn Əbu Talib (ə), Məhəmməd ibn Əhməd Dəməşqi Şafei.

۱۵. Hilyətül- əvliya vəttəbəqatul- əsfiya, Əbinəim, Əhməd ibn Abdullah İsfəhani.

۱۶. Xəsaisül- imam Əmirəl- möminin (ə), Əhməd ibn Şüeyb Nəsai.

۱۷. Əddürrülmənsur fi təfsiril- məsur, Cəlaluddin Əbdürrəhman Siyuti.

۱۸. Zəxairül- üqba fi mənaqibi zəvil- qürba, Muhibbuddin, Əhməd ibn Abdullah Təbəri.

۱۹. Rişvətüssadi, Əbubəkr Xəzrəmi.

۲۰. Ərriyazun- nəzirə fi mənaqibil- əşərə, Muhibbuddin Təbəri.

۲۱. S .Zəhrur- riyaz

۲۲. Sünəni ibn Macə, Məhəmməd ibn Yəzid ibn Macə Qəzvini.

۲۳. Sünəni Termizi, (Əl- cameüssəhih) Məhəmməd ibn İsa ibni Surə Termizi.

səh:۱۴۶

۱. Seyri Əlaminnəbla, Əbu əbdullah, Məhəmməd ibn Əhməd Zəhəbi.

۲. Əssirrətün- nəbəviyyə, Əbdülməlik ibn Hişam ibn Əyyub Himyəri.

۳. Şəhrül- məqasid, Səduddin, Məsud ibn Ömər Taftazani Şafei.

۴. Şərhi Nəhcül- bəlağə, İzzəddin, Əbdülhəmid ibn Məhəmməd ibn əbil Hədid, Mötəzili.

۵. Şəvahidüt- tənzil li qəvaidit- tənzil, Hakim Həskani, Abdullah ibn Abdullah ibn Əhməd, Hənəfi Neyşaburi.

۶. Əssəvaqiül- mühriqə. Əhməd ibn Həcər, Heytəmi.

۷. Təbəqatul- Hənabilə, Əbdülhəsən, Məhəmməd ibn Yəla.

۸. Əttəbəqatul- kübra, Məhəmməd ibn Səd.

۹. Əbəqatul- ənvar, Mirhamid, Hüseyn Hindi.

۱۰. Əl- iləlül- mütənahiyə fil- əhadisil vahiyə, Əbülfərəc, Əbdürrəhman ibn Əli, ibn Cövzi.

۱۱. Əl- iləlül- varida fil- əhadisinnəbəviyyə, Əbülhəsən, Əli ibn Ömər.

۱۲. Əlqədir fil kitab və sünnə vəl ədəb, Əbdülhüseyn Əmini.

۱۳. Fəthül- bari fi şərhi səhih Buxari, Əhməd ibn Əli ibn Həcər Əsqəlani.

۱۴. Fəthül- qədir, Məhəmməd ibn Əli ibn Məhəmməd.

۱۵. Fəthül- məlikil- Əli fi sehhəti hədisi babi mədinətil elm Əli.

۱۶. Fəraidüs- səməteyn fi fəzailül- Mürtəza vəl Bətul vəssibteyn vələimməti min zurriyyətihim, İbrahim ibn Məhəmməd Cəvini.

۱۷. Firdövsül- əxbar, Şiruyə ibn Şəhrdar, Deyləmi Həmədani.

۱۸. Fəzaili Əmirəl- möminin, (ə) ibn Üqdə.

.Fəzailüssəhabə, Əhməd ibn Məhəmməd ibn Hənbəl, Şeybani .۱۹

.Əl- fəvaidül- məcmuə .۲۰

.Feyzül- qədir, Məhəmməd, Əbdürrəuf Mənavi .۲۱

.Əlqövlül- cəli .۲۲

,Əl- kəşşaf, Məhəmməd ibn Ömər, Zəməxşəri .۲۳

.Kəşfül- Xifa, İsmail ibn Məhəmməd, Əcəluni .۲۴

۱. Kifayətuttalib, Məhəmməd ibn Yusif ibn Gənci.

۲. Kənzül- ümmal fi sünənil- əqval vəl əfal, Əlauddin, Əli Müttəqi ibn Yusif.

۳. Kənzül- həqaiq, Əbdürrəuf Mənəvi.

۴. Əl- ləalil məsnuə, Siyuti.

۵. Lisanil- mizan, Əhməd ibn Əli, Həcər Əsqəlani,

۶. Məcməüz- zəvaid və Mənbəül- fəvaid, Əli ibn Əbubəkr Heysəmi.

۷. Əlmüstədrək ələs- səhiheyn, Əbu Əqdullah, Məhəmməd ibn Abdullah, (hakim Niyşaburi).

۸. Müsnədi Əli ibn Əbu Talib (ə), Siyuti.

۹. Müsnədi Fatimə (s)

۱۰. İbn Hənbəl (Əl- Müsnəd, Əhməd ibn Məhəmməd, Şeybani).

۱۱. Əl- müsnəd, İbn Əbu Hakim.

۱۲. Əl- müsnəd, Əbu Xəla Museli: Əhməd ibn Əli ibn Müsənna, Təmimi.

۱۳. Əl- müsənnəf, Əbubəkr, Əbdürrəzzaq ibn Hümam.

۱۴. Əlmöcəmül- əvsət, Süleyman ibn Əhməd, Təbərani.

۱۵. Əl- möcəmül- kəbir, Süleyman ibn Əhməd, Təbərani.

۱۶. Mərifətüs- səhabə, Əbunəim, Əhməd ibn Abdullah.

۱۷. Əl- meyar vəl- müvazənə, Məhəmməd ibn Abdullah, İskafi.

۱۸. Məqtəlül- Hüseyn Əleyhissəlam, Müvəffəq ibn Əhməd, Xarəzmi.

۱۹. Mülhəqati ehqaqul- həqq, Şəhabuddin, Nəcəfi, Mərəşi.

.Əl- müsənnif, Əbubəkr, Abdulah ibn Məhəmməd .۲۰

Mənaqibul imam Əli ibn Əbu Talib (ə), Əli ibn Məhəmməd ibn Məhəmməd, Vasiti ibn .۲۱
.Məğazili, Şafei

.Mənaqibi seyyiduna Əli (ə), Eyni .۲۲

.Əl- mənaqib fi elmil- kəlam, İci .۲۳

(Muzehu Əvhamil cəm vəttəfriq, Əbubəkr, Əhməd ibn Əli (Xətib Bağdadi .۲۴

.Mizanul- etidal fi nəqdir- rical, Məhəmməd ibn Əhməd, Zəhəbi .۲۵

.Nəzmi dürərüs siməteyn, Məhəməd ibn Yusif .۲۶

Ənnəhayə fi qəribil- hədis vəl- əsər, ibn Əsif .۱

.Nəvadirül- əsər fi Əliyyin (ə) Xeyrülbəşər, Cəfər ibn Əhməd ibn Əli, Razi .۲

.Nurul- bərahin, Seyyid Nemətullah, Musəvi Cəzairi .۳

.Yənabiul- məvəddət li zəvil- qürba, Süleyman ibn İbrahim, Qunduzi, Hənəfi .۴

AYƏTULLAHUL– ÜZMA LÜTFULLAH SAFİ GÜLPAYQANİNİN ÇAP OLUNMUŞ ƏSƏRLƏRİ ƏRƏB DİLİNDƏ

.İtrət və Quran -۱

(Əd-dür-rül mənzud fi əhkamel hudud. (üç clddə -۲

.Nətayec-ül-Əfkar fi nəcasət-ul-kuffar -۳

.Əs-siyam və şəhru Rəməzan-ul-mubarək -۴

.Məə- müəllem- ul- əxlaq fi səfəhat- ul- məkasib -۵

.Muqtətiffat bəqiyyət- us- sələf -۶

.Surət-un-mucizətun min həyatel mərcə- el kəbir- us seyyid Əlqolpayqani -۷

.Həyate -Ayətullah, Ayətullah- il- Cəhromi -۸

.Məə muqəddəs- ül Ərdəbili fi məsael min- əl fiqh -۹

Muqəddəs- ul Ərdəbili əzva- un əla həyatihi və şəxsiyyətihi -۱۰

Səlatul cuməti fi ğeybət- il höccəti -۱۱

.Hidayətus- Sasil -۱۲

.Hidayətl- ibad, iki cilddə -۱۳

.Bəyanul Üsul, üç cilddə -۱۴

.Müntəxəbul- Əsər, üç cilddə -۱۵

FARS DİLİNDƏ

١- Hədid surəsinin təfsiri (Asiman sirləri)

٢- Hücurat surəsinin təfsiri (İslamın əxlaq sistemi)

٣- İnsan surəsinin təfsiri (Quranda insan təcəllası)

٤- Quranın nüfuz və təsirindən nümunələr

٥- Quran vasitəsilə Quranı tanımaq

٦- Quranda Allah bəndələrinin siması

٧- Quranda bəyənilmiş xarakterlər

٨- Quran və düşüncələrin hidayəti

٩- Zalımların Quranla mübarizəsi

١٠- Quran cazibədarığı

١١- Nəhcülbəlağədə Quran siması

١٢- İslam dünyası və Təhrif məsələsi

١٣- Peyğəmbərin şəbaniyyə xütbəsinin təhlili (Rəhmət qapısı)

١٤- Müttəqin xütbəsinin izahı (Pəhrizkarların siması)

١٥- Bəsrə valisinə Əli (ə) ın tapşırığı

١٦- İdeal dövlətə doğru

١٧- Şəhadət yatağında həyat şüası

١٨- Qədir çeşməsindən bir damla

١٩- Məhdi (ə.c) ın üləma və təqlid mərcələrinə inayətləri

Şeyx Mofidin baxışı -۱

Orucluq ayini -۲

Ramazan xəbəri -۳

Səhifeye Səccadiyyədə Ramazan siması -۴

Qədr gecələrinin sirləri -۵

Şəhadətin qırmızı xətti -۶

İnsani və köklü dəyərlər -۷

Azan, asiman nəğməsi -۸

Qayıdış səsi -۹

Zeynəbin xütbəsində Əli (ə) şücaətinin təkrarı -۱۰

Zeynəb Bəni haşimin ağıllısı -۱۱

Rəbəzə şəhidi, Əbuzər ğəffari -۱۲

Müqəddəs Ərdəbili -۱۳

(Təsisedici Ayətullah (Hacı şeyx Əbdülkərim Hayiri -۱۴

Mərcələrin şeyxi Ayətullah – üzma Hayiridən xatirələr -۱۵

(Fəqihlik göyünün günəşi (Ayətullah Qolpayqani -۱۶

Cihad və ictihad yolunda Allaha doğru hicrət edən -۱۷

Pakların sülaləsi -۱۸

(Aşiqlərin zümzüməsi (İftitah duasının təfsiri -۱۹

Quran və rəvayətlərdə Övliyaullah -۲۰

.Quranda nümunəvi qız və oğlanlar -۲۱

.Həcc barədə min sual -۲۲

?Vəqfdə qürbət qəsdi mötəbərdirmi -۲۳

.Fitrət ayəsinin təfsiri -۲۴

.Yaradana tərəf -۲۵

.Avropadan islam nidası -۲۶

.On suala cavab -۲۷

.Xilasedici əqidə -۲۸

.İmamət sistemində Tövhid təcallası -۲۹

.İlahiyyat məqalələri toplusu -۳۰

.Aşura dialoqu -۳۱

.Şiənin elmi hövzələrinin tarixi

səh:۱۵۴

Haqqında mərkəzi

Allahın adı ilə

Rəhman və Rəhimli olan Allahın adı ilə.Və bütün həmdlər aləmlərin rəbbi olan Allaha .məxsusdur

.Varlıq aləminin Kövsəri olan Həzrəti Fatiməyi Zəhraya (a) təqdim olunur

(Bilən kimsələrlə (alimlər) bilməyənlər (cahillər) eynidirlərmi? (Zümər sürəsi, ayə ۹

:Ön söz

İsfahan Qaimiyyə kompüter araşdırmalar müəssisəsi ۲۰۰۶-cı ildən Mərhum Ayətullah Seyyid Həsən Fəqih İmaminin nəzarəti altında,elmi mərkəzlərdə tanınan görkəmli tələbələrin vasitəsi ilə məzhəb,mədəniyyət və elmi sahələrdə öz fəaliyyətinə .başlamışdır

:Məramnamə

İsfahan Qaimiyyə kompüter araşdırmalar müəssisəsi təhqiqatçıların dini biliklərə rahət və tez bir zamanda yiyələnmələri üçün hər bir xidməti onların ixtiyarında qərar vermişdir.Və bu sahədə təəssübkeşlikdən,ictimai,siyasi,fərdi cəryanlardan uzaq duraraq yalnız və yalnız elmi sahədə ixlasla öz xidmətini həyata keçirməkdədir.Bu səbəbdən adı çəkilən müəssisə layihəsini həyata keçirmiş.Və tədqiqat üçün nəzərdə tutulmuş kitabları,məqalələri mütəxəssislər və müxtəlif təbəqələrdən olan insanlar üçün,bir neçə dillərdə və formalarda hazırlayaraq,heç bir məbləğ tələb etmədən sosial .medyada istifadəçilərin ixtiyarında qoymuşdur

:Hədəflər

Quran və Əhli beyt mədəniyyətini və maarifini yaymaq.۱

İnsanları,xüsusən gəncləri tam dəqiq şəkildə dini məsələləri araşdırmağa.۲ sövqləndirmək

Telefon,tablet və kompüterlərdə olan faydasız,yararsız mövzuların yerini .۳ faydalı,mənəviyyatlı mövzularla doldurmaq

.Təhqiqatla məşğul olan tələbələrə xidmət etmək.۴

.Kitab və elmi əsərlər oxumaq mədəniyyətini yaymaq.۵

.Müəlliflərin öz elmi əsərlərini digital formada yaymaq üçün onlara şərait yaratmaq.۶

:İcraçılıq

.Qanunla icazəli olan lisenziyaya malik əsərlərin yayımı.۱

.Bu mərkəz kimi xidmət göstərən oxşar mərkəzlərlə əlaqə.۲

.(Paralel xidmətlərdən çəkinmək (başqalarının etdiklərini təkrarlamamaq.۳

.Yalnız və yalnız elmi məsələləri yaymaq.۴

.Nəşriyyatın mənbələrini qeyd etmək.۵

.Qeyd:Kitabda olanlara görə məsüliyyət o kitabı yazan müəllifin öhdəsindədir

:Müəssisənin fəaliyyəti

.Kitabların çapı və nəşri.۱

.Kitab oxumaq müsabiqələrinin təşkili.۲

.Məcazi sərgilərin istehsalı.۳

.Kompüter oyunlarının istehsalı.۴

Qaimiyyə internet saytının yaradılması:www.ghaemiyeh.com.۵

.Sərgi məhsullarının və moizələrin istehsalı.۶

.Şər'i,əxlaqi və etiqadi suallara cavab.۷

.Mühasibat,mətbuat yaratmaq və sms... sistemlərinin layihəsi.۸

.Təlim kurslarının həyata keçirilməsi.۹

Tərbiyəçi şəxslər hazırlamaq üçün təlim kurslarının təşkili.۱۰

Kompüterdə,tabletdə və telefonlarda icrası mümkün olan minlərlə proqramların.۱۱ dünyada məşhur olan səkkiz formada istehsalı

JAVA.۱

ANDROID.۲

EPUB.۳

CHM.۴

PDF.۵

HTML.۶

CHM.۷

GHB.۸

.v.Qaimiyyə kitab bazarı adına dörd market

ANDROID.۱

IOS.۲

WINDOWS PHONE.۳

WINDOWS.۴

deyilənlər müəssisənin veb saytında Fars,Ərəb,İngilis və Azərbaycan dillərində pulsuz

.istifadəyə verilmişdir

:Sonunda

Mərcəi təqlid müctəhidlərin dəftərxanalarından (ofis),müəssisələrdən,nəşriyyatçılardan,müəlliflərdən və əməyi olan bütün şəxsiyyətlərdən bizlərə hədəfə çatmaqdan ötrü yardım etdikləri üçün səmimi qəlbdən .təşəkkür edirik

:Mərkəzin ünvanı

İsfahan-Əbdurrəzzaq küçəsi-Hacı Muhəmməd Cəfər adına bazar-Şəhid Muhəmməd Həsən Təvəkküli küçəsi-blok۱۲۹/۳۴-birinci mərtəbə

veb sayt:www.ghbook.ir

mail:Info@ghbook.ir

mərkəzin ofis telefonu: ۰۰۹۸۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

Tehran ofisi: ۰۰۹۸۲۱۸۸۳۱۸۷۲۲

Biznes və alqı satqı: ۰۰۹۸۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

Mərkəzdə çalışan insanlarla əlaqə yaratmaq üçün nəzərdə tutulan nömrə: ۰۰۹۸۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

İsfəhan Qaimiyyə kompüter
araşdırmalar mərkəzi
Qaimiyyə
www
Başqa kitabxanaya sahiblənmək üçün
gördüyünüz sayt mərkəzinə müraciət
etməniz lazımdı:
www.Ghaemiyeh.com
www.Ghaemiyeh.net
www.Ghaemiyeh.org
www.Ghaemiyeh.ir
Və sifariş üçün bizimlə əlaqə saxlayın:
(0098) 0913 2000 109